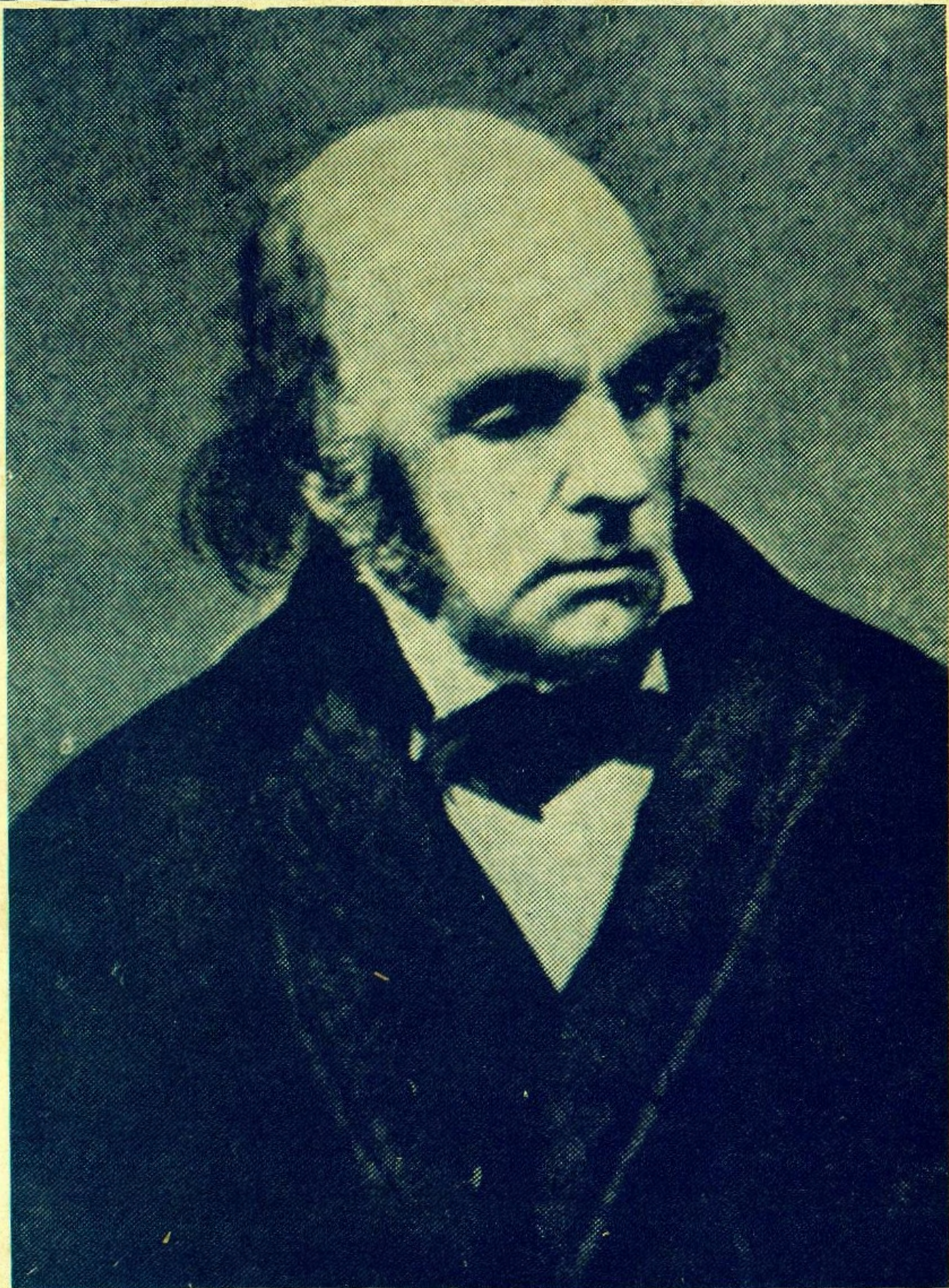

วารสารหอสมุด T.L.A. BULLETIN

๕๔ ๖๔
บท ๙ ฉบับที่ ๑

ประจำเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘

เอ็ดเวิร์ด ฟิตซ์เจอรัลด์ EDWARD FITZGERALD 1809-1883

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๕

ฉบับที่ ๑

มกราคม — กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

การร่วมมือระหว่างห้องสมุด	ด.ช.	๑
บริการเอกสารการวิจัย	จุน ประภาวิวัฒน์	๖
ทรรศนะในเรื่องการศึกษาของเด็ก	เลียมแม็ง แซ่เบ๊	๘
ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่น	สิรินทร์ ช่วงโชติ	๑๑
To Serve The Public	Frances Lander Spain	๒๐
แนะนำนักเขียน "ป. อินทรปาลิต"	กลียา สฤงค์กุล	๓๐
วิจารณ์หนังสือ วันเทศกาลทางศาสนา		
และรัฐพิธีของไทย	เอ. แอล. การ์ดเนอร์	๓๖
จอมโจรกลับมา	ลมูล รัตติกาล	๓๗
วิจารณ์ บุษเพศนิवास ดงปาริชาต	วันเพ็ญ จันทรวโรจน์	๕๑
พิตชเจอร์ลัด-คัยยามผู้ค้นชีพ	ชลัช ลีระวนิช	๕๔
หลักสูตรวิชาชุดประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา		
ตามระเบียบว่าด้วยการสอบวิชาชุดครู		
พ.ศ. ๒๕๐๕ วิชาบรรณารักษศาสตร์		๕๘
เฉลยข้อสอบวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชา		
การศึกษา หมวด ค. วิชาบรรณารักษศาสตร์		
[พ.ศ. ๒๕๐๖]	ทวี มุขระโกษา และ ชลัช ลีระวนิช	๖๑
บรรณาธิการแถลง		๗๔

T.L.A. BULLETIN

Volume 9, No. 6

January-February B.E. 2508 (1965)

CONTENTS

The Cooperation of Libraries	<i>T.Ch.</i>	1
Documentation	<i>Choon Prabhavivadhana</i>	6
Children's Education	<i>Leerkmeng Sae Bay</i>	8
The National Diet Library	<i>Sirin Chuangchote</i>	11
To Serve The Public	<i>Frances Lander Spain</i>	20
P. Indrapalit	<i>Kalaya Saridhikula</i>	30
Book Review—Buddhist Holy Days and State Ceremonies	<i>A.L. Gardner</i>	35
Children's Story	<i>Lamool Ratakorn</i>	37
Book Review—A Short Stories Book	<i>Wanpen Chandvirojna</i>	51
Edward FitzGerald	<i>Shalash Liyavanija</i>	54
Library Science Courses For Certification in Education		58
Key to The Library Science Examination (B.E. 2506)	<i>Tawee Mukatarakosa and Shalash Liyavanija</i>	61
Editor's Note		74

รายนามคณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๘

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายก

อุปนายก คนที่ ๑

อุปนายก คนที่ ๒

เลขาธิการ

เหรัญญิก

บรรณารักษ์

ปฏิคม

นายทะเบียน

ประธานแผนกเทคนิคสัมพันธ์

ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ

ประธานแผนกประชาสัมพันธ์

ประธานแผนกจัดทำวารสาร

ประธานแผนกจัดพิมพ์

ประธานแผนกนิเทศห้องสมุด

ประธานแผนกบรรณานุกรมแห่งชาติ

ประธานแผนกศูนย์รวมบัตร

ประธานแผนกหาทุน

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

นางเมื่อนมาลี ชวดิต

นายสุช พงษ์สถิตย์

นางสาวอุทัย ทศิยะโพธิ์

นางสาวรดา วงศ์ยังอยู่

นางสาวกัทลี สัมบัติศิริ

นางสาวอุดม รัตนากร

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

นางนิตยา สุทามาศย์

นายสุช พงษ์สถิตย์

นางฉวีรินทร์ ช่างโฮด

นางสาวอรุณจอน อินทรกำแหง

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

นางกฤษทรัพย์ เกษแม่นกิจ

นางนิตยา สุทามาศย์

นางสาวอุทัยสถิตย์ อัมพวันวงศ์

ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธ์

นางสาวกัทลี สัมบัติศิริ

นายฉุน ประภาววัฒน์

คุณหญิงนิลวรรณ ปิ่นทอง

นายกระจาง แม้นญาติ

นางสาวบุญเคื่อ องค์ประคัมภ์

นายเชอ บุษประเกศ หงส์กุล

นางวิบูลเพญ ชัยปาน

นางสาวศรีทอง ดีหาพงศ์

ทรรคนิยา กัตยานมิตร

นางสาววิลาวัณย์ วิรานวดต

นายทอ มุขระโกษา

นายตรุณ พดศิริ

นางจิตตรา ประนิษ

Office Bearers of the T.L.A. 1965

President	: Mrs. Maenmas Chavalit
Vice President	: Mr. Sook Pongsatidya
	: Miss Uthai Thutiyapoth
Secretary	: Miss Rasa Wong young yu
Treasurer	: Miss Katalee Sombatsiri
Librarian	: Miss Lamool Ratakorn
Chief of Reception Committee	: Dr. Damrong Bejrablaya
Registrar	: Mrs. Nitaya Jutamart
Chief of Foreign Relations	: Mr. Sook Pongsatidya
Chief of Library Trainings	: Mrs. Sirin Chuangchote
Chief of Public Relations	: Miss Runjuan Intarakumhang
Editor of the T.L.A. Bulletin	: Dr. Damrong Bejrablaya
Chief of Publication	: Mrs. Kulasap Kesmankit
Chief of Library Clinic	: Mrs. Nitaya Jutamart
Chief of Bibliography	: Miss Sutkulak Ampanwongs
Chief of Union Catalog	: M.R. Chiravathana Chakrabandh
Chief of Fund Raising	: Miss Katalee Sombatsiri
Member	: Mr. Choon Prabhavivadhana
Member	: Miss Nilawan Pintong
Member	: Mr. Krachang Manyati
Member	: Miss Boonchua Ongkapradit
Member	: Mr. Eua Busapakes Hongskul
Member	: Mrs. Vibulpen Chaipani
Member	: Miss Srithong Sihapongsa
Member	: Mrs. Tusneeya Kalayanamit
Member	: Miss Vilawan Veranuvatti
Member	: Mr. Tawee Mukatarakosa
Member	: Mr. Daroon Bhalasiri
Member	: Mrs. Chittra Pranj

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์

ส่งเสริมและเผยแพร่งานศึกษาและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

นายแพทย์ ดำรง เพ็ชรพลาย

กรรมการที่ปรึกษา

นายกระจำนง แม้นญาติ

ประจำกองบรรณาธิการ

นายชาติ สิริวัฒน

นายทวี มุขระโกษา

น.ส. ทองหยด ประทุมวงศ์

น.ส. ผกายวรรณ เบญจกาญจน์

น.ส. สุทธิลักษณ์ อัมพวงศ์

นายเออ บุษปะเกศ หงส์กุล

เจ้าของ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา: นายแพทย์ ดำรง เพ็ชรพลาย

สำนักงาน : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ตึกอรรถกถาเลขที่ ๒๔๑ หน้าวัดบวรนิเวศ

ถนนพระสุเมรุ บางลำภู พระนคร

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ มงคลการพิมพ์ ๑๐๑ ถนนคานธี บางลำภู พระนคร

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนหนึ่งตอนใดไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

T.L.A. Bulletin

Official Bi-monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Dr. Damrong Bejrablaya

Editorial Supervisor

Mr. Krachang Manyati

Editorial Staff

Mr. Eua Busapakes Hongskul

Miss Suthilak Ampanwongs

Miss Phakaivan Benchakarn

Mr. Tawee Mukatarakosa

Mr. Shalash Liyavanija

Miss Tongyod Pratoomvongs

Owner : Thai Library Association

Mahamakut Rajvidyalaya

Bovoranives, Bangkok, Thailand

Printed at Mongkol Press, Bangkok, Thailand

(All rights reserved. No part of this journal may be reproduced in any form without the permission of the owner.)

การร่วมมือระหว่างห้องสมุด

“ค.ข.”

ห้องสมุดเป็นหน่วยงานที่ทำงานอิสระ เพราะงานที่จะต้องทำแตกต่างจากหน่วยงานอื่น งานห้องสมุดนั้นแต่ละแห่งก็งานที่คล้าย ๆ กัน โดยเฉพาะงานเทคนิคของห้องสมุด อันได้แก่การเลือกซื้อหนังสือ ซึ่งบรรณารักษ์อาจจะเลือกหนังสือต่างกันตามจุดมุ่งหมายของห้องสมุด แต่เครื่องมือที่ใช้เลือก เช่น รายชื่อหนังสือของทางร้าน ของสำนักพิมพ์ ตลอดจนบรรณานุกรมเท่าที่หาได้ เป็นเครื่องมือที่ใช้เลือกหนังสือแล้ว ถ้าห้องสมุดประเภทเดียวกันเลือก โอกาสที่เลือกหนังสืออย่างเดียวกันก็มาก อาจจะใกล้เคียงกันมาก แม้จะไม่เลือกหนังสือเล่มเดียวกัน หนังสืออย่างอื่นที่ไม่เลือกก็คงมีอยู่ในรายชื่อในเครื่องมือที่ใช้เลือกหนังสือ อันเดียวกันนั้น การจัดซื้อหนังสือก็อาจเหมือนกัน คือซื้ออนุมัติจัดซื้อ แล้วส่งขอทราบหนังสือที่เป็นซ้ำประจำ อาจจะไต่ไปเร็วก่อนแล้วจึงเบิกเงินให้เขาไปให้หลัง หรือจ่ายเงินโดยตรงไปก่อน แล้วจึงนำใบเสร็จมาเบิกทีหลัง จากนั้นก็นำหนังสือมาลงทะเบียน แล้วก็แบ่งหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ การเตรียมหนังสือเพื่อใหย่ยมนั้น นอกจากการลงทะเบียนแล้ว ถ้าห้องสมุดที่ใช้เลขหมู่เดียวกัน ก็เหมือนกัน กัน แล้วบัตรของ บัตรต้นหนังสือ พิมพ์บัตรหนังสือ บัตรกำหนดตั้งห้องสมุดทุกแห่งก็ต้องทำต่างกันก็เฉพาะตราห้องสมุด และบัตรหนังสือซึ่งอาจจะมียี่ห้อของห้องสมุดแต่ละแห่งต่างกัน จากนั้นก็ต้องพิมพ์บัตรรายการเหมือนกัน เมื่อหมุนเวียนหนังสือให้ผู้อื่นยืมมา ๆ เข้า หนังสือขาดชำรุด ทุกแห่งก็ต้องซ่อมเหมือนกัน ต้องมีเครื่องมือเครื่องมือในการซ่อม มีวัสดุในการซ่อม ถ้าหนังสือเก่ามาก อาจจะดำดมัย แต่ไม่ชำรุดหรืออาจจะชำรุดพออ่านได้ แต่ไม่ควรจะนำมายืมหมุนเวียน ห้องสมุดก็ต้องหาทปกบ จะทงกเดียวค้าย จะถ่ายไมโครฟิล์มไว้ก็ไม่เงิน จะเก็บไว้ก็ไม่ดี แต่ก็ต้องหาทปกบดั่งหากจนได้ อาจจะเก็บไว้ได้จน หรือได้บนใด หรือเพดาน เป็นต้น

ทุกถ้าวมาทั้งหมดนี้ เป็นเพียงงานส่วนหนึ่งของห้องสมุดเท่านั้น อาจจะมีงานอื่นๆ อีก เช่น การจัดนิทรรศการบนแผ่นป้าย การบอกรับวารสารหนังสือพิมพ์ การจัดฉายภาพยนตร์

การเขียนรายงานของห้องสมุด เป็นต้น ขอกล่าวแต่เพียงคร่าว ๆ ก่อน

สมมติว่าในกระทรวงแห่งหนึ่ง มีห้องสมุดอยู่ตามกรมและกองตลอดจนแผนก ซึ่งก็อยู่ในบริเวณที่ติดกันไว้ ไปมาถึงกันได้สะดวก ห้องสมุดทั้งหลายน่าจะร่วมมือกันได้ อย่างน้อยก็ร่วมมือในงานเทคนิค ในบริการ และอย่างมากที่สุดก็ร่วมมือกันเป็นห้องสมุดเดียวกันเลย หรือว่าแท้จริงก็ต้องรวมห้องสมุดเป็นแห่งเดียวกันเลย

สมมติว่าในเมือง ๆ หนึ่ง ไม่กว้างใหญ่นัก ไปมาถึงกันได้ อาจจะเป็นเขตเทศบาล หรือนอกเขตก็ได้ เป็นเมืองเดียวกัน มีห้องสมุดโรงเรียนหลายแห่ง ห้องสมุดวิทยาลัยหลายแห่ง ห้องสมุดหน่วยราชการนอกอีกหลายแห่ง สรุปลักษณะเมืองนั้นมีห้องสมุดหลายแห่ง แนนอนแต่ละแห่งย่อมมีบรรณารักษ์ มีเจ้าหน้าที่ทำการเลือกหนังสือ ดั้งหนังสือ เตรียมหนังสือออกให้ยืม ซ่อมหนังสือ พิมพ์บัตรรายการ จัดนิทรรศการ เป็นต้น บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ของห้องสมุด อาจจะมีคนเดียวหรือหลายคนช่วยกันทำงาน ทำงานทุกอย่างเหล่านี้ ต้องมีพิมพ์คดีพิมพ์บัตรรายการ ต้องมีหนังสือการแบ่งหมู่หนังสือของคณิศร ต้องมีเครื่องซ่อมหนังสือไว้ซ่อมหนังสือ ทำปกหนังสือ ต้องลงทุนทุกอย่าง เวลาจะตั้งหนังสือที่รวมกันเอง บางทีตั้งหนังสือจากกรุงเทพฯ ก็ต้องตั้งเองคนเดียว ถ้าในเมืองนั้นมีห้องสมุด ๗ แห่ง และห้องสมุดทั้ง ๗ แห่งนั้นมีฐานะเท่าเทียมกัน คือมีเงินงบประมาณเพียงพอ มีพิมพ์คดี มีเครื่องซ่อมหนังสือพอเพียง บอกรับหนังสือพิมพ์ได้ บรรณารักษ์ของห้องสมุดทั้ง ๗ แห่งนั้นทำงานทุกอย่างเองได้ก็ไม่ได้ ความความเป็นจริงของห้องสมุดดังกล่าวมานี้ฐานะไม่เหมือนกันเลย คือ บางแห่งก็มีฐานะดี มีเครื่องใช้ไม่ล้าสมัยครบครัน บางแห่งก็ยากจนมาก พิมพ์คดีไม่มี เครื่องซ่อมหนังสือไม่มี ดังนั้น เป็นต้น ห้องสมุดไม่ว่าอยู่ในกระทรวงเดียวกันที่ไม่อาจจะรวมกันได้ หรือในเมืองเดียวกัน ที่ต่างคนต่างทำงาน อาจจะร่วมมือกันได้ โดยอย่างต่ำทำให้งานมีประสิทธิภาพด้วย กล่าวคือ

๑. การเลือกหนังสือ อาจจะมีเครื่องมือเลือกหนังสือชุดเดียว (เพราะหายาก) แล้วหมุนเวียนให้แห่งอื่น ๆ ใช้ เมื่อเลือกได้แล้ว และเมื่อทุกแห่งเลือกหนังสือได้แล้ว แทนที่จะให้ต่างคนต่างสั่งซื้อ อาจจะให้แห่งใดแห่งหนึ่งเป็นศูนย์กลางในการสั่งซื้อให้ก็ได้ เป็นศูนย์กลางการจัดซื้อซึ่งจะทำให้ตั้งหนังสือได้หลาย ๆ ถ้าตั้งจากกรุงเทพฯ ก็อาจจะถูกกลง และถ้าเป็นลูกค้าประจำของร้านใด ร้านนั้นก็จะเห็นว่าเราเป็นลูกค้าสำคัญ ส่วนลดหนังสือก็จะ

การร่วมมือระหว่างห้องสมุด

3

ต้องได้ดีมาก อันการตั้งหนังสือแต่ละมาก ๆ มักจะไม่ใคร่หาย ทั้งการตั้งมาก อาจจะทำให้
ร้านให้เครดิตเชื่อได้ เหล่านี้จะเป็นการดีในการร่วมมือกัน อันในเรื่องการตั้งหนังสือจาก
กรุงเทพฯ นั้น ถ้ามีศูนย์กลางที่กรุงเทพฯ ช่วยตั้งให้ก็จะดีมาก เพราะการตั้งหนังสือของต่าง
จังหวัดบางที่ของส่งหลาย ๆ ร้าน ไม่ค่อยมีศูนย์กลางหาหนังสือให้ได้ ถ้าสมาคมห้องสมุดแห่ง
ประเทศไทยไม่มีปัญหา จะจัดให้ได้ก็จะดีมาก

๒. เมื่อได้หนังสือมาแล้ว ก็ต้องนำหนังสือมาแบ่งหมู่ ถ้ามีศูนย์กลางจัดแบ่งหมู่
หนังสือ บัตรของบัตร เขียนดัชนีให้ อาจจะไม่ต้องลงทะเบียนให้และคัดรายชื่อ แล้วพิมพ์บัตรราย
การ แล้วแจกแยกส่งไปตามห้องสมุดต่าง ๆ ทั้งขอหนังสือเหล่านั้น ให้ไปลงทะเบียนคัดรา
เองเท่านั้น ปัญหาอาจจะเกิดขึ้น คือห้องสมุดใดจะรับทำให้อีก ๒ แห่ง ขอนอาจจะตกลงกันได้
คือห้องสมุดใดที่ทุกคนทำหน้าหลาย ๆ อย่าง มีคนอยู่หลายคน อาจจะให้คนอื่นทำงานแทนอีก
คนหนึ่ง แล้วให้คนหนึ่งว่างไปเลยเพื่อแบ่งหมู่และทำบัตรรายการก็ได้ หรือบรรณารักษ์ทุกคน
มาช่วยกันทำในวันเสาร์ถึงเดือนละครึ่ง (ถ้าตั้งขอหนังสือเดือนละครึ่ง) ก็ได้ ห้องสมุดที่มี
บรรณารักษ์คนเดียว เราบรรณารักษ์ด้วยกันก็ช่วยกันไป งานห้องสมุดดี ทุกคนก็ช่วย ขอ
อย่าคิดเรื่องได้เปรียบเสียเปรียบ

๓. การขอยืมหนังสือ ห้องสมุดต่าง ๆ อาจจะร่วมกันได้หลายวิธี คือ ให้ห้องสมุด
ที่มีเครื่องมือในการซ่อมครบกั้น ช่วยขอยืมหนังสือให้ เพราะว่าผู้ขอยืมยืมมีเวลาว่างบางวัน
หรืออาจจะมาช่วยกันซ่อมก็ ได้ มีเครื่องมือครบ หรือถ้าห้องสมุดต้องเสียเงินค่าซ่อมรวมกันแล้ว
เป็นจำนวนมาก ก็อาจจะจ้างคนซ่อมประจำคณะก็ได้ โดยซ่อมให้ห้องสมุดทุกแห่ง

๔. การช่วยการค้นคว้า เป็นเรื่องของการบริการ ห้องสมุดแต่ละแห่งทำบรรณ
านุกรมไว้ บรรณานุกรมไว้สำหรับช่วยการค้นคว้า อาจจะแลกเปลี่ยนกันก็ได้

๕. การรวบรวมวารสารและหนังสือพิมพ์ เพื่อจะให้ผู้อ่านได้อ่านวารสารและหนังสือพิมพ์
มากชนิดยิ่งขึ้น ห้องสมุดทุกแห่งอาจจะทำความตกลงกันว่า จะแบ่งกันรวบรวมวารสาร และหนังสือ
พิมพ์แห่งละเท่าไร แลกเปลี่ยนเวียนกันไปยังห้องสมุดอื่น จริงอยู่อาจจะซ้ำ แต่คิดว่าไม่มี
และอาจจะตกลงกันว่า ห้องสมุดใดจะเป็นผู้รวบรวมวารสารเพื่อเวียนรวมเล่ม

๖. การยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด ห้องสมุดทั้ง ๖ แห่ง อาจจะหาวิธีการอย่าง

โดยอย่างน้อยให้สมาชิกของห้องสมุดแห่งหนึ่งยืมหนังสือออกแห่งหนึ่งได้ อาจจะใช้วิธีเก็บค่าบำรุง มาชง แต่ชำระค่าบำรุงแค่แห่งเดียว และยืมหนังสือห้องสมุดได้ทุกแห่ง แต่จำนวนเงินก็ ไม่มากกว่าที่ชำระให้ห้องสมุดทุกแห่งที่แยกกัน สมาชิกของห้องสมุดทั้ง ๑๒ แห่ง อาจจะยืม หนังสือไว้ที่แห่งใด หอสมุดก็ไปยืมหนังสือแห่งหนึ่งมาให้ได้

๑. ศูนย์รวมบัตร ห้องสมุดทั้ง ๑๒ แห่ง อาจจะกำหนดที่ใดที่หนึ่งหรือห้องสมุดใด ห้องสมุดหนึ่งไว้ก็ได้ เป็นศูนย์รวมบัตร ซึ่งสามารถค้นหนังสือได้ในห้องสมุดทุกแห่ง ในบัตร เหล่านี้ต้องบอกได้ว่าหนังสือเล่มไหนอยู่ที่หอสมุดใด บัตรเหล่านี้ห้องสมุดแต่ละแห่งอาจจะทำ ดังมาให้ หรือถ่วงร่วมกันในการพิมพ์บัตรรายการดังข้อ ๒ ก็พิมพ์เผื่อไว้เลย ศูนย์รวมบัตรจะ เป็นประโยชน์แก่ผู้ค้นหรือผู้อ่านหนังสือมาก คือแทนที่จะไปค้นหนังสือในห้องสมุดแห่งใดแห่ง หนึ่งซึ่งไม่แน่ว่าจะมีหนังสือเล่มนั้นหรือไม่ ก็ไปค้นที่ศูนย์รวมบัตรเสียก่อน แล้วจึงค่อยไปคิด ตามยืมหนังสือที่หอสมุดแห่งนั้น ๆ

๑. นิทรรศการ การจัดนิทรรศการบนแผ่นป้ายในโอกาสต่างๆ เช่น การแสดง หนังสือชุด การแสดงเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ความจริงการจัดแต่ละครั้งต้องลงทุนมิใช่น้อย นอกจากวัสดุแล้ว ยังต้องใช้ฝีมือในการจัดอีกด้วย ห้องสมุดอาจจะตกลงกันว่า นิทรรศการ อย่างใดจะให้ห้องสมุดใดเป็นผู้จัด แล้วก็นำวัสดุจัดนิทรรศการที่ใดที่หนึ่งจัดแล้วก็นำไปจัดที่ อื่นต่อไป หมุนเวียนกันไปอย่างนี้ จะเป็นการช่วยเหลือและเปลี่ยนผลงานของกันและกัน ทุกแห่ง แรงแและทุนเวลาทุนเงินอีกด้วย

๑. การสร้างศูนย์หนังสือเก่า บางคนคิดว่าห้องสมุดในเมืองไทย อาจจะยังตั้งมาไม่ นานนักพอที่จะมีหนังสือเก่ามาก ถึงกับต้องจำหน่ายบัญชีออกทิ้งไป แต่ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะ หนักอึ้งจะเป็นอยู่ คือห้องสมุดหลาย ๆ แห่ง มีหนังสือเก่ามาก บางที่เป็นหนังสือซ้ำกันหลายเล่มที่ มีอยู่เดิมสองเล่มคนก็ไม่ใคร่ใช้ ที่เหลือจะเก็บไว้ก็เกินต้องการจะทิ้งไปก็เสียดาย เพราะประโยชน์ อาจจะมี บางทีก็เป็นหนังสือพิมพ์ครั้งแรก ๆ คนใช้แต่ฉบับพิมพ์ครั้งแรก เก็บไว้ก็ยาก บางทีเป็นหนังสือที่คนไม่ใช้เลย ตั้งแต่ซื้อมาแล้วไม่มีคนยืมเลย เป็นต้น หนังสือเหล่านี้ ถ้า ห้องสมุดได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์หนังสือเก็บหนังสือเก่าก็จะดีไม่น้อย อาจจะสร้างเป็นโกดังเก็บ หนังสือ แล้วกำหนดระเบียบการเก็บรักษา การบริจาคต่อไปให้รัดกุม ก็จะเป็นประโยชน์ มิใช่น้อย แทนที่จะเก็บไว้นานเพดาน ใต้ถุน หรือใต้บันได

๓๐. การแลกเปลี่ยนหนังสือ ห้องสมุดบางแห่งอาจจะได้รับหนังสือบริจาคหรือได้รับมาทางใดทางหนึ่ง หนังสือที่ได้รับมานั้นไม่มีประโยชน์สำหรับผู้อ่านในห้องสมุดของตน อาจจะคัดแยกเปลี่ยนหนังสือกับห้องสมุดอื่นก็ได้หรือถ้าเห็นว่าเราเอาไว้ก็ไม่ได้ประโยชน์ เขาเอาไปใช้ได้ประโยชน์กว่า เขาไม่มีของแต่กับเรา ก็อาจจะให้เขาไปเสียก็ได้

ขอเสนอทักดาความ ขาพเจ้ายกตัวอย่างห้องสมุด ๘ แห่ง ความจริงเพื่อสะดวกในการอธิบายเท่านั้น ว่าจริงห้องสมุดอาจจะร่วมมือกันก็ได้ ต้องถามแห่ง หรือ ห้า หก แห่ง หรือยี่สิบสามสิบแห่งหรือร้อยต้องร้อยแห่ง ขาพเจ้ายกตัวอย่างได้ทั้งนั้น อาจจะมีปัญหามาก แต่ถ้าวัยกันแก้ปัญหาอาจจะหมดไป แต่จะว่าทำไม่ได้เลย เพราะเป็นไปไม่ได้ นั้น ขาพเจ้ายกตัวอย่าง คงไม่ถึงกับอย่างนั้น ขอเสนอท่านผู้อ่านคิดดู

ของเก่า

๑ หนังสือซ้ำ	ถ้าใครยืมไป	สวดให้จงดี
ยืมจับหนังสือ	อย่าเอามือดี	ตัวอักษร
จะเลื่อนลบไป		
๑ มีใช้ของตัวเอง	ไม่มีใจเกรง	ทำเอาแต่ได้
บ้างถูกน้ำท่วม	น้ำมันขี้ได้	เขาจะว่าให้
พวกไอ้เศรษฐาน		

พระสุธน

บริการเอกสารการวิจัย (Documentation)

โดย นายฉน ประภาวิวัฒน์ B.S. A.M. in Library Science

ผู้อำนวยการส่วนศูนย์บริการเอกสารการวิจัย

บริการเอกสารการวิจัยเป็นสาขาวิชาใหม่ ซึ่งมีการพัฒนามาในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ และเจริญอย่างรุ่งโรจน์ขึ้นมาในระยะ ๕๐ ปีที่ผ่านมาเอง สาขานี้เป็นผลมาจากความคิดของบุคคล ๒ คน คือ ปอล โอด็อง (Paul Otlet) และ อองรี ลา ฟองแตน (Henri La Fontaine) สองคนนี้ได้ก่อตั้งสถาบันบรรณานุกรมระหว่างประเทศ (the Institut Internationale de Bibliographie) ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๑๕ และสถาบันแห่งนี้ได้พัฒนาตัวเป็นสหพันธ์บริการเอกสารการวิจัยขึ้น ซึ่งในปัจจุบันกลายเป็นองค์การโลกที่สำคัญและมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ 7 Hofweg ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ สถาบันนี้มีข้อเสียที่พยายามครอบคลุมสาขาวิชาทุกสาขาในทางวิทยาศาสตร์ให้อยู่ในระดับระหว่างประเทศ และทั้งยังพยายามจัดทำบรรณานุกรมสากล เป็นตั่งตั้งตัวให้มีการพัฒนาระบบจัดบับตรรายการและระบบดัชนีอย่างถาวรและกว้างขวางกว่าที่เคยกระทำกันมาแต่ก่อน และทั้งยังได้มีการขยายการแบ่งหมู่วิชาตามระบบของดิวอี้ (Dewey Decimal Classification) ซึ่งเป็นระบบแบ่งหมู่วิชาสากล (Universal Decimal Classification) อีกด้วย

เมื่อไม่กี่ปีมานี้ ยังแจ่มแจ้งกันไม่ได้ถูกต้องตรงกันว่า บรรณารักษ์ (librarian) กับนักบริการเอกสารการวิจัย (documentalist) คืออะไรกันแน่ โดยที่คำดังกล่าวนี้ มีผู้ใช้เรียกสับสนปนเปกันอยู่มาก จนกระทั่งได้เกิดมีการขยายตัวงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ให้กว้างขวางขึ้น มีการพัฒนาสาขาวิชาใหม่ๆ ในทางวิทยาศาสตร์ มีการไปบดบังพัฒนาของการวิจัยระหว่างสาขาวิชาต่างๆ และในเมื่อได้เกิดมีความก้าวหน้าในเรื่องการพิมพ์ การถ่ายภาพ ในทางวิชาอิเล็กทรอนิกส์และในทางเครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยเป็นตั่งตั้งขึ้น จึงได้เกิดมีการจำแนกให้เห็นความแตกต่างระหว่างการบรรณารักษ์และนักบริการเอกสารการวิจัยอย่างแจ่มชัด

มีบุคคลชาวอเมริกันที่ทรงอิทธิพลอยู่ ๓ คน คือ Ralph Shaw, Jesse Shera และ Mortimer Tauber ซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งบรรณารักษ์และนักบริการเอกสารการวิจัย ได้

เห็นพ้องต้องกันว่า บริการเอกสารการวิจัยนั้นแตกต่างจากการบรรณารักษ์อยู่ ๒ ประการ โดยข้อแรกคือว่าบริการเอกสารการวิจัยทำหน้าที่แบบห้องสมุดที่มีขอบข่ายกว้างกว่า และทั้งมีการประเมินคุณค่าซึ่งต้องการความรู้เกี่ยวกับหัวข้อวิชาชำนาญพิเศษด้วย

งานบรรณานุกรมอันมีขอบข่ายกว้างขวางทำให้เห็นกิจกรรมของนักบริการเอกสารการวิจัยว่าแตกต่างจากกิจการบรรณารักษ์อย่างเด่นชัด ความหนักแน่นของบรรดาบรรณกรรมประเภทรายงานทางวิชาการของบริการเอกสารการวิจัยเป็นดังเด่นอีกอย่างหนึ่งซึ่งทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างสาขาวิชาทั้งสอง อีกอย่างหนึ่งนั้น บริการเอกสารการวิจัยนั้นเกี่ยวข้องกับวัฏจักรเต็มรูป (complete cycle) ของบรรดากิจกรรมข้อนี้เทศ อันมีทั้งการขยายตัวและการไอบ่ออมครบคลุมดังต่อไปนี้ ที่การบรรณารักษ์ได้เอากไว้

อนึ่ง ดร. เอ. โอ. นิโคลอฟ นักวิทยาศาสตร์ชาวรัสเซีย ผู้เป็นนักบริการเอกสารการวิจัย ได้กล่าวอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของการบริการเอกสารการวิจัยไว้ว่า

“ในระยะ ๑๐ ปีที่แล้วมานี้ ขบวนการทางวิทยาศาสตร์และวิชาการได้ขยายอาณาบริเวณแห่งกิจกรรมออกอย่างกว้างขวางจนกลายเป็นสาขาวิชาชั้นค่างหากอีกสาขาหนึ่ง ซึ่งสาขานี้ได้มีบรรดาผู้ชำนาญการของประเทศเป็นจำนวนมากเอาใจใส่ดำเนินการ ทักนะใหม่ ๆ ในการใช้เครื่องมือสมัยใหม่เพื่อการปฏิบัติจัดข้อนี้เทศ โดยวิธีอัตโนมัติได้เป็นที่นิยมชมชอบของบรรดานักคณิตศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักภาษาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญในทางอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องอัตโนมัติต่าง ๆ และประสพการซึ่งบริการให้ข้อนี้เทศทางวิทยาศาสตร์และประยุกต์การของบรรดานานาประเทศต่างได้ได้นั้น ได้นำมาทำการวิเคราะห์กันอย่างรอบคอบ และต่อไปการสังเคราะห์ก็จะตามมาด้วย บัดนี้มีความจำเป็นจนแล้วจะต้องพัฒนางานการวิจัยระดับชั้นในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้มาซึ่งทฤษฎีของข้อนี้เทศต่าง ๆ ที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้จะเป็นการแสวงหาวิธีแก้ปัญหาอย่างยากซึ่งบริการด้านนี้เผชิญอยู่...”

พรรณนาในเรื่องการศึกษาของเด็ก

โดย เลียกเม้ง แซ่เบ๊*

ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๐๗ สภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และแผนกศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี ได้ร่วมกันจัดเปิดนิทรรศการหนังสือสำหรับเด็ก และผู้เยาวชน ณ หอประชุมศาลาจังหวัด ในระหว่างพิธีได้มีอาจารย์โรงเรียนต่างๆ หลายท่านทำการอภิปรายถึงวรรณคดีและประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็กและผู้เยาวชนเป็นที่น่าสนใจ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งต่อคำอภิปรายและบังเกิดความสนใจในเรื่องการศึกษาของเด็กขึ้นเป็นอันมาก จึงขอถือโอกาสนี้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาของเด็กบางประการคือ

เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่ได้นำความเจริญมาสู่ชีวิตของบุคคลและความรุ่งเรืองของประเทศชาติ ร่างกายของบุคคลเรานั้นมีความจำเป็นต่อองค์อาหาร ดังบริโภคน เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตนั้นได้ ดังนั้นของเราก็คงอาศัยการศึกษาเล่าเรียนวิชาความรู้เพื่อความเจริญของชีวิตนั้น อาหารทางสมองได้แก่หนังสือสำหรับเด็กต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับดังบริโภคนทางร่างกาย คือมีทั้งสิ่งที่ให้กินและให้โทษ มีทั้งอาหารหนักและอาหารเบาบางชนิด โดยเหตุนี้ ก่อนที่เราจะให้อาหารแก่สมองของเรา จำเป็นจะต้องพิจารณาเลือกดูว่า หนังสือประเภทใดที่ให้คุณ และประเภทใดที่ให้โทษและหนังสือใดเป็นที่เหมาะสมกับระดับกำลังการย่อยอาหารของสมองแห่งตน โดยเฉพาะเด็กในเยาว์วัยซึ่งยังไม่เคยผ่านการพิจารณาถึงดีและชั่วแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปกครองของเด็กจะต้องระมัดระวังให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในเรื่องการศึกษาน้อยเสมอ

มีบางท่านอาจจะแย้งว่า ในประเทศของเราได้มีโรงเรียนและสถาบันการศึกษา นับตั้งแต่โรงเรียนอนุบาล ตลอดจนมหาวิทยาลัย พร้อมกับทั้งมีสถาบันการศึกษาวิชาชีพต่างๆ ตั้งอยู่มากมาย ซึ่งสถานทั้งหลายดังกล่าวให้การศึกษาแก่เด็กตามลำดับขั้น ลำดับวัย เป็นอย่างดีแล้ว ผู้ปกครองยังจะต้องเดือดร้อนประการใดอีก ในปัญหาข้อนี้ ข้าพเจ้าขออธิบายว่า

* นายเลียกเม้ง แซ่เบ๊ เป็นกบฏผู้หนึ่งที่น่าสนใจในเรื่องห้องสมุด ได้ปรากฏตัวกับวีรจากเงินบำรุงห้องสมุดประชาชนนนทบุรี เป็นรายเดือน เดือนละ 100 บาทเป็นประจำ

การศึกษาของมนุษย์มิได้จำกัดเขตแต่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น แม้แต่ภายในบ้านเรือนหรือใน
โลกของสังคม จนกระทั่งโลกจักรวาลอันกว้างใหญ่ไพศาล ล้วนแล้วแต่เป็นสถานที่การศึกษา
ของมนุษย์ชนทั้งปวง โรงเรียนเป็นเพียงแต่การศึกษาเบื้องต้นของชีวิตเด็ก ซึ่งยังจะต้องผจญกับ
การศึกษาชีวิตในโลกของสังคมต่อไปอีก ฉะนั้น ชีวิตระหว่างการศึกษาในโรงเรียนของเด็ก จึง
จำเป็นจะต้องให้ได้รับการสัมผัสกับโลกของสังคมเพื่อความเคยชินอยู่เดิมอดด้วย อาทิเช่น ทาง
โรงเรียนได้มีการนำเด็กไปทัศนศึกษา ชมธรรมชาติและศึกษาธรรมชาติหรือ คือไปวัดดูตามสถานที่สำคัญ
ต่าง ๆ ได้มีการฝึกหัดฝึกแรมของเหล่าลูกเสือ และมีการฝึกหัดค้นคว้าหาความรู้จากพิพิธภัณฑ์
หรือห้องสมุดภายนอกโรงเรียนต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อเด็กมีความจำเป็นต้องการศึกษาภายนอก
โรงเรียนเช่น ผู้ปกครองจึง ต้องมีหน้าที่ให้ความดูแลและ ช่วยเหลือการศึกษาของเด็กด้วยการ
ร่วมมือ กันช่วยจัดหาหนังสือสำหรับเด็กให้แก่ห้องสมุดส่วนรวมเพื่อให้เด็กมีโอกาสศึกษาโดยทั่ว
กันนั้น เป็นวิธีการช่วยเหลือการศึกษาของเด็กทุกวิธีทาง ดังนั้นพวกเราทั้งหลายจะให้
การสนับสนุนและช่วยเหลือเด็กในเรื่องนี้

ส่วนปัญหาเรื่องหนังสือสำหรับเด็ก ควรเป็นหนังสือชนิดใดนั้นจึงจะเหมาะสมและ
เป็นประโยชน์ต่อเด็ก ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า จุดประสงค์จะให้เด็กเข้าห้องสมุดนั้นมอยู่
ประการคือ

๑. ให้เด็กมีโอกาสศึกษาวิชาความรู้ภายนอกเวลาเรียน
๒. อบรมให้เด็กบังเกิดความนิยมเข้าห้องสมุดเป็นนิสัย และรู้จักใช้ประโยชน์จาก
ห้องสมุดในกาลต่อไป
๓. ฝึกหัดให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการเป็นมิตรกับหนังสือ เพื่อบ่ม
กัมมิให้ปฏิบัติไปในทางมิชอบ

ด้วยเหตุตามประการนี้ หนังสือที่จะทำความสนใจให้แก่เด็กได้จะต้องเป็นหนังสือ
ชนิดที่ตรงกับรสนิยมของจิตใจเด็ก กล่าวคือเด็กในเยาว์วัยทั่วไปต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน
และรักในสิ่งที่ดีสวยงาม หนังสือสำหรับเด็กจึงจำเป็นต้องเป็นหนังสือชนิดที่อ่านเข้าใจได้ง่าย มี
เนื้อเรื่องสนุกและประกอบด้วยภาพอันสวยงาม อาทิเช่นหนังสือการ์ตูน นิทานประกอบภาพ
หนังสือภาพต่าง ๆ เป็นต้น จึงจะทำความสนใจให้แก่เด็กและบังเกิดความนิยมขึ้น หนังสือ
สำหรับเด็กและผู้เยาว์ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้นำมานิเทศการ ณ ห้องสมุดประชาชน

จังหวัดนนทบุรี ในระหว่างวันที่ ๒๓-๓๐ กรกฎาคม ๒๕๐๗ นั้น มีจำนวน ๒๐๐ เรื่อง ได้แบ่งแยก
เป็นชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา ล้วนแต่เป็นหนังสือตัวอย่างที่ดีและน่าสนใจ

ข้าพเจ้าหวังว่า การเปิดนิทรรศการหนังสือสำหรับเด็กและผู้เยาว์ในครั้งนี้ จะเป็น
คุณนิมิตรมงคลต่อวงการศึกษารองจังหวัดนนทบุรี นำแสงสว่างอันรุ่งโรจน์มาสู่อนาคต ชดเชยการ
ศึกษาของเยาวชน และหวังว่าเด็กเหล่านั้นจะได้รับการส่งเสริมช่วยเหลือจากท่านผู้เมตตาจิต
โดยทั่วกัน.

- ๑ การลงทุนหมุนเวียนเปลี่ยนกำไร
ต้องทุ่มทุนลงไปให้เต็มที่
แต่การอ่านหนังสือที่ดี
ไม่ต้องมีทุนหนุนนำกำไรมา

ห้องสมุด ร.ร. การช่างสตรีอุดรธานี

ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่น

สิรินทร์ ช่างโชติ

ผู้เขียนได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานอย่างหนึ่งที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่นเมื่อเดือน พฤศจิกายน ๒๕๐๗ เมื่องานที่ต้องปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ปรากฏว่า ยังมีเวลาเหลืออยู่ประมาณ ๓-๔ วัน เพื่อรอเครื่องบินที่จะเดินทางต่อไปยังกรุงมอสโกประเทศฟิลิปปินส์ เวลาที่เหลือดังกล่าว อาจนับได้ว่าเป็นเวลาส่วนตัวโดยแท้จริงจึงได้ถือโอกาสไปเยี่ยมห้องสมุดแห่งชาติของญี่ปุ่น ห้องสมุดแห่งชาติของญี่ปุ่นซึ่งเจ้าหน้าที่ที่นั่นบอกอย่างภูมิใจว่า เป็นห้องสมุดที่ใหญ่เป็นที่ ๓ ของโลกนั้นอยู่ ใกล้กับโฮเทลที่พัก จึงอาจไปได้โดยไม่ต้องเสียเวลามากนักและเมื่อไปถึงได้ดูมาแล้วก็รู้สึกว่ามีสิ่งที่น่าสนใจหลายอย่างที่อาจเป็นแนวคิดในการทำงานของพวกเราอยู่บ้าง จึงได้นำเรื่องย่อ ๆ ของห้องสมุดแห่งนี้มาเล่าสู่กันฟังเป็นการสลับสติปัญญา

การก่อตั้ง

ห้องสมุดรัฐสภาญี่ปุ่น สร้างขึ้นเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๑ ประมาณ ๑๗ ปี มาแล้วตามกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติซึ่งบัญญัติขึ้นโดยคำแนะนำของคณะเจ้าหน้าที่ห้องสมุดอเมริกัน ห้องสมุดนี้ได้รวบรวมหนังสือมาจากแหล่งใหญ่ ๆ ๒ แหล่ง คือ ห้องสมุดของสภาทั้งสองของรัฐสภาญี่ปุ่น และห้องสมุดแห่งชาติเดิมที่อุชิโน ซึ่งสร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๑๔

ในชั้นแรก ห้องสมุดรัฐสภาที่เกิดขึ้นใหม่นั่งอยู่ที่พระราชวังอคาซากาเดมิจนกระทั่งถึงฤดูร้อนในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ จึงได้ย้ายมาตั้งอยู่ ณ ที่ตั้งปัจจุบันในกรุงโตเกียว

หน้าที่สำคัญของห้องสมุด

ห้องสมุดรัฐสภาญี่ปุ่น เป็นที่รวบรวมหนังสือและสิ่งพิมพ์ตลอดจนหลักฐานและเอกสารของชาติที่ระบุไว้ตามกฎหมายว่า ต้องเก็บไว้เป็นหลักฐาน นอกจากนี้ยังเป็นที่รวบรวมสิ่งพิมพ์ต่างประเทศซึ่งมีประโยชน์แก่ญี่ปุ่นในด้านวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์เท่าที่จะจัดหาได้ จากหนังสือและ

สิ่งพิมพ์จำนวนมากมายังได้รวบรวมไว้
จึงเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้ห้องสมุดสามารถให้บริการอย่าง
กว้างขวางได้ดังจะกล่าวต่อไป

บริการของห้องสมุดต่อรัฐสภา

ในชั้นแรกห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่นเป็นห้องสมุดที่จัดให้บริการเฉพาะรัฐสภา
โดยถือเอาความสำคัญของการให้บริการแก่รัฐสภาเป็นความสำคัญอันดับต้น การบริการนี้เป็นหน้าที่
โดยตรงของแผนกค้นคว้าและบริการตอบคำถามทางกฎหมายซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการเกี่ยวกับ
ปัญหาต่าง ๆ ทำงานประจำอยู่ เพื่อตอบปัญหาของสมาชิกรัฐสภาโดยเฉพาะ

การให้บริการแก่หน่วยราชการ

ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่น ได้ให้บริการแก่หน่วยราชการและศาลสถิตย์ยุติธรรม
หลายแห่ง โดยการจัดตั้งห้องสมุดสาขาขึ้นเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 30 แห่งตามหน่วยราชการและศาล
เหล่านั้น การประสานงานระหว่างห้องสมุดรัฐสภากับห้องสมุดสาขาเป็นไปอย่างใกล้ชิด, โดยมีการยืม
หนังสือระหว่างห้องสมุด, การให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกี่ยวกับการค้นคว้า, การติดต่อจัดหาหนังสือ
ซึ่งไม่มีในห้องสมุดสาขาให้แก่ผู้อ่านที่ต้องการเหล่านั้น เป็นต้น

การให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป

ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่นนี้เปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าใช้หนังสือที่มีอยู่ได้โดยไม่
ต้องเสียเงินแต่อย่างใด นอกจากนั้นยังให้บริการค้นคว้าแก่ผู้ที่ประสงค์จะค้นคว้าและให้บริการเกี่ยวกับ
กับบรรณานุกรมอีกด้วย

ห้องสมุดแห่งนี้ทำหน้าที่เป็นห้องสมุดกลางแห่งชาติโดยการรวบรวมและจัดทำบรรณานุกรม
กรมแห่งชาติของญี่ปุ่นและบรรณานุกรมอื่น ๆ ทำสัณนิบาตและดัชนีวารสาร จัดทำและจำหน่ายบัตร
รายการสำเร็จรูป ร่วมมือกับห้องสมุดแห่งอื่นในการให้ยืมหนังสือสิ่งพิมพ์และวัสดุระหว่างห้องสมุด,
และให้บริการค้นคว้าเหล่านั้น เป็นต้น

การติดต่อกับต่างประเทศ

ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่นทำหน้าที่เป็นตัวแทนของห้องสมุดต่าง ๆ ในญี่ปุ่น โดย

เป็นตัวกลางในการติดต่อกับห้องสมุดในต่างประเทศเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์, การให้ยืมหนังสือระหว่างประเทศและการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

ตัวอย่างเกี่ยวกับการร่วมมือในการจัดทำบรรณานุกรมระหว่างชาติซึ่งห้องสมุดแห่งนี้จัดทำอยู่ได้แก่ การให้ความร่วมมือในการจัดทำสิ่งพิมพ์ขององค์การยูเนสโก เช่น

Index translationum, Handbook of the international exchange of publications และ Bibliographical services throughout the world.

บริการค้นคว้าเกี่ยวกับตัวบทกฎหมายและพระราชบัญญัติ

แผนกค้นคว้าและบริการตอบคำถามเกี่ยวกับกฎหมาย เป็นแผนกหนึ่งของห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่น ที่มีหน้าที่ที่จะจัดหาและอำนวยความสะดวกในการศึกษาและการค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศของสมาชิกรัฐสภา ที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ แบบอย่างทางกฎหมาย และอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับงานราชการ อย่างไรก็ตาม การให้บริการนี้มีใช้แต่จะให้บริการค้นคว้าในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้แก่สมาชิกรัฐสภาเท่านั้น แผนกค้นคว้าและบริการตอบคำถามเกี่ยวกับกฎหมายของห้องสมุดนี้ยินดีตอบคำถามหรือปัญหาต่าง ๆ จากเอกชนในเรื่องเหล่านี้โดยไม่คิดค่าตอบแทนแต่อย่างใด

บริการสำหรับประชาชนทั่วไป

บริการอ้างอิง

ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติตอบคำถามซึ่งมีผู้ถามหรือส่งมาจากห้องสมุดต่าง ๆ, มหาวิทยาลัย, สถาบันการค้นคว้าและจากบุคคลทั่วไปทั้งที่อยู่ภายในประเทศและต่างประเทศ การตอบคำถามนี้อาจเป็นการตอบทันทีโดยทางโทรศัพท์หรือทางจดหมาย

บัตรรายการสำหรับค้นหาหนังสือ

บัตรรายการสำหรับประชาชนทั่วไปใช้ในการค้นหาหนังสือประกอบด้วย ตู้บัตรผู้แต่ง และบัตรชื่อเรื่องรวมกันส่วนหนึ่ง และบัตรเรื่องอีกส่วนหนึ่ง สำหรับหนังสือภาษาญี่ปุ่นและหนังสือภาษาจีนมีบัตรแยกประเภท(classified catalogue)ด้วย บัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาญี่ปุ่น และหนังสือภาษาจีน และบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาตะวันตกอยู่แยกกัน นอกจากนี้ยังมีสหบัตรแห่งชาติ(National Union Catalogue) ซึ่งบุคคลทั่วไปอาจใช้ได้ สหบัตรแห่งชาตินี้แสดงให้เห็นผู้ใช้ได้ทราบ

เกี่ยวกับหนังสือต่างประเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดสาขาของห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติ ตามหน่วยราชการต่าง ๆ ตามมหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ หลายแห่ง และตามห้องสมุดประชาชนใหญ่ ๆ ในญี่ปุ่น การยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด

ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ในญี่ปุ่น อาจยืมหนังสือจากห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติได้ แต่ห้องสมุดนี้ไม่อนุญาตให้เอกชนยืมหนังสือ นอกจากนั้น ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่นยังได้เข้าร่วมในระบบการยืมระหว่างชาติ ดังนั้นห้องสมุดในต่างประเทศ จึงอาจยืมหนังสือจากห้องสมุดแห่งนี้ได้ด้วย

การสำเนาเอกสารโดยการถ่ายรูป

ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่นได้รับความร่วมมือช่วยเหลือ จากมูลนิธิร็อกกเฟลเลอร์ในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก โดยมูลนิธิร็อกกเฟลเลอร์ได้มอบอุปกรณ์สำหรับถ่ายทำสำเนาเอกสารให้แก่ห้องสมุด ซึ่งห้องสมุดแห่งนี้ได้จัดทำไมโครฟิล์มหนังสือพิมพ์ญี่ปุ่นที่ออกอยู่ในปัจจุบันจำนวน ๕๐ ฉบับ สำหรับประชาชนทั่วไปถ้าต้องการให้ห้องสมุดสำเนาเอกสารโดยการถ่ายรูปให้จะต้องเสียค่าตอบแทนเล็กน้อย. นอกจากนี้ห้องสมุดยังรับทำสำเนาเอกสารโดยการถ่ายรูปให้แก่ห้องสมุดต่างประเทศอีกเป็นจำนวนมาก.

การให้บริการห้องอ่านหนังสือแก่ประชาชนทั่วไป

บุคคลที่มีอายุเกินกว่า ๒๐ ปีอาจเข้ามาใช้ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่นได้. สำหรับนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยนั้นแม้จะมีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีก็อาจเข้ามาใช้ห้องสมุดได้เช่นกัน. นอกจากห้องอ่านหนังสือทั่วไปดังได้กล่าวแล้ว ยังมีห้องอ่านหนังสือขนาดเล็กอีกหลายห้อง. ห้องเหล่านี้เป็นห้องอ่านหนังสือเฉพาะวิชา. ในห้องเหล่านี้มีหนังสืออ้างอิงในวิชานั้น ๆ ซึ่งผู้ใช้ห้องสมุดจะเลือกใช้ได้เอง. ส่วนสแต็คกลางซึ่งมีหนังสือทั่ว ๆ ไปนั้นไม่อนุญาตให้ผู้ใช้ห้องสมุดเข้าไปใช้ นอกเสียจากว่าเจ้าหน้าที่หยิบให้.

ห้องอ่านหนังสือเปิดทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๙.๓๐ น.—๑๗.๐๐ น. ห้องอ่านหนังสือเฉพาะสำหรับผู้ที่ต้องการค้นคว้าเปิดจนถึงเวลา ๒๐.๐๐ น. ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ และจะเปิดถึงเวลา ๑๗.๐๐ น. ในวันเสาร์. ห้องสมุดปิดวันอาทิตย์และวันหยุดราชการ. นอกจากนั้นยังปิดไม่ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปในวันสุดท้ายของทุกเดือนอีกด้วย

งานเทคนิคห้องสมุด

การจัดหาหนังสือ

กฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติได้ระบุไว้ว่า สิ่งพิมพ์ที่หน่วยราชการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจัดทำขึ้นจำนวนหนึ่งจะต้องส่งมาเก็บไว้ในห้องสมุดนี้, เพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการและเพื่อแลกเปลี่ยนกับรัฐบาลต่างประเทศและบางสถาบัน. ส่วนหนังสือและงานเสียงที่เอกชนจัดทำจะต้องส่งมาให้แก่ห้องสมุด เรื่อง/แผ่นละ ๑ เล่ม/แผ่น ทั้งนี้เพื่อให้ห้องสมุดนี้เป็นสถานที่สำหรับรวบรวมสิ่งพิมพ์ทุกชนิดที่จัดทำขึ้นในประเทศญี่ปุ่นโดยแท้จริง.

ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือและวารสารระหว่างประเทศ หรือมิฉะนั้นก็ใช้วิธีแลกเปลี่ยนหรือมีผู้มอบให้ วิธีการแลกเปลี่ยนหนังสือระหว่างประเทศ (International exchange) เป็นวิธีการที่ทำให้จำนวนสิ่งพิมพ์ต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ห้องสมุดได้รับหนังสือโดยการแลกเปลี่ยนนี้ประมาณ ๗,๐๐๐ ฉบับ, สำหรับการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่นได้ส่งสิ่งพิมพ์รัฐบาล บรรณานุกรม และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ไปเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ปัจจุบันห้องสมุดได้ติดต่อแลกเปลี่ยนหนังสือเป็นประจำกับสถาบันต่าง ๆ ประมาณ ๔๕๐ แห่งใน ๔๐ ประเทศ

ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่นเป็นห้องสมุด ที่ได้รวบรวม สิ่งพิมพ์ขององค์การสหประชาชาติและองค์การชำนาญพิเศษอื่น ๆ เช่น UNESCO, ILO, WHO, FAO เป็นต้น นอกจากนั้น รายงานของคณะกรรมการพลังงานปรมาณู และของบริษัท Rand Corporation ในสหรัฐอเมริกา ก็ได้รวบรวมไว้ ณ ห้องสมุดนี้เช่นเดียวกัน

การทำรายการหนังสือ

การทำรายการหนังสือภาษาญี่ปุ่นและหนังสือภาษาจีนจัดทำตามกฎใน "Nippon Cataloging Rules" ซึ่งรวบรวมโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น ส่วนการทำรายการหนังสือต่างประเทศใช้กฎใน "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ และหนังสือ "Rules for Descriptive Cataloging in the Library of Congress" ฉบับพิมพ์ ค.ศ. ๑๙๕๙

สำหรับการให้หัวเรื่อง, ใช้หัวเรื่องทั้งในหนังสือ "Japanese Subject Headings" และฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๖ และฉบับพิมพ์เพิ่มเติมของหนังสือนี้ในการให้หัวเรื่องหนังสือภาษาญี่ปุ่นและหนังสือภาษาจีนและใช้หัวเรื่องทั้งใน "Library of Congress Subject Headings" ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๖ และฉบับพิมพ์เพิ่มเติมสำหรับภาษาต่างประเทศ

การจัดหมู่หนังสือ

การจัดหมู่สิ่งพิมพ์ภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีนใช้หนังสือ Nippon Decimal Classification อาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการจัดหมู่แบบทศนิยมของญี่ปุ่น ซึ่งมีหลักการในการใช้ตัวเลขและทศนิยมเหมือนการจัดหมู่แบบทศนิยมของดิวอี้ แต่หมวดหนังสือแตกต่างกันออกไป หมวดหนังสือของ Nippon Decimal Classification หรือ N.D.C. เป็นต้น

000	General works
100	Philosophy
200	History
300	Social science
400	Natural science
500	Technology
600	Productive arts
700	Fine arts
800	Language
900	Literature

ส่วนหนังสือต่างประเทศในห้องสมุดแห่งนี้ใช้จัดหมู่ตามระบบทศนิยมของดิวอี้

อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ห้องสมุดกำลังดำเนินการเพื่อจัดทำระบบการจัดหมู่หนังสือที่เหมาะสมเอง เป็นระบบที่ไม่ใช้ทศนิยมและอาจใช้ได้กับหนังสือภาษาญี่ปุ่น รวมทั้งหนังสือต่างประเทศ

สถิติบางประการ

เจ้าหน้าที่ (เมื่อกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๗)

๘๐๘ คน

สิ่งพิมพ์ (เมื่อมีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๗)

หนังสือที่ลงทะเบียนแล้ว

๒,๐๘๔,๑๘๔ เล่ม

แผนที่

๓๖,๖๔๙ แผ่น

จานเสียง

๕๐,๙๖๔ แผ่น

ไมโครฟิล์ม

๒๒,๐๕๔ ม้วน

ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่น

17

วารสาร	๒๘,๕๙๐	ชื่อเรื่อง
จัดซื้อหนังสือและอื่น ๆ (ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗)	๑๓๗,๕๖๖,๐๐๐	เล่ม
	(๗,๖๕๒,๐๐๐	บาท)
การให้บริการแก่รัฐสภา (ปี พ.ศ. ๒๕๐๖)		
บริการตอบคำถาม	๕,๕๖๙	คำถาม
ให้ยืมหนังสือ (รวมทั้งรายบุคคลและระหว่างห้องสมุด)	๕๘,๑๖๘	เล่ม
บริการแก่ประชาชนทั่วไป (ปี พ.ศ. ๒๕๐๖)		
บริการตอบคำถาม	๓๕,๔๕๘	คำถาม
ให้ยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด	๓,๒๕๙	เล่ม
ให้ยืมหนังสือ (รายบุคคล)	๔๖๑,๗๗๑	เล่ม
ให้ยืมวัสดุเฉพาะอื่น ๆ	๑๑,๘๙๔	รายการ
ผู้เข้าอ่านหนังสือ	๓๕๕,๕๓๙	คน

อาคารและที่ดิน

การก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง ๖ ชั้น (ไม่รวมชั้นใต้ดิน) เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ส่วนแรกของอาคารสร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ส่วนที่ ๒ ยังมีได้ทำการก่อสร้าง			
ที่ดิน	ปัจจุบัน	๒๗,๐๐๐	ตารางเมตร
ในอนาคตจะได้ขยายออกไปเป็น			
พื้นที่ของอาคาร	ปัจจุบัน	๔๔,๐๐๐	ตารางเมตร
	ส่วนที่จะสร้างเพิ่มเติม	๒๘,๙๑๐	ตารางเมตร
	เมื่อสร้างครบตามแบบแปลน	๒๐,๕๙๐	ตารางเมตร
ชั้นหนังสือ	ปัจจุบันได้	๔๙,๕๐๐	ตารางเมตร
	ในอนาคต	๒,๗๐๐,๐๐๐	เล่ม
		๔,๕๐๐,๐๐๐	เล่ม
ที่นั่งอ่านหนังสือ	ปัจจุบัน	๕๔๐	ที่
	ในอนาคต	๑,๕๐๐	ที่
ราคาก่อสร้าง		๒,๕๗๐,๐๐๐,๐๐๐	เยน

(ประมาณ ๑๔ ล้านบาท)

ลักษณะสำคัญภายในอาคาร

ลักษณะสำคัญของอาคารภายในประกอบด้วยสแต็คเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างด้านละ ๔๕ เมตร. สแต็คนี้อยู่กลางอาคาร ๓ ชั้น (รวมชั้นใต้ดิน) ต่อไปจะได้เพิ่มอีก ๒ ชั้น สแต็คนี้ไม่มีหน้าต่างเป็นห้องปรับอากาศ (ในกฎม ๒๒ เซนติเกรด, ความชื้น ๕๕%)

รอบ ๆ สแต็คเป็นห้องอ่านหนังสือและห้องทำงาน, ซึ่งมีทั้งหมดรวม ๗ ชั้น (ชั้นล่างเป็นห้องใต้ดิน). ตัวอาคารห้องสมุดนี้เมื่อสร้างสำเร็จตามแบบแปลน จะมีรูปเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีด้านกว้างด้านละ ๙๐ เมตร.

การส่งบัตรชื่อหนังสือที่ผู้อ่านต้องการใช้ส่งทางท่อดูดลม. ส่วนการขนส่งหนังสือใช้สายพานแบบแนวตั้งและลิฟต์. แสงสว่างภายในอาคารใช้ตามด้วยหลอดฟลูออเรสเซนต์ ซึ่งให้ความสว่างไม่น้อยกว่า ๒๕๐ ลักซ์ (Lux)

รายชื่อสิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยห้องสมุด

รายงานและวารสารเผยแพร่ความรู้. รายงานประจำปีของห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติ (รายปี) (ภาษาญี่ปุ่น). วารสารห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติ (รายเดือน) (ภาษาญี่ปุ่น). ข่าวสารห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติ (ราย ๓ เดือน) (ภาษาอังกฤษ). แดลงข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (รายปี) (ภาษาญี่ปุ่น).

บรรณานุกรม, แก๊ตตาล็อก และดรรชนี

รายชื่อหนังสือภาษาจีนและเกาหลีเรียงตามเลขทะเบียน (รายสองเดือน) (ภาษาญี่ปุ่น).
รายชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศเรียงตามเลขทะเบียน (รายครึ่งเดือน) (ภาษาญี่ปุ่น).
รายชื่อหนังสือออกใหม่ (รายสัปดาห์) (ภาษาญี่ปุ่น).
รายชื่อหนังสือเทคนิคออกใหม่ (รายสัปดาห์) (ภาษาญี่ปุ่น).
รายชื่อหนังสือต่างประเทศเกี่ยวกับการบินและอวกาศ (รายปี) (ภาษาญี่ปุ่น).
ดรรชนีเรื่องทอปปิรายในรัฐสภา (กำหนดออกไม่แน่นอน) (ภาษาญี่ปุ่น).
ดรรชนีกฎหมายและพระราชบัญญัติญี่ปุ่น (รายปี) (ภาษาญี่ปุ่น).
บรรณานุกรมแห่งชาติของญี่ปุ่น (รายปี) (ภาษาญี่ปุ่น) แยกเป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาล และสิ่งพิมพ์ของเอกชน

ห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่น

19

ดรรชนีวารสารญี่ปุ่น ภาษาญี่ปุ่น (รายเดือน) (ภาษาญี่ปุ่น) แยกเป็นมนุษยวิทยา และสังคมศาสตร์
กับธรรมชาติวิทยา

ดรรชนีวารสารญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ (รายเดือน) (ภาษาอังกฤษ) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ
แพทยศาสตร์

รายชื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับพลังงานปรมาณู (รายเดือน) (ภาษาญี่ปุ่น)

แค็ตตาล็อกของห้องสมุดรัฐสภาแห่งชาติของญี่ปุ่น (รายปี) (ภาษาญี่ปุ่น)

สภบัตรของหนังสือต่างประเทศที่มีอยู่ในห้องสมุด ๔๔ แห่ง ในญี่ปุ่น (รายปี)

ทั่วไป Biblios (รายเดือน) (ภาษาญี่ปุ่น) เศรษฐศาสตร์ญี่ปุ่น (รายเดือน) (ภาษาญี่ปุ่น) ชุติบรรณา

รักษศาสตร์ของ N.D.L (กำหนดออกไม่แน่นอน) (ภาษาญี่ปุ่น) หนังสืออ้างอิง (รายเดือน)

(ภาษาญี่ปุ่น) เรื่องย่อทางสถิติของญี่ปุ่น (รายปี) (ภาษาญี่ปุ่น).

To Serve the Public

by Dr. Frances Lander Spain

In the history of libraries and materials of communication that we now call books, but that have had many other names, we can discern several emphasis that have occupied the attention of their custodians.

First, and for a long, long time, the main concern was to acquire books, to get collections together, to assemble materials and to preserve them. The literature is filled with stories telling how this was done, sometimes honorably and sometimes not.

Later, and this was as recently as the last century, librarians became aware that there must be better organization of all of this material that had been accumulating. All along there had been attempts to organize, to devise classification schemes, but not until the 19th century was the concentration on this aspect of libraries great enough to effect their organization on a nation-wide and world-wide scale. We had verbal battles about forms of catalogs, and cataloging rules. Classification schemes and even administrative organization were emphasized. And this was good, for until books were arranged in some kind of order, until the librarian and the reader could find the books that they were searching for there was no useful reason to have books.

Now, and this is a characteristic of recent times, of the 20th Century, of even the second quarter of the 20th Century, we as librarians and sociologists and educators join us-- are keenly interested in the service aspects of our books and other communication materials. We ask, "Of what value is it if we have many books, and they are properly classified and cataloged and arranged so that they can be easily located if on one use them?"

And so the emphasis today is on service. Service to our public who ever it is. It may be the people in the community who use the public library, it may be students and teachers who use the educational libraries, it may be those who use the special libraries. The public is all these people who read and borrow from any and all of our libraries.

Webster's Dictionary gives many definitions for the word "service". Several, and I quote them, are pertinent here. Service is the "act or insistance of helping or benefitting"; "conduct contributing to the advantage of another or others"; "act or means of supplying some general demand"; "provision, organization or apparatus for conducting some public utility"; "a useful labor that does not produce a tangible commodity".

Like doctors and teachers, we forget ourselves in doing for others. It makes no difference who they are, of high station or low, if they need or want books-- and often when they do not realize that they need or want books-- we make the book available, cheerfully and graciously, politely and eagerly, so that by our attitude the reader will be encouraged to return to the library. The way we greet readers when they come to the library, no matter what kind of library-- public, school, college, university, or special-- sets the tone of the library and determines in great measure the usefulness of the library and its books to the public.

Each person who comes seeking a book to answer his needs is an individual with a reading problem unique to him. The time, effort, and interest that the librarian gives to him, the expression in words and in action of a true desire to help him find the right information or book establish a rapport between the prospective user and the librarian that will bring the reader back again and again-- and often accompanied by his family and friends to whom he has reported the happy experience in the library.

Service is the hall mark of today's librarian. It is the distinguishing feature of today's library. Concern that books be used, that they stay off the shelves because they are being read, marks the profession of librarianship.

After the realization that the mission of libraries is to get books used, to encourage people to come and enjoy them in the library, the next step followed logically and that was to devise ways of taking books out to the people. This is an expansion of the concept of service, to extend the use of books, the range of their influence, beyond the library walls.

The new philosophy of service is built on some basic assumptions. One is that there will be support for the library; another, that there will be enough books-- good books in sufficient variety-- to satisfy all of the people who will want to read, either through permanent book stocks or through changing collections; a third is that there will be trained, interested staff who will be close enough to the point of book use to advise or supervise the service; and fourth that the books and service must be organized in an efficient, practical, simple way so that they can be used easily.

Assuming that these requirements are more or less met (and I would suspect that in most libraries they are not fully met) librarians should be constantly aware of new or extended services that can be given. Among these are longer, more convenient hours of opening, branch libraries located where people are, traveling libraries, deposit stations, special kinds of services and to special groups in the population.

This idea of service should permeate all aspects of library work from that of the head librarian who bases his administrative decisions on their probable effect on the users; through the various staff members where classification and cataloging are done, again, with the users in mind; where the arrangement and location of different kinds of books is determined because it will be more convenient for the borrower; and where circulation regulations are balanced between protection of the collection and ease

of use. Every action should have as its main purpose better service for the people who need and will use the library.

As examples we will consider three kinds of special services: reader's services, extension services, and bibliographic services.

Reader's services usually breaks down into at least three age groups: children, young adults, and adults. Some librarians are now making an additional group for older people: calling them senior citizens, golden agers, but here they will be considered as adults. Though for matters of discussion it seems easier to break the population down into the three age groups indicated, in practice in the small library, one librarian gives service to all ages. In larger libraries, of course, specially trained librarians give service to the several age groups.

Let us start, logically, with children's services for in the school library and the children's part of the public library is laid the foundation upon which a public, literate in the ways of the library, can be built.

Here books, more books, and still more books are the essential tools of service; the best books-- good stories with believable characters, real setting, plausible plots. If the books are fairy stories-- and they are excellent for it is through them that children develop their imaginations, perceive color, and touch the magic of make believe-- they should have the authentic feel of the mysterious. And subject matter books-- accurate, up-to-date, attractively illustrated should be present to supplement the school curriculum and to satisfy individual reading interests. Librarians working with children have a great responsibility to give them only the best in writing and pictures, for they are impressionable and should begin to "feel" what is good even if they do not know why it is good. They will have some standard, then, to judge by when they grow older and have opportunities to evaluate books independently.

Children are omnivorous readers. Their curious minds, sharpened by the wonderful new things that they are learning in school and seeing around them, turn to books to know more, and so in the public library children's section and in the school libraries there should be a great variety of books on all subjects and at all reading levels. But, if there are not enough books, it is imperative that the librarian know the contents of the ones that are available for from them will have to be squeezed every last bit of use.

The children's corner and the school library should be inviting. Flowers that grow so profusely here make a room attractive, as do a little paint, small chairs and tables, a slanting picture book table, and a comfortable browsing area for older boys and girls. Make a place for the children that invites them to come in and read-- this is important also for older users of the library.

Arrange programs for the children: book talks, when they are told about books that they might have missed finding for themselves, and story hours. How children-- and all of us love a story! When you start "Once upon a time..." the anticipation, the magic of the story hour grips a group of children, and they have something to remember always.

It is essential that children learn early that libraries, books, reading are important-- important in their education and important to their pleasure-- for as they grow up to adulthood and become citizens they will continue to use and to support libraries. Children's and school librarians have a great responsibility and a great opportunity as they represent to children what library service is.

Work with the teenaged boy and girl, the young adult, the adolescent, is a mark of recent specialized library service. Boys and girls, too old for the children's section of the library and yet not ready for full adult reading should have carefully selected books from both areas, and librarians who understand them and their growing

up needs to advise them on their reading. The school librarian in the secondary school and the public librarian who has a special interest in these young people can carry on the fine service that children's and elementary school librarians have started, guiding and leading these older boys and girls into adult reading habits and retaining them as library users.

Discussion programs, film showings always tied in with books, inviting quarters, approachable and intelligent librarians can be effective here. But again, the basic commodity is books, for without books no service program is possible. And more than just having books is necessary when giving library service to children and young people. Librarians working with these youthful users of the library must read the books-- read, read, read--so that what is inside them is as familiar as the outside. From this knowledge of books, they can suggest the right one when a child comes seeking reading guidance.

Librarians working with children and young people often have the pleasure of talking with parents about their children's reading. This is another service that means a great deal to the librarians and to the present for at this time the librarians make contact with adults, affording the chance to present another aspect of library service.

Reader's services to adults run the gamut from simple suggestions of a "good book to read," through answering reference question, to working out elaborate reading sequence programs. Film showings; discussions of local, national, and international affairs; music hours; assistance to the business community, to teachers and researchers, to agriculture, to industry-- to the whole public open myriad avenues through which library service may reach the individuals who need it.

In a country such as Thailand where library service of the kind that we are considering is new, librarians need to educate the public about the library. The services that are available, what the library can mean in community, what it can do for the individual must be explained to the people for whom it is designed. They have to learn

what to expect and eventually what to demand from their libraries. It is necessary to teach people, especially students, how to behave in a library, how to take care of the books, to return them on time, how to ask for more service.

Provision of library services to people who find it difficult to get to a library is the logical expansion of our concept of service. We call it, as you know, extension service. This gives free rein to librarians to develop their philosophy of service, restricted only by funds to provide books, transportation, and personnel. As cities grow larger public libraries build branches, smaller libraries, to serve the people who live in different sections of the city. This can be done on a larger scale in the changwads, with branches in the districts. You are familiar with bookmobiles, with book boats, and for a while you had a book pony cart. Small collections of books are sent out from a central library by mail, by parcel post, by freight, by car to be set up in a store or same public place. These are replaced at regular, announced periods.

Usually a bookmobile or book boat has a regular schedule and makes stops along the route, picking up books that had been borrowed on a previous trip, circulating other books to the waiting readers who are eager to have more books. This kind of library service can be given more efficiently from a large center where a big collection of books may be stored, where the vehicles can be parked, and where a trained staff can select the books to be sent out on each trip. Requests for special books from readers along the way can be filled and delivered on the next trip. Sometimes, if the schedule of stops is infrequent, the books may be sent by mail to the reader.

Because we know that people who live in rural, inaccessible areas should have the same opportunities to read and to learn, to keep informed about the world today if our democratic governments are to service and strengthen, ways to provide these opportunities must be developed as fast as possible. You have a fine chance in Thailand with your centralized government to set up branches and extension stations,

book boats and bookmobiles in your changwads, reaching out from your capital cities to all of the districts.

It may even be possible when a changwad is small or sparsely settled that two or more might cooperate to give better service from one good, large library.

Already your Division of Adult Education in the Ministry of Education has plans that are in operation to make some changwad libraries demonstration libraries, increasing their budgets, providing more books, and trained staffs. This is a fine movement on the part of the Ministry of Education, for it will show how libraries can be developed and what they can mean to a community.

As indicated with reader's services, the basis of extension services is also books, more books, and still more books. The advantage of having a central library that sends books out in from a large collection in many different ways is that the smaller collection in a book boat, a bookmobile, a deposit station, or a small branch, can be rotated, books exchanged, and the collection kept new and fresh. There is nothing more discouraging to reader than to find the "same old books" always on the shelves. A wide variety of subjects can be represented in a collection this way, too, so that people interested in the many things that intrigue them today can be satisfied.

Extension service is generally a part of public library work, but the same extension of library services can apply to the university as well. Books on a particular subject are in the library of the Faculty where that subject is taught. But centralized technical services, a union catalog, and highly trained staff supervision is often provided from the central library of the university.

A third kind of library service that is most important today is bibliographic service, that function of the library that has to do with information about the books in the library or about books that the library does not have but might purchase or borrow for its readers.

Figures about the number of books being published, the increase in serial titles, the great flow of information in pamphlets and monographs change and multiply so fast that there is no value in quoting them. The fact is that we as a people and surely we as librarians are being over whelmed by the amount of print and non-print materials that we are expected to handle or to know about. To guide librarians and readers through this maze, there are lists, indexes, abstracts on a single subject, a small section of a subject, or sometimes an attempt is made to cover all subjects.

Librarians in Thailand have already given a remarkable amount of bibliographic service to the reading public through the indexes and bibliographies and union catalogs that have been compiled here. This kind of service is usually furnished by commercial firms in many countries, but here it is being done through the libraries and the Thai Library Association Bibliographic Committee. There is an index to Thai medical journals, to Thai education journals, the start of an index to general periodicals, a bibliography of government publications, a bibliography of articles about Thailand in western languages, a union catalog of titles on public administration, and other such services are in the planning stages.

This is service of a high order, providing access to materials of great importance in the educational program of the country. It benefits users in all kinds of libraries and makes research more satisfactory to the scholar. To expand this kind of service should be the goal of all Thai librarians.

Let me pick up now the broad aspects of service with which we started. It has been said that librarians are members of a profession dedicated to the service of their patrons and sponsors. Thus, librarians are a means to an end, not an end in themselves. The end being sought is, of course, communication from one person to another, the library program playing an important role of middleman in this process. And samuel Butler, the Younger, wrote long ago in his notebook that "books in libra-

ries are the assembled souls of all men held wise, imprisoned until some one takes them down from a shelf and reads them." And this is our ultimate function as librarians: to see that we have the books, that they are organized for easy use, and finally that they are taken down from the shelf and read.

แหล่งวัสดุได้เปล่า

ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรได้จัดพิมพ์ "หนังสือคู่มือแนะแหล่งวัสดุได้เปล่า" ขึ้นอีก เพื่อช่วยเหลือบรรณารักษ์ให้ทราบว่ามีที่ไหนที่จะขอหนังสือและอุปกรณ์การศึกษาได้ฟรีบ้าง ผู้ใดสนใจให้ติดต่อกับ ดร. มาเรีย เหล่าสุนทร วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร พระนคร โดยขอให้บอกชื่อที่อยู่ จำนวนเล่มที่ต้องการทั้งหมด พร้อมกับแนบฉันทหรือเช็คเพื่อช่วยค่าพิมพ์เล่มละ ๑๐ บาท ค่าไปรษณีย์เล่มละ ๕๐ สต.

แนะนำนักเขียน “ป. อินทรปาลิต”

โดย กัลยา สฤณดักกุล

▲ ▲ ▲

ในวงการนักเขียนของเมืองไทย ที่เป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีในหมู่เด็กวัยรุ่นทั้งหญิงและชาย แม้กระทั่งผู้ใหญ่ก็ชอบอ่านเรื่องที่เขาส่งมามีใช้น้อย ผู้นั้นคือ ป. อินทรปาลิต ผู้เขียนหนังสือมาแล้วกว่าพันเล่ม เฉพาะหัตถนิยายชุด พล นิกร กิมหงวน กว่าร้อยตอน

เอ่ยชื่อ ป. อินทรปาลิต ขึ้น ใคร ๆ ก็ร้อง อ้อ! เพราะเขาเป็นนักเขียนเรื่องตลก จี๋เล่นคนทั้งเมืองมาแล้วกว่า ๒๔ ปี และต้องเลยนีกไปถึง “พล นิกร กิมหงวน” เหมือนเอ่ยชื่อ “มิกกีเมาส์” ต้องนึกถึง “วอลตีสนี” ผู้สร้างความสำราญให้แก่โลกด้วยการสร้างภาพยนตร์การ์ตูนของเขา

ปี พ.ศ. ๒๔๖๔ เด็กชาย ปรีชา อินทรปาลิต ได้เข้าเป็นนักเรียนนายร้อยทหารบกชั้นประถม แต่อาจเป็นเพราะพรหมลิขิตกรรมมัง เขาจึงออกจากรั้วโรงเรียนนายร้อยทหารบก มาสู่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ จน พ.ศ. ๒๔๖๘ เขาก็สอบได้ชั้นมัธยมปีที่ ๘ ซึ่งเป็นมัธยมบริบูรณ์ของสมัยนั้น จากนั้นก็เข้ารับราชการเป็นเสมียน เงินเดือน ๒๐ บาท หนึ่งผ้าม่วงยกกลีบ ใส่เสื้อราชปะแตนที่ อย่างโก๋หรั่งไปทำงาน แต่ด้วยความเบื่อหน่ายในชีวิตราชการ เขารักชีวิตการท่องเที่ยวมากกว่าจะมานั่งหลังขดหลังแข็งอยู่กับโต๊ะทำงาน จึงออกจากราชการ เขาวางงานอยู่พักหนึ่ง เทียวเตรไปตามเรื่อง จนปลายปี พ.ศ. ๒๔๖๘ เขาเปลี่ยนมามีอาชีพเป็น คนขับรถแท็กซี่ เพราะเขาเห็นว่า อาชีพขับรถแท็กซี่ เลี้ยงตัวเขาได้ดีกว่าอาชีพข้าราชการ แต่ไม่แน่นัก จากอาชีพขับรถแท็กซี่ ก็เปลี่ยนมาเป็นอาชีพนายท้ายเรือกลไฟ ขณะนั้น เป็นปี พ.ศ. ๒๔๗๑ - ๒๔๗๒ เขาแต่งงานในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ อาชีพนายท้ายเรือกลไฟ ทำให้เขามีเวลามากขึ้น ขณะที่ถือท้ายเรือก็ชมทิวทัศน์สองข้างคลองไปพลางหรือก็ไม่ก็อ่านหนังสือเรื่อยไป ความคิดแวบหนึ่งเกิดขึ้นในสมองว่า เขาจะแต่งเรื่องชีวิตที่โศกสลดของนักเรียนนายร้อยผู้หนึ่งที่เรียนไม่จบเพราะมี อุบัติเหตุและแผ่ความรัก

อย่างจับใจไว้ด้วย ประมาณครึ่งเดือน เรื่องแรกที่เขาเขียนเสร็จก็ คือ "นักเรียนนายร้อย" โดยใช้นามแฝงว่า "ป. อินทรปาลิต"

เรื่องที่เขาเขียนขึ้นในขณะนั้น เป็นเรื่องความผิดหวัง โศกสลด อีกเรื่องหนึ่งคือ ยอดสงสาร เขาวางโครงเรื่องเกี่ยวกับชีวิตสาวบ้านนอก ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาที่เขาเคยผ่านไปมาในขณะเป็นนายท้ายเรือ กล่าวถึง สาวบ้านนอกที่หลงรักหนุ่มรูปหล่อชาวกรุง หนีตามกันมาที่กรุงเทพฯ แล้วผจญชีวิตอันแสนลำเค็ญ ผู้หญิงอ่านแล้วต้องร้องไห้ สงสารนางเอก เรื่องของเขาที่แต่งขายดีมาก

เขาเขียนเรื่องโศก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๔ - ๒๔๘๐ ชนิดเป็นชุด เรื่อง สาวกำพร้า มีหลายตอนจบ เช่น

สาวกำพร้า, ลูกอสรพิษ, แผนสังหาร, นางมารร้าย, กุ้อาฆาต, หนีชีวิต, พี่จำ, เสน่ห์ฝาแฝด, บ่วงมาร, ผลกรรม, ฯลฯ

กลางปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ป. อินทรปาลิต นักประพันธ์เอกเรื่องเศร้าและเรื่องปลุกใจ ก็ได้ก้าวไปในแนวใหม่ คือเรื่องตลก เขาเป็นคนแปลก มีความคิดเฉียบแหลม ไม่ชอบเลียนแบบใคร มักจะพุ่งเข้าหาแนวใหม่เสมอ และแนวใหม่นี้ก็ได้รับการต้อนรับจากประชาชนอย่างยิ่ง

เรื่องตลก เรื่องแรกของ ป. อินทรปาลิต คือ อายผู้หญิง ซึ่งทางโรงพิมพ์ พิมพ์ถึง ๒๐๐,๐๐๐ เล่ม ในราคาเล่มละ ๒๐ สตางค์ ขายหมดใน ๑ สัปดาห์ ตัวชูโรงในเรื่องก็มี พล พัทธภรณ์ กับ นิกร การุณวงศ์ ซึ่งทั้งสองเป็นลูกคนมีเงิน จอมแก่นทั้งคู่ ตัวละครทั้งสองนี้ เป็นที่ขบขันทั้งเมือง ในระยะ พ.ศ. ๒๔๘๑-๒๔๘๔ ป. อินทรปาลิตได้เขียนเรื่องตลกออกมา ๕๐๐ กว่าตอน แล้วก็ไม่มีที่ท่าว่าจะจบลงได้ง่ายๆ เรื่องต่อมาเป็นเรื่อง สองเกลอจอมแก่น แล้วสร้างอาลัย กิมหงวน เพิ่มในเรื่องนี้ด้วย ดังนั้น พล นิกร กิมหงวน จึงเป็นขวัญใจของคนทั้งเมือง ทุกๆ คนตั้งแต่เด็กจนถึงคนแก่รู้จักสามเกลอนี้เหมือนมีตัวตนจริงๆ เล่มที่สาม เป็นเรื่อง หวงลูกสาว ตัวละครก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มี ดร. ดิเรก ณรงค์ฤทธิ์ การาฝ่ายหญิงก็มี นันทา, ประไพ, นวลละออ, ประภา การาฝ่ายอาวุโสก็มี เจ้าคุณบังจันทรตลอดจนคนใช้ เจ้าแก้ว ตัวละครทั้ง ๑๐ ตัว เป็นที่รู้จักกันทั่วไป

ในระยะที่ชุตตลกกำลังเฟื่องฟู เขาก็ยังคงผลิตเรื่องราวที่เขาถนัด ควบคู่ไปด้วย
ชุตตลกออกมาได้เพียง ๓ ปีเศษ เกิดสงครามอาเซี่ยน ญี่ปุ่นยกพลบุกขึ้นไทย
ก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนถึงเศรษฐกิจของไทย ภาวะขาดตลาด ป. อินทรปาลิตจึง
ว่างงานอยู่พักหนึ่ง จนถึงกลางปี พ.ศ. ๒๔๘๔ สงครามสงบ เริ่มมีกระดาษส่งเข้าประเทศ
กิจการพิมพ์หนังสือในเมืองไทยเริ่มกระเตื้องขึ้นในปีนั้น แต่เป็นระยะกระดาษแพงมาก ป.
อินทรปาลิต จึงต้องเขียนชุตตลก พล นิกร กิมหงวน ออกสู่ตลาดโดยเขียนลงใน "เพลินจิตต์
รายวัน" ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกภายหลังสงคราม ที่มีสถิติการจำหน่ายดีกว่า
หนังสือพิมพ์อื่น ๆ

ต่อมา ป. อินทรปาลิต ออกจากสำนักพิมพ์เพลินจิตต์ มาร่วมงานกับ ประยูร
หอมวิไล ออกหนังสือพิมพ์รายวัน "ปิยะมิตร" เป็นประเภทเดียวกับเพลินจิตต์รายวัน เขา
เป็นบรรณาธิการเองเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ป. อินทรปาลิต นำชุตตลกของเขาลงเช่นเคย
ในที่สุดหนังสือพิมพ์ปิยะมิตรกับเพลินจิตต์รายวัน ก็เด่นอยู่ในตลาดด้วยสถิติการจำหน่าย
ทัดเทียมกัน

ชุตตลกเล่มใดแสดงอยู่ที่ปิยะมิตรไม่นาน ป. อินทรปาลิต ก็เปลี่ยนแนวใหม่
อีกครั้งหนึ่งเป็นแนวบี ตื่นเต้น เพราะยุคนั้น อ้ายเสือของเมืองไทยกำลังเลื่องชื่อกัน เสือผ่าย
เสือมเหศวร หนังสือพิมพ์ลงข่าวการปล้น การปราบทุกวัน ป. อินทรปาลิต จึงออกชุต
เสือใบ อยู่หน้าแรก พวกสามเกลออยู่หน้ากลาง สลับกับเรื่องราวโศกของนักเขียนอื่นๆ

เสือใบ ของ ป. อินทรปาลิต เป็นเรื่องของเสือสมัยสงคราม ใส่หมวกปีกกว้าง
แบบการบอย ใส่เสื้อเชิ้ตลายแขนยาว สวมทอปปูต มีปืนคาร์ไบน์ ทอมสัน ลูกกระเบิด
कुम्भकर्พรพรพรพรพรกับโรบินฮู้ด คุปรับเสือใบคือ เสือดำ เป็นเรื่องดำเนินไปอย่าง
โลดโผน เสือดำเสือปะทะกันราวกับการรบย่อย ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ในป่าเมืองไทย แต่
ป. อินทรปาลิต ก็ทำให้มันเป็นไปได้ในป่าเมืองไทยเป็นที่ติดอกติดใจกันอยู่ทั่วไป

ในที่สุดการเขียนแนวบู๊ของเขาถึงชนะนักเขียนบู๊ทั้งหลาย เสือใบของเขาเป็น
พดุงการณีกว่า ๑๐๐ ตอน คนติดใจกันทั่วเมือง เรื่องเสือใบ เสือดำแต่งก็มี

ชุตเสือใบ เช่น เสือใบแผลงฤทธิ์

กรุงเทพฯ

ชุดเลื้อดำ เช่น เลื้อดำสิงห์,	เพชรฆาตเรือนจำ,
อิทธิพลเดือน,	โจรผู้ดี,
ขุนโจรปาวีหารย์,	ประหารล้างแค้น,
ศึกหัวใจ,	เลื้อหลายคุ,
เซ็ดดำกินชีพ,	ยอตกาวโจ,
ลูกทาวโจ,	ถิ่นอายเลื้อ.

ครั้นสร้างความสำเร็จให้บิยะมิตรแล้ว ป. อินทรปาลิต ก็ออกจากบิยะมิตรมานอนพักผ่อนอยู่กับบ้านเฉยๆ เพื่อพักผ่อนร่างกายที่ตรากตรำมานาน แต่นิสัยของเขาไม่ชอบอยู่นิ่ง เมื่ออยู่กับบ้านจึงแต่งเรื่องชุดสามเกลอ เลื้อไป เรื่องรักโคกชายต่อไป

เรื่องของเขาทุกเรื่องได้รับการต้อนรับอย่างดีจากประชาชนทั่วไป เรื่องที่ถูกรวบรวมเป็นละคร เช่น เรื่องเลื้อไป และเรื่องกรุงเทพฯ

เรื่องที่สร้างเป็นภาพยนตร์ก็มี เช่น อ้ายมหาโจ และชุด พล นิกร กิมหงวน ซึ่งปรากฏว่า มีคนไปดูอย่างคับคั่งเช่นเคย

นอกจากนี้ งานที่เขาผลิตยังมีอีกหลายประเภท เช่น

ชุดสำหรับเด็ก ได้แก่ ชุดซูเปอร์แมนแกละ ประมาณ ๒๐๐ ตอนจบ สิ่งผยอง นรสิงห์นักสู้ ฯลฯ

นวนิยายพิเศษฉบับกระเป๋ ชุดเขาวงกต มีหลายเรื่อง เช่น

- สาวทาว หลายตอนจบ
- สามเลื้อ หลายตอนจบ

ฯลฯ

ป. อินทรปาลิต เป็นศิลปินที่เกิดมาเพื่อประชาชนโดยแท้จริงตลอดเวลา ๓๐ ปี ที่คลุกคลีกับหนังสือ เขาเป็นนักประพันธ์คนเดียวที่ทำงานมากที่สุด เขียนหนังสือกว่าพัน

เล่ม นับเป็นมากกว่าหมื่นยก แต่ละเล่มได้รับความนิยมสูงสุดจากประชาชน ที่แปลก็คือสามารถเขียนหนังสือได้ทุกกรส ทุกท่วงทำนอง แต่ละแบบ ได้รับการต้อนรับจากประชาชนเป็นอย่างดี เขามักถืออยู่ว่า "ทำงานไม่มีหยุด ไม่มีพัก ยิ่งทำได้ยิ่งทำใหญ่ ไม่พะวงหลงไหลภูมิใจในผลงานที่ผ่านมาแล้ว คิดแต่จะทำงานใหม่ให้ลบลสถิติเก่าอยู่เสมอ"

ปัจจุบัน ป. อินทรปาลิต ประจำอยู่ที่ สำนักพิมพ์เพลินจิตต์ และยังคงเขียนหนังสือต่อไป

Book Review

Buddhist Holy Days and State Ceremonies of Thailand, by C. Prabha.

(Prae Pittaya)

The author of this little book has set out to provide information on his subject to interested tourists and foreigners. He has wisely decided that such readers will not only be unacquainted with the holidays and ceremonies that give the book its title, but that they will also, as a rule, have practically no concept of the Buddhist religion on which they are based; he therefore starts with a simple description of Buddhism, of its symbols, history, principles and practice, as a broad background against which the more detailed descriptions of each of the religious festivals can be easily understood.

This plan has proved successful. The booklet, in spite of its small size, covers its subject intelligibly and interestingly. Surprisingly, perhaps, because its author is well-known as a scholar and a man of learning, and the published works of learned scholars are not usually notable for their intelligibility or interest to the layman.

The colour plates illustrating the main ceremonies are well chosen and excellently reproduced. For the foreigner who is fortunate enough to attend one or more of these festivals, they enhance the value of the booklet as a memento of some of the most colourful and picturesque among the religious ceremonies of the world.

A.L. GARDNER,

Unesco's Senior Expert

In Documentation Attached

to Thai National Documentation Centre

(คำแปล)

วิจารณ์หนังสือ

วันเทศกาลทางศาสนา และรัฐพิธีของไทย โดย คุณ ประภาววัฒน์ พิมพ์โดยดำนัถพิมพ์
แพร่พิทยา ราคา ๑๕ บาท (ภาษาอังกฤษ)

ผู้แต่งหนังสือเล่มนี้ คงใจที่จะให้ชนไทยเกิดความรักวันเทศกาลทางศาสนาและรัฐพิธี
ของไทยแก่นักท่องเที่ยวและชาวต่างประเทศที่สนใจ ผู้แต่งได้ให้ข้อวินิจฉัยอย่างชาญฉลาดว่า
ผู้อ่านไม่เพียงแต่จะไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานของเทศกาลและรัฐพิธีตามชื่อหนังสือเท่านั้น ผู้อ่าน
ส่วนมากยังไม่มีความเข้าใจหลักพุทธศาสนา ซึ่งเป็นรากฐานของเทศกาลและรัฐพิธีดังกล่าว
อีกด้วย ดังนั้นผู้แต่งจึงได้เริ่มด้วยคำอธิบายอย่างง่าย ๆ ว่าด้วยพุทธศาสนา ดัชนีสัญลักษณ์
ประวัติ หลักและวิธีปฏิบัติของพุทธศาสนาเพื่อเป็นพื้นฐานอย่างกว้าง ๆ ในการช่วยให้เข้าใจคำ
อธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับงานเทศกาลทางศาสนาแต่ละงานได้อย่างง่าย ๆ

แผนงานดังกล่าวมาข้างต้น ปรากฏว่าเป็นผลสำเร็จ เพราะว่าหนังสือเล่มนี้มีความ
ขนาดเล็ก ก็ครอบคลุมเนื้อเรื่องทั้งหมดได้อย่างแยบคายและน่าสนใจ ดังที่แปลกไปยิ่งกว่านั้น
ก็ถือว่า ผู้แต่งเป็นผู้คงแก่เรียน และเป็นนักศึกษาที่เปี่ยมพรสวรรค์ และวาทศิลป์ที่จริงแล้ว
งานของบรรดาบัณฑิตผู้เปี่ยมพรสวรรค์นั้น ส่วนมากคนธรรมดาสามัญมักอ่านไม่เข้าใจและไม่สนใจด้วย

ภาพดีประกอบเรื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพิธีสำคัญ ๆ นั้นเลือกเฟ้นได้อย่างดี และพิมพ์
ได้สวยงามมาก สำหรับชาวต่างประเทศผู้ซึ่งมีโชคที่ได้ไปในงานเทศกาลเหล่านั้นมาบ้างแล้ว ก็
คงจะยึดถือว่าหนังสือนี้มีคุณค่าในฐานะที่เป็นเครื่องจดจำว่าถึงถึงพิธีทางศาสนาที่มั่งคั่งและเป็น
ภาพทรงมโนภาพมากที่สุดในบรรดาพิธีทางศาสนาของโลก

นาย เอ. แอล. การ์ดเนอร์

ผู้เชี่ยวชาญของยูเนสโกในสาขาวิชาการเอกสาร
ซึ่งช่วยดำเนินงานของศูนย์บริการเอกสารการวิจัย

ของสภาวิจัยแห่งชาติอยู่เวลานี้

จอมโจรกลับใจ

ดัดแปลงจากนิทานพื้นเมืองยุโรป

ลมูล รัตตากร

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในเมืองเล็กๆ แห่งหนึ่งของฝรั่งเศส มีนายช่างคนหนึ่ง เรียกว่า ไมเคิล เขาเริ่มทำงานตั้งแต่หนุ่มด้วยความมุ่งมั่นเป็นพิเศษ ที่จะให้ร่ำรวย มหาศาลอย่างพระราชา แต่วันแล้ววันเล่า จากเดือนเป็นปี เขาก็ไม่ร่ำรวยสมใจเลย ใน สมัยนั้น เมืองนี้ก็ไม่มีลอตเตอรี่ที่จะให้ร่ำรวยได้ภายในห้าวัน นายช่างไมเคิลก็คิดแล้วคิด อีก ชะรอยคำว่า “โตแล้วเรียนลัทธิ” ผุดขึ้นมาในสมองของเขาในขณะที่เขากำลังเขียนแบบ สร้างตึกหลังหนึ่งอยู่

“ได้การแล้ว เอาละ ให้มันรู้ไปว่านายไมเคิลคนนี้จะทำงานชิ้นนี้ไม่สำเร็จ”

วันนั้นทั้งวัน เขาใช้เวลาทั้งหมดกะโครงการอย่างรอบคอบ เขาตั้งใจจะทำงาน ทั้งกลางวันกลางคืนเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางสามประการของเขา ประการหนึ่ง เพื่อจะได้ ร่ำรวยเท่ากับพระราชาแห่งแคว้นนี้ ประการที่สอง เขาจะต้องมีบ้านอยู่ให้ใหญ่ราวกับวังพระ ราชา และประการที่สาม เขาจะต้องได้แต่งงานกับเจ้าหญิงราชธิดาผู้เลอโฉมให้จงได้ ๓ ประการ ก็ออกจะเป็นความทะเยอทะยานเกินไปสักหน่อย แต่ไมเคิลเชื่อมั่นว่าเขาจะต้องประสบ ความสำเร็จในที่สุดอย่างแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้เขาก็ได้พบ “ทางลัด” ที่จะไปสู่ จุติจุดหมายนั้นแล้ว นั่นคือ การใช้ชีวิตสองตำแหน่ง ประกอบอาชีพเป็นช่างในกลางวัน และ เป็นจอมโจรบุกเดียวในเวลากลางคืน

ในไม่ช้าเขาก็กลายเป็นขุนโจรผู้ปราดเปรื่องเพียงไม่กี่ปีต่อมา เขาก็กลายเป็นคน ร่ำรวยที่สุดคนหนึ่งในเมือง ใครๆ ก็กล่าวขวัญถึงขุนโจรแห่งเมืองนี้ แต่ไม่มีใครรู้ว่าคือ ใคร เพราะเขาทำการโจรกรรมในเวลากลางคืนเท่านั้น ส่วนกลางวันก็ประกอบอาชีพเป็น ช่างก่อสร้างทำท่าจะมีโชค ในการประกอบอาชีพนี้อย่างสูง ในที่สุดสถาปนิกก็ยกย่องและ

ยอมรับนับถือเขา แต่ไม่มีใครคาดฝันเลยว่านายช่างเอกผู้มีโชคคนนี้ ที่แท้ก็คือขุนโจร
ผีเท้าอันเจียบกริบแห่งเมืองนั้นนั่นเอง

แม้กระนั้นก็ยังห่างไกลกับความฝันของเขามาก จริงอยู่เวลานี้เขาร่ำรวยมาก
ก็ยังมิร่ำรวยเท่าพระราชา เขามีบ้านที่ใหญ่โตโอ้อ่า แต่ก็มิใหญ่เท่าวังหลวงและยิ่ง
นั้น เขายังมิได้แต่งงานกับราชธิดาของพระราชาหรือหญิงคนใดเลย ดังนั้นเขจึงตกลง
อพยพไปยัง กรุงปารีส นครหลวงแห่งประเทศฝรั่งเศสทันที

ที่นครปารีส เขายังคงมีชีวิตสองก้านเช่นเดิม ในเวลากลางวันก็ทำงานเป็น
ก่อสร้างผู้ทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ที่นับหน้าถือตาของชาวปารีส แต่ตกกลางคืน
ก็กลายเป็นขุนโจรที่ทำการใหญ่ ๆ อยู่เสมอ ในที่สุดเขาก็เกิดความคิดว่า การที่จะทำให้
ปรารถนาของเขาเป็นผลสำเร็จนั้นไม่ยากเย็นอะไร ทำอย่างไรจึงจะร่ำรวยเท่ากับพระ
หรือ? อ้าวก็โดยการชะโมยทรัพย์สมบัติของพระราชาละซี!

เขาสืบทราบว่พระราชาทรงเก็บทรัพย์สมบัติของพระองค์ไว้ในหอคอยที่ส
หิน เชื่อมกับตัวปราสาทโดยมีทางปู้้วยหิน มีทางเดียวที่จะเข้าสู่หอคอยนี้ ก็โดยการ
มาทางปราสาทของพระราชา ประตูทางเข้าจะใส่กุญแจอยู่ตลอดเวลา พระราชาองค์เ
เท่านั้นที่ทรงมีกุญแจ และที่แน่นอนที่สุดก็คือไม่มีใครผ่านเข้ามาในปราสาทได้โดยไม่
ทหารยามรักษาวัง

แต่ขุนโจรก็มีได้หมดความพยายาม เขาเป็นช่างก่อสร้างและเป็นสถาปนิก คง
เขาจึงรู้เรื่องอาคารก่อสร้างมากกว่าคนธรรมดา เขารู้ว่าหอคอยนี้ย่อมมีประตูลับเช่นเดียว
ที่อื่น ๆ โดยการเลื่อนหินก้อนหนึ่งที่เชิงหอคอยออก ดังนั้น ก็วันหนึ่ง เขาจึงย่องกริ
ยังหอคอยนั้น และใช้ฆ้อนเคาะเบา ๆ จนรอบหอและในที่สุดเขาก็พบสิ่งที่เขาต้องการ
ก้อนหินใหญ่ ก้อนหนึ่งที่เชิงหอ หอคอยมีเสียงแตกต่าอยู่ เล็กน้อยจาก ที่เขาเคาะตามส่วนอ
ทั้งหมด และเขาค้นทางก้านหนึ่งของหินแท่งนั้น มันก็เขยื้อน

ขุนโจรยิ้มอย่างพอใจ เขากลับไปบ้านอย่างรวดเร็วและเจียบเจียบเพื่อรวบ
เครื่องมือเครื่องใช้ที่เขาต้องการ ตอนกลับมาอีกครั้งหนึ่ง เขาสวมเสื้อผ้าที่เก่าคร่ำคร
ม้าเทียมเกวียนชาวนามาควย ในเกวียนนั้นเขามีถุงใหญ่ ๆ วาง ๆ มากองใหญ่ ตะเกียงเ

๑ ดวง กับเครื่องมือในการวัดแะบางชิ้น เขาขับเกวียนมาทางถนนที่ยามรักษาการณ์ไม่อาจสังเกตเห็นได้ง่าย ในที่สุดเขาก็มาถึงหอคอยนั้นและลงมือทำการ

เขาฉลักหินก้อนนั้นอีกครั้งหนึ่ง มันก็หมุนเปิดออก เขาถือตะเกียงกับถุงว่าง ๆ สองใบและคลานเข้าข้างใน ภายในนั้นเป็นท่อกลวง สดปลายอีกด้านหนึ่งของท่อก่อนหินเลื่อนได้เช่นเดียวกัน

เขาเลื่อนก้อนหินนั้นออก เดินเข้าไปตรงทางเข้า จุดตะเกียงขึ้น ทั้ง ๆ ที่รู้ว่า จะมาเอาอะไร เขายังมิวายที่จะย่นตะลึงงันเมื่อมีประกายระยิบระยับสะท้อนเข้าตาเขา มีเพชรอันล้ำค่าเป็นทึบ ๆ ตลอดจนแก้วแหวนนิลมณีอื่น ๆ อีกมากมายหลายชนิด ส่วนอีกด้านหนึ่งนั้นมีเหรียญเงินและเหรียญทองกองอยู่เป็นกองสูง ท่อแสงงามระยิบระยับต้องแสงไฟจากตะเกียง

ขุนโจรไม่ยอมเสียเวลาพิจารณาสมบัติเหล่านั้นอีกต่อไป เขาลงมือทำงานอย่างรวกเร็วเขาโกยทรัพย์สมบัติเหล่านั้นลงเต็มถุงใหญ่สองถุง และลากออกมาที่เกวียน เขาเอาถุงเข้าไปอีกสองถุงใส่จนเต็ม แล้วมาเอาใหม่อีกสองถุง และอีกสองถุงในตอนหลัง เมื่อแสงอาทิตย์ในยามเช้าตรู่ เริ่มสาดส่องมาทางทิศตะวันออก เกวียนนั้นก็มียักษ์สมบัติอยู่เต็มและหอคอยอันเป็นขุนทรัพย์นั้นก็พร้อมไปครึ่งหนึ่ง ขุนโจรคิดว่าเอาเพียงเท่านั้นก็พอแล้ว เพราะเมื่อเขามีทรัพย์สมบัติครึ่งหนึ่งของพระราชาก็รวยเท่ากับพระราชแล้ว

เขาเปิดทางเข้าเรียบร้อยอย่างเต็มและคลานออกมาพร้อมด้วยถุงสมบัติถุงสุดท้ายและตะเกียงดวงนั้น แล้วเลื่อนหินใหญ่ปิดทางเข้าชั้นนอกเสียอีกชั้นหนึ่ง แล้วโบกด้วยซีเมนต์ ซึ่งเขาเตรียมมาพร้อมแล้วจนเป็นที่เรียบร้อย เสร็จแล้วเขาก็ปีนขึ้นไปบนเกวียนและพูดว่า “ไป” กับม้า ในครั้งนี้เขาออกมาทางประตูที่มีทหารของพระราชายืนอยู่เลยที่เดียว เขาก็ให้นิดหนึ่งในขณะที่ขับเกวียนผ่าน เขาทำเสมือนว่าเขาเป็นชาวสวนคนหนึ่งซึ่งขับเกวียนบรรทุกมันเทศเข้ามาในเมือง ดังนั้นทหารยามจึงก็มิศรัยรับ

เมื่อพระราชาสั่งมาทอดพระเนตรราชทรัพย์ในเช้าวันนั้น พระองค์ถึงแก่ตะลึงงัน ทรงวิ่งออกมาข้างนอกอย่างรวดเร็ว แล้วทรงวิ่งกลับเข้าไปใส่กุญแจอย่างเก่า และทรงวิ่งไปยังประตูหน้าของพระราชวัง ทรงตะโกนตำหนิตหารยามที่ยอมให้ขโมยเข้ามาได้ ซึ่งแน่ละ ทหารยามก็ปฏิเสธแข็งขันว่าไม่มีใครเข้ามาในเวลากลางคืนเลย และพวกเขา

ไม่ได้ยินเสียงผิดปกติเลย พระราชาทรงพระพิโรธมาก ออกคำสั่งให้ออกจับขโมยทันที ส่วนพระองค์ก็กระตือรือร้นเข้าไปในวังเพื่อปรึกษากับที่ปรึกษาใหญ่

พระองค์มีที่ปรึกษาสามคน ทั้งหมดเป็นชายชราชาวนครลาคมี เกรา ขาว ยาว เหมือน ๆ กันทุกคน เมื่อที่ปรึกษาฟังเรื่องราวโดยตลอดแล้วต่างก็ส่ายหน้าและลูบเกรา ทานพากันไปยังห้องเก็บราชทรัพย์พร้อมด้วยพระราชา แล้วต่างพากันลูบเกราอยู่ไปมาอีก หนึ่ง

“ว่าไง” พระราชาตรัสถาม

เหล่านักปราชญ์ส่ายหน้า “ฝ่าพระบาท” ท่านทูลพระราชา “คนร้ายคนนี้ไม่ใช่ คนร้ายธรรมดาสามัญเสียแล้ว พระองค์ไม่อาจจะจับตัวเขาโดยการส่งทหารไปค้นตามบ้าน ต่าง ๆ เท่านั้นหรอก พะยะคะ”

“ถ้าเช่นนั้นจะจับขโมยได้โดยวิธีใดเล่า?” พระราชารับสั่งถามอีก

ท่านเหล่านั้นหันหน้าเข้าปรึกษากัน ชั่วขณะหนึ่งนั้นจะได้ยินแต่เสียงหึ่ง ๆ กล้าย เสียงผึ้ง พระราชาเสด็จวนอยู่รอบ ๆ ห้องอย่างสิ้นความอดทน และในที่สุดท่านนักปราชญ์ เหล่านั้นจึงทูลว่า

“ฝ่าพระบาท การจับขโมยที่พิเศษ พระองค์ต้องใช้วิธีพิเศษ พะยะคะ ข้า พระองค์มีแผนการอยู่สามแผน ทั้งสามแผนนั้นล้วนแต่เป็นวิธีพิเศษทั้งสิ้น ถ้าแผนหนึ่งใช้ ไม่ได้ ก็ใช้แผนต่อ ๆ ไปมาแก้ไข แผนที่หนึ่งมีดังนี้

“คืนนี้พระองค์ต้องทรงจัดงานเลี้ยงใหญ่และเชิญคนสำคัญ ๆ ของ ปา ร์ ต มา ร่วม ด้วย วางทหารสอดแนมคู่แฝดไว้โดยรอบ ไปรยเหรียญทองไว้บนพื้นห้องโถงไว้ทั่วห้อง เพ ขโมยก็มลงเก็บเหรียญทอง ทหารก็ตรงเข้าจับกุมทันที”

พระราชาทรงขมวดคิ้ว “ฟังดูเข้าที่ที่อยู่หรือ” พระองค์ตรัส “แต่ท่านรู้ใ อย่างไรวาขโมยคนนั้นจะมา”

ราชบัณฑิตทั้งสามลูบเกราและยิ้ม

“เขาจะต้องมาแน่” ท่านทูลรับรอง “คืนนี้คนร่ำรวยทั้งหลายในเมืองจะมารวมที่ ที่กันทั้งนั้น ขโมยคงไม่ละโอกาสที่จะล้วงกระเป๋าคนเหล่านั้นแน่”

“เอาละ เป็นอันใช้ได้” พระราชารับสั่งในที่สุด “แต่ออกจะเป็นวิธีที่ลงทุนมากพอคุณะ”

พระองค์ทรงจัดส่งคนออกไปประกาศว่าจะมีงานเลี้ยงใหญ่ที่พระราชวังคำวันนี ใครซื้อบัตรอาหารราคาสิบเหรียญทองได้ก็ย่อมได้รับเชิญทั้งสิ้น ส่วนหนึ่งของบัตรนั้น ซื้อไว้สำหรับข้าราชการ นัก พระองค์ตกลงพระทัยว่าคงไม่เสียผลประโยชน์อะไรนัก ยังแถมได้เงินเพิ่มในพระคลังสมบัติเสียอีก

การจัดงานเลี้ยงในราชสำนักเป็นเรื่องที่นาน ๆ จะมีสักครั้งหนึ่ง เพราะปกติพระราชจะไม่ทรงยอมเสียพระราชทรัพย์ในการบำรุงความสนุกเพลิดเพลิน ของประชาชนนัก ครั้นนี้ ไกรก็ตามที่มีเงินซื้อบัตรราคาสิบเหรียญได้ก็เริ่มแต่งตัวอย่างดีเพื่อมาในงานนี้ จอมโจรไม่เกิดก็มาด้วยเหมือนกัน เขาว่าการจัดงานคราวนี้มีอะไรบางอย่างซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลัง แต่เขาก็อยากรู้ว่าพระราชาทรงมีความมุ่งหมายอะไรอยู่เบื้องหลัง ดังนั้นเขาจึงสั่งให้คนรับใช้จัดชุดราตรีสโมสรอย่างดีที่สุดให้ และขับรถม้าออกจากบ้านในเวลาเย็นนาฬิกาเที่ยง

เขาสังเกตเห็นเหรียญทองกระจายอยู่บนพื้นห้องโดยทั่วไป เช่นเดียวกับคนอื่น แต่เขาไม่ประหลาดใจเลยแม้แต่น้อย เขารู้ว่าคงจะเป็นกลลวงอะไรสักอย่างหนึ่ง เขาเชื่อมั่นว่าทหารที่ยืนเรียงรายอยู่โดยรอบนั้นคงไม่ใช้ปืนเพื่อประดับเกียรติเท่านั้น

ขณะที่ไม่มีใครสังเกต เขาลอบเอามือตื๊อเสื้อพื้นรองเท้าว แล้วเขาก็ไปหาทหารคนหนึ่งให้ทหารครองเท้า และขออนุญาตเอารองเท้าไปให้ช่างทำรองเท้าซ่อมสักหน่อย ทหารคนนั้นก็ยอมให้เขาผ่านออกไปโดยไม่ได้เฉลียวใจเลยแม้แต่น้อย ต่างคนต่างก็ไม่ได้สังเกตสักอะไรเกี่ยวกับไม่เกิดหนุ่มอีกเลย

ขุนโจรไม่เค็ลรีบไปหาช่างรองเท้าที่เขารู้จัก และเกาะประตู ในที่สุดช่างรองเท้าก็เปิดประตูร้านออกมาและจ้องมาที่เขา

“เรากำลังร้านแล้วนี่” เขาพูด “อ้อ ท่านนะเอง จะให้ข้าทำอะไรในยามค่ำคืนเช่นนี้หรือ ?”

ขุนโจรเอารองเท้าให้ช่างดู และบอกว่าเขากำลังไปโดนตะปูกรีดในหว่างทางที่จะไปยังพระราชวัง ช่างรองเท้ารับไปดู

“คงจะเป็นตะปู” เขาพูด

“คล้าย ๆ กมมิด” ขุนโจรพูด

“อาจจะเป็นได้” ข้างทำนองเท้าพูด “เอาละข้าจะเปลี่ยนพื้นรองเท้าให้ใหม่ แต่คงจะต้องเสียเวลานานสักหน่อย”

“แต่ข้าไม่มีเวลามากหรอกนะ” ขุนโจรกล่าว “ข้าจะต้องรีบกลับไปยังพระราชวัง โดยเร็วมิฉะนั้นพระราชาก็จะไม่พอพระทัยแน่ เอาเถอะไม่ต้องเป็นห่วงเรื่องเปลี่ยนพื้นรองเท้าหรอก เย็บสักสองสามครั้ง แล้วที่เหลือก็เอาดินน้ำมันทาแก้แล้วกัน”

ข้างทำนองเท้าเห็นด้วย ขณะที่เขากำลังสนใจอยู่กับการซ่อมรองเท้า ขุนโจรก็แอบขโมยดินน้ำมันเอาไว้ เมื่อจ่ายค่าซ่อมรองเท้าเสร็จแล้ว เขาก็รีบกลับไปยังพระราชวัง แต่ก่อนเข้าไปในห้อง เขาก็ถอดรองเท้าออกมา ละเลงพื้นรองเท้าทั้งสองข้างด้วยดินน้ำมัน แล้วสวมกลับเข้าอย่างเดิม และเดินเข้าไปในห้องโถงนั้น

บรรดาแขกหรือทั้งหลายกำลังเต้นรำกันอยู่ และข้าเลื่องคุเหียวทองที่ทอแสง ล่อตาอยู่บนพื้นห้องเป็นครั้งคราวด้วยความอยากได้ ไม่มีใครกล้าก้มลงเก็บเหรียญทองเหล่านั้น พวกนักคิดวุ่นเป็นวิธีที่พระราชาทรงเลือกเพื่อแสดงถึงความมั่งของพระองค์ แต่เมื่อ ขุนโจรเข้ามารวมการเต้นรำเขาก็เริ่มย้ายลงไปบนเหรียญทองเหล่านั้น ซึ่งแต่ละ เหรียญทอง เหล่านั้นก็ย่อมติดอยู่ที่พื้นรองเท้าของเขา ในระหว่างการเต้นรำนาน ๆ เขาก็หลบเข้าสู่มุม มืดในห้องสักครั้งหนึ่ง เพื่อเก็บเงินเหรียญที่ติดพื้นรองเท้าของเขาไว้ ทหารรักษาการณ์ อยู่ พวกนี้รู้สึกว่ เงินเหรียญที่กระจายอยู่ทั่วไปนั้นเวลานี้กำลังเหลือน้อยลงทุก ๆ ที่ แต่ ไม่มีใครทราบว่าเป็นเพราะเหตุผลใด

เมื่อถึงเที่ยงคืน เงินเหรียญทั้งหมดก็หายไปสิ้น ทหารรักษาการณ์จึงบังนราว กับคนเฝ้าราชบัณฑิตทั้งสามลอบเฝ้าไปมา เมื่อทราบรายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

“ไม่เคยมีขโมยคนใดเหมือนคนนี้เลย” ราชบัณฑิตบอกเอ่ยด้วยน้ำเสียงชื่นชมไม่ ใต้ อ้า! นายโจรคนนี้มีท่าทีว่าจะฉลาดกว่าราชบัณฑิตแห่งนครหลวงเสียแล้วละหรือ?

“โง่เง่า” พระราชารับสั่งอย่างฉุนเฉียวและประชดประชัน “แผนหนึ่งล้มเหลว ไปแล้วโง่ละ แถมต้องเสียเงินมากเข้าไปอีก”

“ฝ่าพระบาท เรายังมีแผนอีกสองซึ่งเตรียมไว้พร้อมแล้วนี้ พะยะคะ ไม่แผนใดก็แผนหนึ่ง จะต้องสำเร็จเข้าสักแผนแน่นอน”

“อ้อ ใช่ซี ควรจะทำให้สำเร็จให้ได้ ไม่เช่นนั้นก็คอยดูใจกันบ้างก็แล้วกัน” พระราชารับสั่งแล้วทรงผลุนผลันออกจากห้องนั้นไปราวกับลมพัด

วันรุ่งขึ้น ถ้วยคำแนะนำของราชบัณฑิต พระราชาทรงประกาศให้ม้านั้นเข้าใหญ่ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ถ้าใครมีเงินซื้อบัตรราคาสิบเหรียญได้ ก็มาในงานนี้ได้ ผู้คนชอบใจกันมาก ต่างหลั่งไหลกันมาถึงพระราชวัง ยอดชายไม่เคิล ก็มาด้วยอีกเช่นเคย ทุกคนพากันจับระบำรำร้องและได้รับความรื่นเริงบันเทิงใจจนกระทั่งเลยเที่ยงคืนไปแล้ว ราชบัณฑิตจึงทูลพระราชาเบา ๆ ว่า

“ฝ่าพระบาท เวลาก็อีกมากแล้ว แขนงหรือของพระองค์คงจะกลับบ้านลำบาก เพราะถนนมืดเหลือเกิน ควรจะได้เชิญให้ค้างเสียที่นี่เลยก็แล้ว พะยะคะ”

“จะให้เขานอนที่ไหนกันเล่า?” พระราชาตรัสถาม “ข้าไม่มีห้องนอนพอสำหรับคนทั้งหมดนี้หรอก”

“อย่าทรงวิตกเรื่องนั้นเลยพระเจ้าข้า” ราชบัณฑิตทูลตอบ “นอนบนพื้นนั้นก็ไม่ได้ไม่มีไกรว้งเกียจหรอก”

“ถ้าจะนอนบนพื้นละก็มีที่ทางลงไป” พระราชาทรงเห็นถ้วย “ขออย่ามายุ่งเกี่ยวกับห้องของข้าก็แล้วกัน อย่าลืมบอกเขาด้วยละ”

“ที่สำคัญยิ่งกว่านั้น เราจะต้องบอกไม่ให้พวกเขามายุ่งเกี่ยวกับห้องเจ้าหญิงราชธิดาเป็นอันขาด”

พระราชาทรงจ้องราชบัณฑิตอย่างฉงนพระทัย “ลูกหญิงของข้าหรือ? ลูกหญิงจะต้องมาเกี่ยวอะไรกับเรื่องนี้ถ้วยเล่า?”

ถึงนั้นราชบัณฑิตทั้งสามจึงทูลพระราชาถึงแผนการณ์ของพวกเขาในครั้งนี้ พระราชาตรัสอนุญาตให้แขกทุกคนค้างในพระราชวัง และจะนอนที่ไหนก็ได้ตามแต่ต้องการ แต่กำชับว่า ห้ามเข้าห้องของเจ้าหญิงเป็นอันขาด ชนโจรคงไม่ยอมละโอกาสเช่นนี้ และเจ้าหญิงก็จะทรงเตรียมพร้อมอยู่เมื่อเขาเข้าไป พระองค์ก็จะทรงทำเครื่องหมายกากระบาดไว้ที่หน้าผากของเขาค้วยสีพิเศษที่ลบไม่ออก ในเวลาเช้า ถ้าพบกากระบาดอยู่ที่หน้าผากใครก็ลงมือจับกุมได้ทันที

เจ้าหญิงทรงรับทราบแผนการนี้ด้วย ทรงเข้าห้องบรรทมโดยไม่ปิดประตู และเสด็จขึ้นที่บรรทม ผู้คนที่นอนอยู่บนพื้นต้องไม่พยายามมองเจ้าหญิง แต่ใครก็จะอดชมความงามของเจ้าหญิงไม่ได้ ในห้องบรรทมภายใต้แสงสว่างของดวงเทียน พระองค์งามราวกับดวงเดือนประดับฟ้า ช่มแสงเทียนให้หุบหูลงไปอีก

จอมโจรหามุมมิได้ตรงข้ามกับห้องบรรทม แต่เขาไม่หลับเลย เขาไม่ชอบการนอนกับพื้นเลยในเมื่อมีเตียงที่มีที่นอนอันอ่อนนุ่มสบายกว่ามากนัก ไม่เกิดจึงตกลงใจจะทูลขอเตียงจากเจ้าหญิง

ทันทีที่ทุกคนหลับลง ไม่เกิดจึงย่องเข้าไปในห้องบรรทมของเจ้าหญิง

“เจ้าหญิง” เขาทูลกระซิบกระซาบ “ทรงตื่นอยู่หรือ?”

เจ้าหญิงทรงผลุกลุกขึ้น “ถูกแล้ว ข้าตื่นอยู่” พระองค์ตรัสตอบ “นั่นใครมั่งอาจถูกรบกวน?”

“ข้ามิได้เจตนาจะถูกรบกวนเจ้าหญิงหรอก” ขุนโจรทูลตอบอย่างอ่อนน้อม “ทรงกันขำ ข้าพเจ้าปรารถนาจะยกย่องบูชาพระองค์ต่างหาก ทุกคนในอาณาจักรอันไพศาลนี้ต่างกล่าวขวัญถึงความงามอันเลอเลิศของพระองค์ทั้งสิ้น แม้แต่เมืองเล็กๆ ชายแดนก็มีได้วันเลย”

เจ้าหญิงพอพระทัยมาก “เช่นนั้นหรือ? เมืองของท่านอยู่ที่ไหนหรือ?”

“อยู่ไกลเหลือแสน เจ้าหญิงคนงาม ทั้งกันการเกินกว่าจะเอ่ยชื่อให้ระคายโสตของพระองค์ได้”

“อ้อ เขาก็พูดความงามของข้าในเมืองกันดารถึงเพียงนั้นเชียวหรือ?” เจ้าหญิงตรัส “เข้ามาใกล้ๆ หน่อยซี จะให้จับเป็นรางวัล”

ขุนโจรเข้ามาใกล้ ในขณะที่พระองค์ประทานจูบให้แก่เขา เจ้าหญิงก็ทรงเขียนกากระบาดลงบนหน้าผากของเขา แล้วพระองค์ก็รับสั่งให้ไม่เกิดไปเสียก่อน ที่จะทรงร้องเรียกพระบิดา

จากนั้นขุนโจรก็กลับมานอนบนพื้น และหลับฝันถึงเจ้าหญิงตลอดคืน แต่เขาคิดแต่เข้าตู่ก่อนที่ใครๆ จะตื่น เมื่อเขาลุกไปหิวผมที่กระຈ เขาเห็นรูปกากระบาดอยู่ที่หน้าผากของเขา เขาพยายามดูออก แต่ก็ไร้ผล เขาพยายามล้างแต่ก็เหลวอีก

“จับได้แล้ว” เขาพูดเบาๆ “ติดกับเสียแล้ว”

แต่ไม่เกิดหรือจะยอมเสียเชิงชาย เขารีบคลานกลับเข้าไปในห้องของเจ้าหญิงอย่างเงิบกريب พบว่าเจ้าหญิงกำลังบรรทมหลับสนิท ริมแท่นบรรทมมีขวดเล็กๆ ขวดหนึ่งบรรจุหมึกสีน้ำเงินอยู่ เขานำขวดหมึกมายังห้องโถงใหญ่และลงมือเขียนรูปกากระบาดลงบนหน้าผากของแขกหรือทั้งหลายบางคนเขาก็ากะบาดอันเดียว บางคนเขาก็ากะบาดสองอัน เมื่อเขามาถึงห้องบรรทมของพระราชาก็ทำเครื่องหมายกากระบาดบนพระนลาดีถึงสามครั้ง

เมื่อพระราชาคืนบรรทมหลังจากนั้นเล็กน้อย ทรงดูพระหัตถ์อย่างกระหยิ่มพระทัย เช้าวันนั้นละที่พระองค์จะทรงไต่ตัวคนร้ายอย่างแน่นอน

“ตื่นเถอะ” ทรงตะโกนบอกผู้คนที่กำลังนอนหลับ

แขกหรือพากันตื่นขึ้น ชัย และบิกตัว

“จากนี้ขอให้สุภาพบุรุษทั้งหลายเดินผ่านโถงเดียวเข้ามา” พระราชารับสั่ง “อย่าเพิ่งหัวผมเลย”

บรรดาแขกที่มาต่างพากันจงนงาย แต่ก็ปฏิบัติตาม คนแรกที่เดินผ่านมาเป็นชายชราอายุหกสิบห้าปี เขาเป็นคนดีมาก และเป็นคนที่พระราชาทรงรู้จักมักคุ้นมาเป็นเวลานานปี ที่หน้าผากของเขามีเครื่องหมายกากระบาดอย่างเด่นชัด

“โลกแตกแล้ว!” พระราชาทรงอุทาน “นี่ท่านกล้าเข้าไปหาลูกหญิงของข้าหรือ? คนแก่ๆ อย่างท่านนะหรือ? น่าอายเหลือเกิน”

แต่คนถัดไปก็มีเครื่องหมายอย่างเดียวกัน ส่วนคนถัดไปนั้น มีเครื่องหมายอยู่ถึงสองอัน ดูเหมือนว่าแทบทุกคนเข้าไปในห้องของเจ้าหญิงทั้งสิ้น เมื่อพระราชาทรงเห็นพระองค์เองในกระจก ก็ทอดพระเนตรเห็นกากระบาดอยู่ที่พระนลาดีถึงสามอัน เรื่องนี้จึงลึ้มเหลวอีก พระองค์ทรงยอมให้ทุกคนกลับบ้าน และเสด็จไปปรึกษาราชบัณฑิตอีกครั้งหนึ่ง

“ข้าคงจะละเมอ” พระราชาตรัสกับราชบัณฑิตทั้งสาม “ดูซี ข้าไปห้องลูกหญิงถึงสามครั้งโดยไม่รู้สึกตัวเลย”

ราชบัณฑิตทั้งสามลอบเฝ้าและส่ายหน้า และยอมรับในความล้มเหลวของแผนที่สอง เจ้าโสมยคนนั้นช่างมาเหนือเมฆเสียจริงๆ แต่พวกเขายังมีแผนสุดท้ายอีกแผนหนึ่งเหลืออยู่

“แผนนี้รับรองว่าดีที่สุด พะยะคะ” ราชบัณฑิตทูลพระราชา “ทันทีที่ขโมยเหยียบกระดานหก เขาก็อยู่ในกำมือของเรา”

“กระดานหก?” พระราชาตรัสถามข้า “ท่านราชบัณฑิตที่รักทั้งหลาย นี่ไม่ใช่เวลาเล่นกระดานหกหรือคะท่าน”

“ข้าพระองค์ทูลเรื่องจริง พะยะคะ พระองค์จึงมีรับสั่งให้ทำห้องใต้ดินใต้ห้องบรรทมเจ้าหญิงให้ลึกสิบสองฟุต ที่พื้นห้องก็ให้ช่างมาทำกระดานหกไว้ ให้อยู่เหนือห้องใต้ดินนั้นพอเหมาะ เมื่อใดที่ขโมยพยายามเข้ามาในห้องบรรทม เขาก็เหยียบลงที่กระดานหก และ โกรม! เขาก็จะตกลงในห้องมืด จะถูกขังอยู่ที่นั่นจนกระทั่งพระองค์มีรับสั่งหา”

พระราชาทรงฟังแผนการของราชบัณฑิตก็พอพระทัย ทรงหมายมั่นว่าอย่างไรเสีย ครั้นนี้พระองค์คงจะได้ตัวคนร้าย และบังคับให้เจ้าคนร้ายนำพระราชทรัพย์ที่มันขโมยไปมาคืน และทั้งจะบังคับให้จ่ายเงินเท่ากับรายจ่ายที่พระองค์จ่ายไปในการจัดงานตามแผนการทั้งหมดเป็นการปรับเจ้าคนร้ายรายนี้ด้วย ถ้าไม่สำเร็จเล่า พระองค์ไม่ยากนักถึงเรื่องนี้เลย เพราะมันทำให้ขมขื่นพระทัยอย่างสุดที่จะบรรยายทีเดียว

ดังนั้นพระราชารับสั่งให้หาช่างไม้มาจัดการตามพระประสงค์ เมื่องานของช่างไม้เสร็จเรียบร้อย ไม่มีใครสามารถเห็นความผิดสังเกตบนกระดานที่จะตรงไปยังห้องบรรทมได้เลย เมื่อทดลองดูก็ปรากฏผลเป็นที่พึงพอใจ

“คราวนี้ละ” พระราชาทรงพิมพ์อย่างพอพระทัย

พระองค์ทรงให้ประกาศเชิญสุภาพบุรุษทั้งหลายแห่งนครปารีสมาในงานอีก วาระหนึ่งด้วยการขายบัตรราคาสิบเหรียญ เวลานั้นผู้คนพากันคิดว่า การจัดงานของพระราชาก่อนข้างจะแพงไปเสียแล้ว แต่ก็ไม่มีใครกล้าพอที่จะไม่มาในงานนั้น ผู้คนพากันมาในงานจับกลุ่มกันเต็มเหล่า และเล่านิทานสนุกๆ สู้กันฟังจนกระทั่งถึงเที่ยงคืน แล้วพระราชาก็ทรงเชิญให้พักที่พระราชวัง และให้นอนบนพื้นซึ่งทรงให้เหตุผลกับแขกของพระองค์ว่าคิดว่าพวกเขาจะปลุกผู้คนให้ตื่นขึ้นจากการนอนอันแสนสุขในยามที่กึกกั่นเช่นนั้น

“และในกรณีนี้ขอเตือนไว้อย่างหนึ่ง” พระองค์ตรัสพลางชี้ไปที่ประตูหนึ่งและตรัสต่อไปว่า “นี่ห้องของข้า ข้าไม่อยากให้ใครมารบกวนในขณะที่กำลังนอนหลับ และ

ห้องถัดไปนั้นเป็นห้องของลูกหญิงของข้า ข้าคิดว่าคงไม่มีใครกล้าเข้าไปยุ่งวายในห้องนั้นแน่”

บรรดาแขกเหรื่อพากันพึมพำว่าพวกเขาจะไม่ทำสิ่งเหล่านั้นเป็นอันขาด และถวายพระพรให้พระราชาบรรมสุขสำราญ และพวกเขาก็นอนหลับอยู่กับพื้นห้องนั่นเอง จอมโจรไม่เกิดค้อยๆ ลูกขึ้นทันทีที่เห็นทุกคนหลับสนิท

“เป็นอะไรก็เป็นกัน” เขาพึมพำเบาๆ “ข้าจะต้องไปชมโฉมเจ้าหญิงอีกให้จงได้”

ไม่เกียติงอย่างเงิบกริบราวกับแมวเดินตรงเข้าห้องบรรทมของเจ้าหญิง ทันทีที่เขาเหยียบลงบนกระดานหก เขาก็หวั่นไหวลงไปในห้องใต้ดินทันที เขาพยายามปีนขึ้นมาแต่ไร้ผล ผนังของห้องใต้ดินดันราวกับกระจก

“เออ จบเทกัน” ไม่เกิดพึมพำอย่างสิ้นหวัง ด้วยเสียงที่เขาตกลงไปในห้องใต้ดินนั่นเองทำให้เจ้าหญิงตกพระทัยตื่นจากบรรทม ทรงกรีดร้องว่า “ขโมย! ขโมย!” บรรดาแขกเหรื่อที่นอนอยู่ในห้องโถงก็ตื่นขึ้นทันที ต่างวิ่งกรูกันเข้ามาในห้องบรรทมเพื่อช่วยเหลือเจ้าหญิง และเมื่อถึงกระดานหก ก็ตกลงไปในห้องใต้ดินคนแล้วคนเล่า และคนสุดท้ายที่ตกลงไปก็คือ พระราชาผู้ทรงเลื่อมเรื่องกระดานหกของพระองค์เสียสนิท

ไม่เกิด คอยจนกระทั่งผู้คนตกลงมามากมายแล้ว จึงปีนขึ้นไปข้างบน หลายคนเอาอย่างบ้างแต่ส่วนมากก็คอยจนกว่าจะมีบันไดหย่อนลงมาจับ

“ว่าไงท่านนักปราชญ์” พระราชารับสั่งแก่ราชบัณฑิตทั้งสามด้วยน้ำเสียงกระแทกกระทั้น “ข้าต้องแผนการอันฉลาดล้ำเลิศโลกของท่านจนหมดทั้งสามแผนแล้ว ไม่มีท่าที่จะจับขโมยได้เลย แหม มั่นน่า...นัก ไปให้พ้นนะ อย่ามาให้ข้าเห็นหน้า อ้อ! แล้วก็อย่าหลบไปนอนนอกอยู่ที่บ้านเสียเล่า”

“เจ้าพ่อเพคะ” เจ้าหญิงรีบทูลพระบิดาเมื่อเห็นพระองค์ทรงกริ้วหนัก “หญิงมีอุปายอยู่อย่างหนึ่ง”

เจ้าหญิงทรงกระซิบให้พระราชาทรงทราบ ในครั้งแรกพระองค์ทรงมีท่าทีงุนงงและไม่เห็นด้วย แต่ไม่ช้าก็ทรงตกลงตามนั้น

“เป็นอันตกลง” พระองค์รับสั่งในที่สุด และร้องสั่งให้แขกเหรื่อมารวมกันอยู่ในห้องโถงเพื่อฟังพระราชดำรัส

“สวัสดิ์แขกผู้มีเกียรติทั้งหลาย” พระราชารับสั่ง “มีคนคนหนึ่งในที่นี้ เป็นจอมโจรผู้ลือชื่อจากแดนไกล เขาพิสูจน์ตัวเองให้ข้าได้เห็นแล้วว่าฉลาดล้ำยิ่งกว่าที่ปรึกษาของข้าทั้งสาม ข้าไม่รู้ว่าคนๆ นั้นเป็นใคร แต่ข้าปรารถนาที่จะได้คนเช่นนั้นมาเป็นมิตรมากกว่าเป็นศัตรู ถ้าใครคนนั้นจะแสดงตัวเดี๋ยวนี้ ข้าจะยกลูกหญิงของข้าให้เป็นภรรยาทันที”

ทุก ๆ คนไม่ยับเขยื้อนเลย ไม่ได้ยินแม้แต่เสียงหายใจ

“ข้าสัญญาว่าจะรักษาคำพูด” พระราชาทรงย้ำอีกครั้งหนึ่งเมื่อเห็นว่ายังไม่มีใครกล้าแสดงตัว

สิ้นกระแสนับสั่ง ชายหนุ่มสี่สิบคนก้าวออกมาข้างหน้าพร้อมกันราวกับนัดกันไว้ ทุกคนปรารถนาจะแต่งงานกับเจ้าหญิงด้วยกันทั้งนั้น

“เออละ” พระราชาตรัส “ถ้าเช่นนั้นก็หมายความว่า มีขโมยอยู่สี่สิบคน ก็แล้วท่านจอมขโมยทั้งหลาย ข้าขอให้ท่านแสดงหลักฐานสักเล็กน้อย ท่านคงไม่ขัดข้องนะ”

ฉับ ! ฉับ ! ชายหนุ่มสามสิบเก้าคน ถอยหลังกลับภายในพริบตา มิได้เกิดคนเดียวที่ยังคงยืนอยู่ที่เก่า เขาโค้งคำนับพระราชอาอย่างสง่างาม

“ฝ่าพระบาท” เขาทูล “ข้าพระองค์คือขุนโจรที่พระองค์ต้องการตัวพะยะค่ะ ข้าชื่อไมเคิลแห่งแดนไกลโน้น”

“พิสูจน์ซิ” พระราชารับสั่งอย่างตื่นเต้นแต่เฉียบขาด

“ข้าพระองค์เป็นผู้ขโมยพระ ราชทรัพย์จาก ห้องคลังโดยเข้าทางก้อน หินที่เลื่อนได้”

“ไม่มีก้อนหินที่ไหนเลื่อนได้นี้” พระราชาตรัส “ข้าดูมากับตาของข้าเอง ก้อนหินทุกก้อนแน่นสนิท”

จริงดังพระราชารัส เพราะเมื่อเสร็จจากการโจรกรรมแล้ว ขุนโจรก็ใช้ซีเมนต์โบกให้สนิทอย่างเก่าด้วยฝีมือช่างก่อสร้างผู้ชำนาญงาน

“ข้า พระองค์ เป็นผู้ขโมย เหยี่ยว ทองที่ไปรยเลื่อน ไว้บนพื้น ในคินนั้น โดยใช้รองเท้าที่ทาหินน้ำมัน”

“ขอถูรองเท้าหน่อยซิ” พระราชารับสั่งอย่างไม่เชื่อถือ

คินนี้ไมเคิลไม่ได้สวมรองเท้าคู่นี้มา ดังนั้น เขาจึงพยายามพิสูจน์ด้วยหลักฐานอย่างอื่นต่อไป

“ข้าพระองค์เป็นผู้ที่เข้าไปในห้องบรรทมของเจ้าหญิงในคืนที่สอง ข้าพระองค์พิสูจน์ได้โดยมีเครื่องหมายคาบอยู่ที่หน้าผากนี้ไง พะยะคะ”

“ไอ้ซี” พระราชาตรัสประชด “แล้วคุณนี่งเข้ามิดังสามอัน หาหลักฐานที่มั่นคงกว่านั้นหน่อย ท่านจอมโจรจำเป็น”

ขุนโจรไม่ทราบจะพูดว่าอย่างไร เพราะเขาได้เลื่อนรอยพิรุณทั้งหลายไว้อย่างสนิท จนกระทั่งไม่สามารถจะหยิบยกมาอ้างอิงได้เมื่อต้องการ ก็อยู่ครู่หนึ่ง เขาจึงทูลพระราชาว่า

“รับสั่งตาม เจ้าหญิงก็แล้วกันพะยะคะ พระองค์คงจะทรงจำข้าได้”

พระราชารับสั่งเจ้าหญิงให้มาเฝ้า

“ลูกหญิง” พระองค์ตรัส “ลูกจำโมยที่แอบเข้าไปในห้องของลูกได้ไหม?”

“จำได้แน่พะคะ” เจ้าหญิงทูล “ลูกจำได้ดีทีเดียว แม้เขาจะเป็นโจร แต่เขาเป็นคนมีเสน่ห์มากพะคะ เขายังนำคำชมของชาวประชาชนชายแดนมาฝากลูกด้วยเลยพะคะ”

“ถึงอย่างนั้นเชียวหรือ?” พระราชาตรัสถาม “อู๊ยะ ไปกันใหญ่เสียแล้วซี เออ แต่บอกพ่อซิลูก ถ้าเป็นกลางวันอย่างนี้ลูกจะจำเขาได้ไหม?”

“คงจะจำไม่ได้หรอกพะคะ” เจ้าหญิงทูล “แต่ลูกจำเขาได้โดยหลับตาทั้งสองข้าง จำเพียงใจพะคะ”

ขุนโจรโศกคำนับพลางทูลเจ้าหญิงอย่างช้า ๆ และซัดอ้อยซัดคำ “เจ้าหญิงคนงามตั้งแต่ข้าได้เฝ้าพระองค์แล้ว ข้ามีความปรารถนาอยู่อย่างเดียว นั่นคือถวายความจงรักภักดีต่อพระองค์จนกว่าชีวิตจะหาไม่”

“ผู้ชายคนนั้นแน่พะคะ” เจ้าหญิงตรัสอย่างร่าเริง

พระราชาทรงถอนใจ เพื่อระบายความอึดอัดออกเสียบ้าง “เออละ ขุนโจรโมเกิล” พระองค์ตรัส “ข้าควรจะลงโทษท่านให้สมกับที่ทำให้อดลวไปหมด แต่ข้าเป็นกษัตริย์ตรัสแล้วไม่คืนคำ ข้าขอแต่งตั้งให้ท่านเป็นเจ้าชายแห่งอาณาจักรแห่งนี้ มีวังส่วนตัวและยกลูกหญิงให้ท่าน แต่ขอให้ท่านสัญญาว่าจะไม่ขโมยอีกต่อไป”

จอมโจรบรรดาศักดิ์ จูบพระหัตถ์เจ้าหญิงก่อนทูลสนองพระราชาว่า

“ฝ่าพระบาท ข้าพระองค์มีความปรารถนาอยู่สามประการในชีวิต นั่นคือ ความมั่งคั่งเท่ากับพระองค์ประการหนึ่ง มีปราสาทที่สวยงามเท่าเทียมพระราชวังของพระองค์ประการหนึ่ง และปรารถนาจะได้แต่งงานกับราชธิดาของพระองค์เป็นการสุดท้าย เวลานี้ความปรารถนาทั้งสามประการของข้าสมฤทธิ์ผลแล้ว ไม่มีเหตุผลอันใดที่ข้าจะประพฤติก้าวเป็นโจรอีกแล้วพะย่ะค่ะ”

ไมเคิลรักษาคำพูดของเขาเป็นอย่างดี เขาถวายราชทรัพย์ที่ขโมยมาจากห้องพระคลังคืนแก่พระราชอาจนครบถ้วน จากนั้นเขาก็ไม่เคยขโมยอีกเลย เขาเคยบังคับเอาเงินจากราชฏรแต่เนิ่นๆ เขาทำในเวลากลางวันอย่างเปิดเผย และในฐานะที่เขาเป็นเจ้าของ เขาข่มทำได้โดยไม่ผิดกฎหมาย และเรียกเจ้าสิ่งนั้นว่าภาษี

พระราชาทรงภาคภูมิใจพระทัยในเจ้าของค์ใหม่มาก เจ้าหญิงก็ทรงมีความสุขและภูมิใจในสวามีของพระนาง ส่วนไมเคิลก็ได้ทุกอย่างที่เขาปรารถนา แม้จะรู้สึกภายหลังว่าการเป็นเจ้านายนั้นต้องทำงานหนักมากกว่าที่เคยคิดเอาไว้มากนัก ส่วนผู้คนพลเมืองก็หายหวาดกลัวว่าขโมยจะมาแอบลักขโมยของในยามค่ำคืนอีก ทั้งเลิกลืบทว่าพระราชาทรงบังคับขายบัตรราคาสิบเหรียญอีกต่อไป ทุกคนเสียภาษีที่ต้องเสียตามหน้าที่ และมีชีวิตอยู่อย่างสุขพอกเหมาะแก่ฐานะโดยทั่วกัน

บรรณนิทัศน์ บุษเพสันนิวาต ดงปาริชาติ...

โดย วันเพ็ญ จันทรวีโรจน์*

หนังสือเรื่อง “บุษเพสันนิวาต ดงปาริชาติ และเรื่องสั้นอื่น ๆ” ของ “นวนาค”

พิมพ์จำหน่ายโดยสำนักพิมพ์ แพร่พิทยา ๒๕๐๗

หนังสือเล่มนี้รวมเรื่องสั้น ๑๓ เรื่องของ “นวนาค” นักประพันธ์อาวุโส ผู้ประพันธ์ได้ชี้แจงไว้ในคำนำแล้วว่าเป็นเรื่องซึ่งเขียนขึ้นเมื่อ ๓๐ กว่าปีมาแล้ว แต่กระนั้นผู้อ่านก็จะพบว่าเนื้อเรื่องลีลาการเขียนและถ้อยคำสำนวนมิได้จืดจางไปตามกาลเวลาเลย โดยเฉพาะความคิดซึ่งผู้ประพันธ์ฝากไว้ในแต่ละเรื่องย่อมมีคุณค่า สำหรับผู้ที่รักการอ่านหนังสือดีๆ อยู่ไม่น้อย

หนังสือเล่มนี้รวมเรื่องสั้นรสต่างๆ ไว้หลายรส มีทั้งปรัชญาของความรัก (ในบุษเพสันนิวาต ดงปาริชาติ พุดจิบบีบพุดซ้อน และคอกโสณบานเช้า) ซึ่งผู้เขียนได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับคุณค่าอันแท้จริงของความรัก ความสำนึกในหน้าที่และคุณธรรมประจำใจในเรื่องของความรักของตัวละครแต่ละตัวไว้อย่างน่านิยม

“นวนาค” มิใช่ผู้เขียนเรื่องจากชีวิตจริง (realist) แต่เป็นนักอุดมคติ (idealist) เรื่องของเขาไม่แสดงให้เห็นสภาพอันสับสนปรกโสมมของโลกทั้งที่เป็นอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน (นอกจากในเรื่องธรรมจริยา เท่านั้นเป็นเพียงการสาทิสเหตุผลของผู้ประพันธ์เท่านั้น) แต่เป็นโลกที่สมบูรณ์แบบ (perfect) ดังที่เขาปรารถนาที่จะเห็น ในเรื่อง “ธรรมจริยา” ผู้ประพันธ์ได้แสดงให้เห็นว่าวิญญานอันบริสุทธิ์ของมนุษย์ที่แท้จริงจะไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ในโลกที่ขาด “ธรรมจริยา” แล้วในเรื่อง “มนุษยธรรม” ก็เช่นกันผู้ประพันธ์ได้อรรถาธิบายไว้อย่างชัดเจนว่า

* วันเพ็ญ จันทรวีโรจน์ สำเร็จการศึกษา M.A. (Modern Languages) Edin. Univ. Brenet de langue française (Dijon) ปัจจุบันเป็นหัวหน้าแผนกแปล สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ

แม้แต่ในโลกของชาวประมงผู้ยากไร้ จิตใจของเขาเหล่านั้นก็ได้ขาดเสียซึ่ง "ธรรมจริยา" และ "มนุษยธรรม"

เรื่องที่ตื่นเต้นและที่ผู้ประพันธ์แต่งไว้อย่างดีที่สุดในทุกเรื่องและเป็น original ด้วยคือ "สายทอง" อันจะทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าได้ถูกนำพาไปให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของอีกโลกหนึ่งต่างหาก โลกแห่งสันติ สงบ วิเวก และซึมซาบไปด้วยความชุ่มชื้นแห่งรสพระธรรมและความอาลัยในความรุ่งเรืองของนครหลวงอันเก่าแก่ของลังกาซึ่งก้องกังวาลไปด้วยบรรยากาศแห่งความรุ่งโรจน์และประวัติศาสตร์อันเก่าแก่น่าจรัสรุ่งโรจน์

ใน "เนตรน้อง" และ "ทรงศรีรับอาสา" ผู้อ่านจะรู้สึกสนุกไปด้วยกับอารมณ์ขันของผู้ประพันธ์ที่สามารถเข้าใจธรรมชาติของผู้หญิงได้อย่างดีมีตรรกะ และใน "ขวัญของมหาวิทยาลัย" ผู้ประพันธ์ก็ได้แสดงให้เห็นสตรีอีกแบบหนึ่งซึ่งเป็นหญิงสาวธรรมดาสามัญ แม้มิใช่เป็นนิสิตของมหาวิทยาลัย แต่ "เนียน" ก็เป็นขวัญของมหาวิทยาลัยอย่างสมบูรณ์ด้วยคุณสมบัติและน้ำใจของเธอ

"สิ่งประทับโลก" เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งผู้ประพันธ์ได้แสดงโวหารเชิงตรรกวิทยาอย่างสมเหตุสมผล แต่ผู้ประพันธ์เองก็ได้กล่าวไว้ว่า "ความจริงเป็นเหตุผลได้ ส่วนเหตุผลนั้นไม่แน่ว่าจะต้องเป็นความจริงเสมอไป" แม้ว่าผู้ประพันธ์จะได้ใช้เหตุผลโน้มน้าวจิตใจผู้อ่านให้คล้อยตามไปได้ว่าความรักระหว่างชายหนุ่มและหญิงผู้มีสามีแล้ว นั้น เป็น ไป ได้ ตาม เหตุผล แต่ผู้ประพันธ์ก็ยังได้ให้ความคิดไว้ท้ายบทว่า การกระทำใดๆ ก็ตามแม้จะสมด้วยเหตุผล หากขาดเสียซึ่งความจริงแล้ว การกระทำนั้นๆ ย่อมไม่สอดคล้องกับความรู้สึกและการปฏิบัติของสังคม

"กุหลาบของมหาวิทยาลัย" นีมีลีลาในแบบที่เรียกว่า poem in prose ผู้อ่านได้ทั้งความชื่นบานประจักษ์ได้อ่านโวหารของกวีเพราะถ้อยคำที่เลือกสรรมาล้วนแล้วแต่ที่มีความบรรจงและเพียบพร้อมด้วยอุดมคติสูงในทัศนะ กุหลาบของมหาวิทยาลัย ที่ว่า "กุหลาบของเราไม่มีการร่วงโรยเป็นอันขาด คุณงามความดีของกุหลาบของเราไม่มีวันเวลาเสื่อมสลาย สีสันสวยและกลิ่นอันหอมจะคงกรุ่นอยู่ในความรู้สึกของพวกเราตลอดกาล....."

หนังสือเล่มนี้เริ่มต้นด้วยความรัก และจบลงด้วยความรัก เรื่องราวของอีโรและ ลีอันเดอร์เป็นตัวอย่างของความรักที่มั่นคง แม้จะจบลงด้วยความโศกสลด แต่ผู้อ่านก็ยัง รู้สึกปลาบปลื้มในความรักที่ยั่งยืนและมั่นคงเช่นนั้น

สำหรับท่านผู้อ่านที่นิยมกลิ่นหอมกรุ่นอ่อน ๆ ของดอกไม้มัธยม ชื่นชมในความ นุ่มนวลอันเป็นคุณสมบัติสตรีไทย "บุพเพสันนิวาส" และเรื่องสั้นอื่นๆ ก็หนังสือที่ท่าน ควรทำความรู้จัก

ความต้องการของมนุษย์

๑. ต้องการมีอายุยืนนาน
๒. ต้องการมีหน้ามีตาในสังคม
๓. ต้องการความเก่งกล้าสามารถ
๔. ต้องการความรัก
๕. ต้องการกามารมณ์
๖. ต้องการความผาสุกใด ๆ
๗. ต้องการอาหารและเครื่องใช้
๘. ต้องการอิสระโดยปราศจากความกลัวอันตราย

Melvin S. Hattwick

(How to use psychology for better advertising)

พิตชเจอร์ลด์-คัยยามผู้คนชีพ

(๑๙๐๙-๑๙๘๓)

โดย ชลชัย ลีระวนิช

ความจริงรูไบยัตของโอมาร์ คัยยาม (Rubaiyat of Omar Khayyam) ได้ถูกตีพิมพ์ไปร่วมเจ็ดร้อยปี และเราอาจไม่ได้อ่านหรือรู้เรื่องราวของวรรณกรรมอันล้ำค่าชิ้นนี้เลย ถ้าหาก เอ็ดเวิร์ด พิตชเจอร์ลด์ (Edward FitzGerald) ไม่บังเอิญไปพบเข้าในหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Oxford University) ซึ่งเป็นตัวเขียนอยู่ในม้วนหนังแกะ Parchment เขาได้ลอกออกมาเป็นโคลงภาษาอังกฤษจนแพร่หลายไปทั่วโลก จึงนับว่า พิตชเจอร์ลด์เป็นผู้มีความสำคัญไม่น้อยเกี่ยวกับเรื่องนี้ เปรียบเสมือน โอมาร์ คัยยาม ผู้มาเกิดใหม่ที่เดียว

เอ็ดเวิร์ด พิตชเจอร์ลด์ มีชื่อเดิมว่า เอ็ดเวิร์ด เพอร์เซลล์ (Edward Purcell) เขาเกิดเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๐๙ ที่เมืองเบรดฟีลด์ ซัฟฟอล์ก (Bredfield, Suffolk) เป็นบุตรของนายจอห์น เพอร์เซลล์ มารดาเป็นคนเกิดในตระกูลพิตชเจอร์ลด์ (FitzGerald) บิดาของเขาได้มาเป็นผู้สืบสกุลขุนนางพิตชเจอร์ลด์ใน ค.ศ. ๑๘๑๘ ในระหว่างที่ครอบครัวของเขาย้ายที่เมืองเซนต์เยอรมัน (St. Germain) และที่วิทยาลัยทรินิตี เคมบริดจ์ (Trinity College, Cambridge) เขาได้รู้จักคุ้นเคยกับนายแธกเกอเรย์ (Thackeray) และนายธอมป์สัน (W.H. Thompson) เอ็ดเวิร์ดได้เดินทางกลับไปกรุงปารีสใน ค.ศ. ๑๘๓๐ แต่ต่อมาได้ย้ายไปอยู่ที่เมืองซัฟฟอล์ก วุคบริดจ์อีก ณ ที่นี้เขาใช้ชีวิตอยู่อย่างสงบและใช้เวลาว่างปลูกไม้ดอก เล่นดนตรี และเขียนหนังสือ ในปี ๑๘๓๕ เขาได้เขียนหนังสือร่วมกับเทนนีสัน (Tennyson) และในปี ๑๘๔๒ ร่วมกับการ์ลิล (Carlyls) ในปี ๑๘๕๑ เขาได้ตีพิมพ์หนังสือบทสนทนาโต้ตอบแบบฉันทมิตรเรื่องยูเฟรนอร์ (Euphranor) ซึ่งเขียนขึ้นจากความทรงจำถึงชีวิตในอดีตอันบรมสุขในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ของเขา ในปี ๑๘๕๒ เขาได้เขียนคำพังเพยสั้น ๆ และบางครั้งก็กลั่นมาจากวรรณกรรมคลาสสิกของอังกฤษชื่อ Polonius ในปีต่อมา เขาได้จัดพิมพ์บทละคร ๖ เรื่องของ Calderon ซึ่งเขาได้แปลขึ้น จากนั้นเขาก็หันมาสนใจและศึกษา

ก้นคำทางภาษาตะวันออกโดยการแนะนำของเพื่อนของเขา คนหนึ่งชื่อ โควเวลล์ (E.B. Cowell) ซึ่งต่อมาได้เป็นศาสตราจารย์ทางภาษาสันสกฤตที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ใน ค.ศ. ๑๘๕๖ พิชเชอร์ลัดได้จัดพิมพ์หนังสือบทกวีที่มีชื่อเสียงซึ่งไม่ปรากฏนามผู้แต่งขึ้นเล่มหนึ่ง ชื่อ The Salaman and Absal of Jami อันเป็นบทกวีคลาสสิกทำนองเดียวกันกับบทกวีของ John Milton จินตกวีผู้มีชื่อเสียงของอังกฤษ และในปีเดียวกันนี้เขาก็ได้ทำการสมรสกับ Lucy ธิกาสาวของ Bernard Barton นักกวีประเภท Quaker poet แต่อยู่ด้วยกันไม่นานนักก็ต้องแยกทางกัน

ต่อมาในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๘๕๔ เขาได้แปลรูปไบยาตของโอมาร์ คัยยาม (Rubaiyat of Omar Khayyam) จากภาษาอาหรับ ซึ่งเป็นวรรณกรรมคลาสสิกชานาอัน ๆ ขึ้นเล่มหนึ่งมีประมาณ ๗๕ บท และได้จัดพิมพ์ออกจำหน่าย แต่ในปีแรกที่ตีพิมพ์นั้น ไม่ค่อยมีคนสนใจเท่าใดนักจนกระทั่งต่อมาในปี ๑๘๖๐ โรสเซตตี, สวินเบิร์น และลอร์ดฮาฟตัน (Rossetti, Swinburne & Lord Houghton) ได้มาอ่านหนังสือเล่มนี้เข้ารู้สึกจับใจในความไพเราะของถ้อยคำและเนื้อหาเป็นอย่างยิ่ง จึงทำการเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ทำให้มีผู้สนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ จนไม่พอกับความต้องการของผู้อ่าน จึงได้มีการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้นจำหน่ายอีกเป็นครั้งที่สองในปี ค.ศ. ๑๘๖๘ มี ๑๑๐ บทและพิมพ์เป็นครั้งที่สามในปี ๑๘๗๒ มี ๑๐๑ บท

ใน ค.ศ. ๑๘๖๕ เขาได้แปลเรื่อง Agamemnon และแปลบทละครมากกว่าสองเรื่องจากบทละครของ Calderon ต่อมาในปี ๑๘๘๐-๑๘๘๑ เขาได้ทำการแปลเรื่องโศกนาฏกรรมของ Oedipus ๒ เรื่อง เรื่องของเขาที่ได้ตีพิมพ์เป็นครั้งสุดท้ายเมื่อปี ๑๘๘๒ ชื่อ Readings in Crabbe

โอมาร์ คัยยาม (๑๐๕๐-๑๑๒๓) เป็นกวีนักดาราศาสตร์ชาวเปอร์เซียหรืออาหรับ ได้เขียน รูปไบยาต (Rubaiyat) ขึ้นในราวคริสต์ศักราช ๑๑๐๐ คำว่า รูปไบยาต นี้เป็นภาษาอาหรับ แปลว่า ชุมนุมกาพย์หรือโคลงสี่บาท (a collection of quatrains)

กาพย์เหล่านี้ได้บรรจุอารมณ์ไว้มากมายแบบ บางตอนร้องอุทธรณ์ถึงช่วงระยะชีวิตอันสั้นและความไม่ยุติธรรมของโลก บางตอนก็ยกย่องสติ เหล้าองุ่น ความสุขสันต์ ธรรมชาติของชีวิต ความสวยงามของงานศิลปะอันดี บุปผชาติ และความรักพิศواس เชื่อเชิญให้ผู้อ่านรีบคว้าความสุขเอาเสียเมื่อมีโอกาส ในกาพย์รูปไบยาตนี้มีอยู่หลายบทที่ได้

แสดงให้เห็นถึงความโสภิตและปรัชญาของรุไบยัต เช่น

The Worldly Hope men set their Hearts upon
Turns Ashes - or it prospers; and anon,
Like Snow upon the Desert's dusty Face,
Lighting a little hour or two—is gone.

มนุษย์โลก, อาโลกเพื่อ
เที่ยวเที่ยว, เที่ยวพองฉลอม
กลีบ, เกือบกองกอง
วิบวับ, เกียวลั่นลั่น

ผวนผยอง
โลกครัน
รู้ดีเน็ด ไฉนรา
เลิศล้ำนหวานหาย

Ah, my Beloved, fill the Cup that clears
To-day of past Regrets and future Fears:

To-morrow!—Why, To-morrow I may be
Myself with Yesterday's Sev'n thousand Years.

ขึ้นชีวิน, รินองุ่นถ้วย
สร้างรทก, สดแสนสเบย
ถวิลเสว, เอื้ออกเอ๋ย!
เปล้า, เปล้า, ตัวเรล

ใสเสวย
เมื่อน
ออกขยาด ไฉนอา
รอดแม่นแสนจน

A book of Verses underneath the Bough,
A Jug of Wine, a Loaf of Bread — and Thou

Beside me raising in the Wilderness —

Ah, Wilderness were Paradise enow!

มาไป, เสวยสุขแก้ว
หว่างป่า, หว่างสุธาสวรรค์
มีไยะราช, กับทาสถวัลย์ -
เอกกว่า, อ้าหล้าก้าง

สวนขวัญ พี่เทอญ
แหวกสร้าง
ระชาติแผก ไฉนเลย
แก่ฟ้าแผงกน

นักรบยา, น้าอ้อยน้ำ	อ่องนหอม โนนแม่
นี้สมุท, กาพย์เพราะหอม	อบหล้า
ยังสลับ, นุชชั๊บนอม	เสนห์เสนาะ ทรวงพี
สวรค์มนุษย์, หลุดหล้าควา	อินเอี่ยมไกลไหน

(พากย์ไทยโดยกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์)

ได้มีผู้แปลรูปไบยาค ออกเป็นภาษาอังกฤษหลายคน แต่ฉบับที่แปลโดยเอ็ดเวิร์ด ฟิตซเจอรด์ เป็นฉบับที่แพร่หลายที่สุด เพราะฟิตซเจอรด์มิได้กระทำเพียงแปลกาพย์จาก ภาษาเปอร์เซีย มาเป็นภาษาอังกฤษแต่อย่างเดียว แต่เขายังได้พยายามเลือกสรรคำใน ภาษาอังกฤษที่ง่าย ๆ แต่มีความไพเราะและได้ความเหมาะสมที่สุดมาใช้ ทั้งนี้เพื่อที่จะ รักษาความดีเด่นของกาพย์ให้เหมือนกับภาษาเดิมให้มากที่สุด รูปไบยาคฉบับตัวเขียนของ โอมาร์ก๊วยฮัม มีทั้งหมดประมาณ ๑๒๐๐ บท แต่ที่ฟิตซเจอรด์แปลออกมาเป็นภาษาอังกฤษ นั้นมีเพียง ๑๐๐ บท เท่านั้น

นับตั้งแต่ปี ๑๘๖๑ เอ็ดเวิร์ด ฟิตซเจอรด์ได้ทุ่มเทความสนใจไปศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับเรื่องทะเลอยู่เป็นเวลาหลายปี จนกระทั่งปี ๑๘๗๑ เขาจึงได้เขียนเรื่อง Knocking about somewhere outside of Lowestoft โดยใช้เวลาส่วนใหญ่ในระหว่างเดือนมิถุนายนถึง ตุลาคมเขียน

ฟิตซเจอรด์ถึงแก่กรรมอย่างสงบในขณะที่กำลังนอนหลับอยู่เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๑๘๘๓ ฟิตซเจอรด์จากไปแล้วแต่ร่างกาย แต่ผลงานของเขายังทรงคุณค่าอยู่ใน วงวรรณกรรมมาตราบเท่าทุกวันนี้ เพื่อนร่วมงานของเขาคนหนึ่งคือ เทนนิสันได้เขียนคำ อนุทิศเป็นการไว้อาลัยแก่ฟิตซเจอรด์ไว้ในหนังสือของเขาเล่มหนึ่งชื่อ Tiresias ซึ่งตีพิมพ์ใน ปี ๑๘๘๓ มีความว่า "He was 'an idle fellow, but one whose friendships were more like loves'; his wit and human side are displayed in his inimitable letters."

หลักสูตรวิชาชุดประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
ตามระเบียบว่าด้วยการสอบวิชาชุดครู พ.ศ. ๒๕๐๕

วิชาบรรณารักษศาสตร์

ความมุ่งหมาย

- ใหู้ถึงความสำคัญของห้องสมุดที่มีต่อการศึกษา
- ใหู้จักวิธีต่างๆ ในการจัดห้องสมุด
- ใหู้จักวิธีให้บริการต่างๆ ของห้องสมุด
- ใหู้ได้มีประสบการณ์ในการใช้และทำงานห้องสมุด
- ใหู้มีความรู้ความสามารถที่ดำเนินการจัดห้องสมุดสำหรับประถมศึกษาได้

๑. ห้องสมุดและสังคม

- ก. ความสำคัญของห้องสมุดต่อชุมชนและสถาบันต่างๆ ของชุมชน
- ข. ความสัมพันธ์ระหว่างห้องสมุดกับสังคม
- ค. ประโยชน์ของห้องสมุด บุคคลสำคัญในพัฒนาการของห้องสมุดในประเทศไทย และประเทศต่างๆ
- ง. ชนิดของห้องสมุด วัตถุประสงค์ หน้าที่ และลักษณะสำคัญของห้องสมุดแต่ละประเภท
- จ. ปรัชญาของวิชาบรรณารักษศาสตร์

๒. การเลือกหนังสือและโสตทัศนวัสดุการสอนอื่น ๆ

- ก. ความจำเป็นที่จะต้องมี การคัดเลือกหนังสือเข้าห้องสมุด
- ข. หลักการเลือกหนังสือทั่วไป และหลักการเลือกหนังสือเฉพาะประเภท
- ค. วิธีการจัดซื้อ การแบ่งเงินซื้อหนังสือประเภทต่างๆ การทำบัญชีเงินซื้อหนังสือ

- ง. วิธีอ่านหนังสือ การพิจารณา รู้จักสังเกตส่วนสำคัญต่าง ๆ ของหนังสือ
- จ. หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือแบบเรียน หนังสือสำหรับผู้ใหญ่
- ฉ. นิตยสาร จุลสาร อนุสาร และหนังสือพิมพ์
- ช. โสตทัศนวัสดุ
- ซ. สำนักพิมพ์ และร้านขายหนังสือที่สำคัญ

๓. การจัดหมู่หนังสือและการทำรายการบัตร

- ก. ความสำคัญของการจัดหนังสือเพื่อสะดวกแก่ผู้ใช้
- ข. วิธีจัดหนังสือเพื่อสะดวกแก่การใช้แบบต่าง ๆ
- ค. การจัดหมู่ตามแบบทศนิยม (เพียงให้รู้จักอ่านความหมายของตัวเลขประจำหมู่หนังสือต่าง ๆ ได้)
- ง. การทำบัตรรายการหนังสือ ประโยชน์และการใช้
- จ. วิธีเรียงลำดับบัตรรายการ

๔. หนังสืออ้างอิงและบริการค้นคว้า

- ก. ความจำเป็นและประโยชน์ของหนังสืออ้างอิง
- ข. หลักการเลือกหนังสืออ้างอิง
- ค. หนังสืออ้างอิงที่สำคัญ ๆ ในแขนงวิชาต่าง ๆ และหนังสืออ้างอิงทั่วไป เฉพาะภาษาไทยและภาษาอังกฤษบางเล่มซึ่งต้องใช้อยู่เสมอ
- ง. วิธีให้บริการค้นคว้า

๕. การจัดตั้งและบริหารงานห้องสมุด

- ก. บุคคลผู้ควรรับผิดชอบร่วมกันในการจัดห้องสมุด
- ข. การงานต่าง ๆ ของห้องสมุด
- ค. ที่ตั้ง ขนาด ลักษณะของอาคาร หรือห้องที่จะจัดเป็นห้องสมุด การตกแต่งภายใน

- ง. เครื่องใช้ในห้องสมุด ขนาด และลักษณะของครุภัณฑ์สำหรับห้องสมุด
- จ. คุณสมบัติและบุคลิกลักษณะ การปฏิบัติตนของบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของห้องสมุด
- ฉ. การแบ่งงานระหว่างเจ้าหน้าที่ การจัดนักเรียนมาช่วยงานห้องสมุด
- ช. วิธีเตรียมหนังสือให้ยืม การรับ-จ่ายหนังสือให้ยืม การเก็บสถิติและอ่านสถิติ การยืม ความสนใจในหนังสือ
- ซ. การซ่อมหนังสือ ตำรวจหนังสือ
- ฌ. การทำบันทึกรายงานต่าง ๆ รายงานประจำปี
- ญ. การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด

การเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ให้รู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ กับให้ออกไปศึกษา
นอกสถานที่ คือไปดูกิจการห้องสมุดต่าง ๆ ที่เป็นหลักฐานด้วย

เฉลยข้อสอบวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

หมวด ค. วิชาบรรณารักษศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๐๖)

รวบรวมโดย

ทวี มุขระโกษา

และ

ชลัย ลีระวนิช

[นับตั้งแต่ครูสภา และ กระทรวงศึกษาธิการได้ ประกาศ บรรจุ วิชา บรรณารักษ
เข้ารวมอยู่ในวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.ต้น) หมวด ค. แล้ว
ก็ว่าได้มีครูและผู้สนใจสมัครสอบวิชานี้กันมาก แต่ส่วนมากเป็นผู้อยู่ห่างไกล และยัง
มีความรู้ในวิชานี้มาแต่ก่อนเลยเพราะวิชานี้เป็นวิชาที่ยังใหม่อยู่สำหรับคนไทย และ
เฉพาะอย่างยิ่งแล้ว พระภิกษุสามเณร ที่สมัครสอบวิชาชุด ป.กศ. จะเลือกสอบวิชาใน
หมวด ค. ได้แก่เฉพาะวิชานี้วิชาเดียว

ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือแนะแนวการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์แก่ผู้
และเพื่อที่จะให้เป็นแรงจูงใจให้นักเรียนให้แพร่หลายออกไป ข้าพเจ้าจึงได้พยายามรวบรวม
ข้อสอบปีเก่า ๆ และข้อเฉลยไว้ และนำลงในวารสารห้องสมุดนี้เพื่อเป็นแนวในการ
ทำตอบในครั้งต่อไป แต่ทั้งนี้ขอได้โปรดระลึกไว้เสมอว่า ข้อความที่เฉลยไว้ในที่นี้
ก็เพียงแนะแนวเท่านั้น ส่วนการตอบที่จะให้ได้คะแนนยอดเยี่ยมนั้น ท่านจะต้องศึกษา
เพิ่มเติมอีกมากเพราะวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาที่จะต้องศึกษากันกว้างอยู่เสมอ]

กฤษฎา (เวลา ๓ ชั่วโมง ๑๒๐ คะแนน)

ข้อ ๑ ห้องสมุดมีความสำคัญต่อสังคมหรือชุมชนอย่างไรบ้าง?

ข้อ ๒ ห้องสมุดมีความสำคัญต่อสังคมหรือชุมชน คือห้องสมุดจะช่วยปรับปรุงส่งเสริมสังคมในด้านการพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรมและเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีเพราะว่าห้องสมุดเป็น

(๑) ศูนย์กลางนำการศึกษาออกสู่ประชาชนในวงกว้าง เพราะห้องสมุดที่ตั้ง

ขึ้นในชุมชนคนไทย่อมตั้งวัตถุประสงค์สำคัญว่า เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน
ของชุมชนนั้น ได้เข้าศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้โดยอิสระเสรี ไม่จำกัดเพศ
วัย เชื้อชาติ ศาสนาและพื้นความรู้ ด้วยวิธีนี้ย่อมเป็นหนทางที่ช่วยเสริมสร้าง
พลเมืองของชุมชนนั้นให้เป็นพลเมืองผู้มีประโยชน์และทรงคุณค่าของชุมชน

(๒) แหล่งกลาง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เสริมสร้างวิจารณ์ ให้เกิดขึ้น
แก่ตน วิจารณ์เป็นคุณสมบัติอันมีค่ายิ่งสำหรับบุคคลทุกคน เพราะเป็น
คุณสมบัติที่ช่วยให้บุคคลผู้นั้นเป็นคนมีเหตุผล เป็นคนมองเรื่องราวและเหตุ
การณ์ต่างๆ ด้วยความลึกซึ้งไม่ฉาบฉวยและผิวเผิน มีความเข้าใจในการเปรียบเทียบ
แยกแยะเหตุผลของเรื่องราวต่างๆ สามารถตัดสินใจได้ถูกต้องเหมาะสม
ซึ่งการได้อ่านมากย่อมช่วยให้บุคคลสามารถสร้างวิจารณ์ให้เกิดขึ้นได้

(๓) แหล่งที่นำความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยออกสู่ประชาชนเพราะ
การที่ได้อ่านพบเรื่องราวต่างๆ ในหลายแง่หลายมุม ย่อมจะช่วยให้เกิดความ
เข้าใจเปรียบเทียบ และมีใจกว้างขวางพอที่จะรับฟัง และยอมรับสภาพการ
มาปรับให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและโอกาส อันเป็นแนวของการดำเนินชีวิต
ในระบอบประชาธิปไตย

(๔) แหล่งกลางให้ประชาชนได้ใช้เวลาว่างไปในทางสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการ
นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมหรือชุมชนของตน

๒. ถาม ปรัชญาของวิชาบรรณารักษศาสตร์ คืออะไร บรรณารักษ์ที่ดีควรประกอบด้วย
คุณสมบัติอะไรบ้าง

ตอบ ปรัชญาของวิชาบรรณารักษศาสตร์ คือการปลูกฝังความรักการอ่านหนังสือ ให้
เกิดแก่บุคคลทั่วไป และพยายามจัดบริการที่ดีที่สุดโดยสม่ำเสมอ
บรรณารักษ์ที่ดีควรประกอบด้วยคุณสมบัติต่อไปนี้

(๑) ต้องได้รับการศึกษาอบรม หรือได้รับปริญญาวิชาบรรณารักษศาส
มาแล้ว

(๒) มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรการสอน และเรื่องการศึกษา
โดยทั่วไป

(๓) มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องจิตวิทยาของมนุษย์เป็นอย่างดี

- (๔) รู้จักศึกษาสำรวจความต้องการของสังคมและของบุคคล เพื่อ สามารถ
จัดบริการสนองได้เหมาะสม
- (๕) ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- (๖) มีใจเป็นนักประชาธิปไตย พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นอันเป็น
ประโยชน์ชอบด้วยเหตุผล
- (๗) มีความกตเวทิตา รู้จักคิดเปลี่ยนแปลงห้องสมุดให้มั่งคั่งอยู่เสมอ และ
รู้จักคิดจัดทำบริการใหม่ๆ ที่น่าสนใจเสนอผู้ใช้ห้องสมุดอยู่เสมอ
- (๘) มีความรักหนังสือและรักการอ่าน
- (๙) มีทัศนคติที่ดี และมีความรักความศรัทธาในอาชีพบรรณารักษ์
- (๑๐) มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ด้วยวิธี
การอันนุ่มนวล
- (๑๑) มีความขยันในการปฏิบัติงาน จัดระเบียบและบริการโดยเรียบร้อย
สม่ำเสมอ
- (๑๒) เป็นคนว่องไวกระฉับกระเฉง ไม่หิบบ่อย
- (๑๓) เป็นคนแจ่มใสและมีความอดทน
- (๑๔) หมั่นแสวงหาความรู้ในสิ่งใหม่ๆ แปลกๆ ที่เกิดขึ้นโดยสม่ำเสมอ
- (๑๕) ฯลฯ ฯลฯ

๓. ถาม ท่านมีหลักเกณฑ์อะไรบ้างในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึง
ประถมศึกษาปีที่ ๖ จงบอกมาสัก ๓ ข้อ พร้อมทั้งอธิบายพอเป็นสังเขปว่า ทำไมท่าน
จึงยึดถือหลักเกณฑ์เหล่านั้น

ตอบ หลักเกณฑ์ในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก คือ—

- (๑) ความสนใจของเด็ก เด็กในวัยนี้มีความสนใจคำประพันธ์ง่ายๆ ที่
คล้องจองกัน เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เรื่องเทพนิยายและนิทานต่างๆ
เรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษวีรสตรี เรื่องที่ไม่เป็นสาระแก่นสารมากนัก แต่
ชวนให้เพลิดเพลิน หรือเรื่องที่สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก

- (๒) ความต้องการของเด็ก เด็กวัยนี้จะสนใจกับหนังสือที่มีรูปภาพเกี่ยวกับเด็กอื่นๆ ภาพสัตว์ต่างๆ เรื่องราวที่เกี่ยวกับนางฟ้า คนลึกลับ ธรรมชาติที่อยู่รอบๆ ตัว เรื่องชวนขบขันและคำพูดที่คล้องจองกัน
- (๓) อารมณ์ของเด็ก เด็กวัยนี้ชอบสนุกสนาน มีอารมณ์ขันและช่างสงสัยในเรื่องราวต่างๆ ธรรมชาติที่อยู่รอบๆ ตัว

นอกจากนี้ยังคำนึงถึง ภาพประกอบในเรื่อง เพราะจะเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดชวนให้เด็กอยากดูอยากอ่าน ก่อให้เกิดความสนใจ มีมโนภาพ คำบรรยายเรื่อง ควรเป็นด้วยคำสั้นๆ อ่านง่ายและชัดเจน ตัวหนังสือโตให้เหมาะแก่สายตาของเด็ก ลักษณะรูปเล่มควรเป็นหนังสือขนาดบางพอให้หยิบถือได้สบาย และ ควรให้มีน้ำหนักพอ การเข้าเล่มเย็บปกแข็งแรงทนทาน กระดาษหนา และควรมีการไม่เบียดกันจนแน่น ให้มีที่ว่างมากๆ เพื่อให้เด็กดูด้วยความสบายตาและเข้าใจได้เร็ว

๔. ถาม ห้องสมุดโรงเรียนควรมีหนังสืออะไรบ้าง

ตอบ โดยปกติห้องสมุดโรงเรียนควรมีหนังสือทุกประเภทเพื่อสนองความต้องการผู้ใช้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ควรเน้นหนักไปในทางสนองวัตถุประสงค์ของห้องสมุดคือการจัดหาหนังสือที่เกี่ยวกับ หลักสูตร มาไว้ อย่างเพียงพอ หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบหลักสูตร หนังสือคู่มือการสอน หนังสืออ้างอิงประเภทต่างๆ นอกจากนี้ก็มีวารสารและหนังสือพิมพ์บ้าง ส่วนหนังสือที่ไม่ควรมีก็คือหนังสือที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี หนังสือขัดต่อระบบการปกครองของประเทศ

๕. ถาม การจัดหมู่หนังสือคืออะไร จงกล่าวถึงการจัดหมู่ระบบทศนิยมของคิวฮิวส์

ตอบ การจัดหมู่หนังสือคือการจัดหนังสือที่มีเนื้อเรื่องหรือแบบการประพันธ์คล้ายกันไว้ด้วยกันในหมวดหมู่เดียวกัน เพื่อประโยชน์ให้สะดวกแก่การค้นหาที่ต้องการ

คิวอี้ได้แบ่งความรู้หรือหนังสือต่างๆ ออกเป็น ๑๐ หมวดใหญ่โดยใช้เลขหลักร้อยหรือเลข ๓ ตัวเป็นหลักแทนความหมายของประเภทหนังสือดังนี้

๐๐๐	เบ็ดเตล็ด	๕๐๐	ภาษาศาสตร์	๗๐๐	ศิลปะและการบันเทิง
๑๐๐	ปรัชญา	๕๐๐	วิทยาศาสตร์	๘๐๐	วรรณคดี
๒๐๐	ศาสนา	๖๐๐	วิทยาศาสตร์ประยุกต์	๙๐๐	ประวัติศาสตร์
๓๐๐	สังคมศาสตร์				

การแบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๑๐ หมวดเป็นเพียงหัวข้อวิชาอย่างกว้างๆ แต่ละหมวดใหญ่ยังแบ่งออกได้หมวดละ ๑๐ หมู่ และแต่ละหมู่ยังแบ่งออกได้อีกเป็น ๑๐ หมู่ย่อย และแต่ละหมู่ย่อยยังแบ่งให้ละเอียดต่อไปได้อีกโดยเติมทศนิยม การให้เลขหมู่หนังสือจะต้องให้โดยละเอียดเสมอ จึงสรุปได้ว่าการจัดหมู่หนังสือของคิวอี้ได้แบ่งออกเป็นกว้างๆ กัน แล้วจึงค่อยละเอียดขึ้นตามลำดับจนกระทั่งถึงจุลทศนิยม

๖. ถาม ก. บัตรรายการมีประโยชน์อย่างไร

ตอบ บัตรรายการมีประโยชน์คือสามารถตอบคำถามที่ห้องสมุดได้รับบ่อย ๆ ได้อย่างน้อย ๓ ข้อคือ -

- (๑) ห้องสมุดมีหนังสือชื่อ (TITLE) นั้น ๆ หรือไม่
- (๒) ห้องสมุดมีหนังสือที่ผู้แต่ง (AUTHOR) คนนั้น ๆ แต่งหรือไม่
- (๓) ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับเรื่อง (SUBJECT) นั้น ๆ หรือไม่

ถาม ข. จงอธิบายคำต่อไปนี้ บัตรยืนพื้น บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรเรื่อง บัตรโยง บัตรแจ้งหมู่หนังสือ

ตอบ (๑) บัตรยืนพื้น คือบัตรที่ใช้เป็นหลักสำหรับทำเป็นบัตรชื่อเรื่อง บัตรเรื่อง และบัตรเพิ่มอื่นๆ บัตรยืนพื้นนี้บางทีจึงเรียกว่าบัตรหลัก และบัตรยืนพื้นนี้ส่วนมากมักเป็นบัตรผู้แต่งคือลงรายการผู้แต่งในบรรทัดแรกของบัตร แต่ในกรณีที่หนังสือไม่ปรากฏนามผู้แต่งหรือหนังสือบางประเภทที่ใช้ลงชื่อเรื่องในบรรทัดแรก ถ้าเป็นเช่นนั้น บัตรชื่อเรื่องก็เป็นบัตรยืนพื้น

- (๒) บัตรผู้แต่ง คือบัตรที่ลงรายการในบรรทัดแรกของบัตรด้วยชื่อผู้แต่ง ซึ่งปกติมักเป็นบัตรยืมพื้น
- (๓) บัตรชื่อเรื่อง คือบัตรที่ลงชื่อเรื่องหนังสือในบรรทัดแรกของบัตร
- (๔) บัตรเรื่อง คือบัตรที่ลงหัวเรื่องในบรรทัดแรกของบัตรและมักใช้ตัวอักษรสีแดงเป็นหัวเรื่อง
- (๕) บัตรโยง คือบัตรที่โยงบอกให้ทราบว่าไปอยู่ที่ไหนหรือไปอยู่เพิ่มเติมได้ที่ไหน เช่น กรณีที่ผู้แต่งใช้นามแฝง บัตรโยงจะบอกให้ไปอยู่ที่นามจริง หรือกรณีที่ มีเรื่องเกี่ยวข้องกัน บัตรโยงจะบอกให้ไปอยู่เพิ่มเติมที่เรื่องซึ่งเกี่ยวข้องกัน นั้น ตัวอย่าง

ก. สร้างคนางค์

กฤติ

หรือ

โบราณคดี

ดูเพิ่มเติมที่

กัณหา เคียงศิริ

นิยายพื้นเมือง

- (๖) บัตรแจ้งหมู่หนังสือ คือบัตรที่มีรายการเลขทะเบียนหนังสือลงไว้ด้วย เพื่อบอกให้ทราบว่า ในห้องสมุดมีหนังสือชื่อนี้กี่ฉบับและเพื่อสะดวกในการสำรวจหนังสือ ซึ่งปกติจะแยกเรียงไว้เป็นเอกเทศใช้เป็นคู่มือสำรวจ หนังสือของบรรณารักษ์ และเรียงตามลำดับเลขหมู่หนังสือจากน้อยไปหา มากเหมือนกับการเรียงหนังสือบนชั้นหรือหิ้ง

๗. ถาม งานของห้องสมุดมีอะไรบ้าง กล่าวโดยสังเขป

ตอบ (ก) งานเกี่ยวกับการจัดหาหนังสือ ซึ่งได้แก่การเลือกหนังสือ เอกสารตีพิมพ์ และโสตทัศนวัตถุต่าง ๆ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ตลอดจนการจัดซื้อหรือ คัดต่อขอจากสถานที่ต่าง ๆ

(ข) จัดการลงทะเบียนหนังสือวารสารหรือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์และ โสตทัศน วัตถุที่ได้มา และปฏิบัติกับหนังสือนั้นให้เรียบร้อยตามวิธีการเตรียมหนังสือ ให้ยืม

(ค) การรับจ่ายหนังสือให้ยืม โดยเปิดบริการให้สมาชิกสามารถยืมหนังสือไป อ่านนอกห้องสมุดและนำมาส่งคืนได้โดยสะดวกรวดเร็ว

(ง) ระวังรักษาหนังสือและทรัพย์สินสมบัติของห้องสมุดให้คงอยู่ในสภาพที่ใช้งาน ได้อยู่เสมอ

(จ) ให้บริการตอบคำถามและช่วยงาน ค้นคว้า วิจัยเมื่อมี ผู้ ต้องการ ความ ช่วยเหลือ

(ฉ) บริหารงานทั้งด้านบริการและด้านธุรการให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

๘. ถาม การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดคืออะไร มีวัตถุประสงค์อะไร
การประชาสัมพันธ์มีอะไรบ้าง

ตอบ การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด คือการแจ้งให้ประชาชนทราบว่าห้องสมุดคืออะไร สามารถให้บริการทางใดแก่เขาได้บ้าง โดยใช้สื่อมวลชนต่างๆ เช่น จัดทำแผ่นป้ายนิทรรศการ จัดคำบรรยายทางวิทยุและโทรทัศน์ จัดอภิปรายปาฐกถา ใ้วาที ฉายภาพยนตร์หรือกิจกรรมอื่นๆ เพื่อแจ้งให้ประชาชนทราบ และใช้ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์ในอันที่จะทำให้สามารถ ปรับปรุงตนเอง ทั้งในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การบันเทิง และให้เป็นคนรอบรู้ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การประชาสัมพันธ์สามารถใช้สื่อมวลชนทุกชนิดเป็นเครื่องมือได้เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ ภาพยนตร์ การอภิปราย ใ้วาที การแสดงปาฐกถา การประชุมประจำปี การจัดงานวันห้องสมุด การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

๙. ถาม ก. หนังสืออ้างอิง คือ ตอบ หนังสือที่ใช้เมื่อต้องการค้นหาคำตอบเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
ไม่ต้องอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเล่มก็รู้เรื่องและได้คำตอบตามต้องการ ให้คำตอบได้
รวดเร็วเพราะมีการเรียบเรียงดี ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ยืม
ออก สามารถนำผู้ไปสู่การค้นคว้ากว้างขวางออกไปอีก

ถาม ข. หลักการพิจารณาหนังสืออ้างอิง มีดังนี้คือ

ตอบ (๑) ผู้แต่ง รวมทั้งผู้รวบรวมและเรียบเรียง พิจารณาว่ามีประสิทธิภาพ
มากน้อยเพียงใด มีการศึกษาดีเพียงใด เป็นต้น

(๒) จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง เนื้อหาของเรื่อง กว้างหรือแคบ เรื่องราว
ทันต่อเหตุการณ์หรือเปล่า

- (๓) วิธีเสนอเรื่องตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือเปล่า มีการเสนอเรื่องเรียงตามลำดับ ต่อเนื่องกันหรือสับสนกัน ภาษาที่เขียนยากหรือง่าย ใช้ศัพท์วิชาการหรือศัพท์ง่าย
- (๔) วิธีเรียบเรียงเป็นแบบใด เรียบเรียงได้สม่าเสมอตามแบบนั้นโดยตลอดหรือมีที่ยังสับสนอยู่ มีเรื่องช่วยการกัน เช่น บรรณานุกรม หรือการโยง มีเชิงอรรถหรือคำอธิบายเพิ่มเติมหรือไม่
- (๕) ลักษณะรูปเล่ม มีขนาดพอเหมาะแก่การหยิบใช้หรือไม่ การเย็บและเข้าเล่มแข็งแรงทนทานเพียงใด คุณภาพของกระดาษที่ใช้พิมพ์ ความชัดเจนของตัวอักษร การวางรูปหน้ากระดาษ ภาพประกอบชัดเจนและเข้ากับท้องเรื่องได้ดีเพียงใด
- (๖) ลักษณะที่ทำให้เด่นเป็นพิเศษ เช่น การมีภาพประกอบมาก การเข้าเล่มและใช้กระดาษพิมพ์ที่ดี เป็นต้น

ถาม ก. บรรณารักษ์ผู้ให้บริการตอบคำถาม ควรมีคุณลักษณะพิเศษดังนี้ คือ

- ตอบ
- (๑) เป็นผู้มีความรักใคร่
 - (๒) เป็นผู้สนใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
 - (๓) เป็นผู้สนใจในบุคคลที่มาติดต่อ บุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม
 - (๔) มีความอดทน
 - (๕) มีความขยันหมั่นเพียรอยู่เสมอ

๑๐. ถาม จากรายชื่อหนังสืออ้างอิงต่อไปนี้ ถ้าท่านพิจารณาโดยละเอียดแล้ว เห็นว่าเล่มใดเหมาะสมที่สุดสำหรับที่จะใช้ตอบปัญหา โปรดเขียนชื่อหนังสือให้ตรงกับคำถามในช่องขวามือด้วย คำถามหนึ่งๆ มีคำตอบเพียงคำเดียว ถ้าตอบมากกว่าหนึ่งถือเป็นผิด

รายชื่อหนังสืออ้างอิง

๑. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๒. สารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๓. สอ เสถบุตร, New Model English-Thai Dictionary
๔. ละออง ศรีสุคนธ์. เทียวเมืองไทย ๗๑ จังหวัด
๕. บรรณพิภพ
๖. บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาล
๗. ราชกิจจานุเบกษา
๘. ประเพณีนานาชาติ
๙. พูนพล อาสนจินดา และมานี ธรรมครองอาคม. แผนที่ชุดภูมิศาสตร์ประเทศไทย
๑๐. คู่มือการจัดองค์การของรัฐบาลไทย
๑๑. งบประมาณสังเขป ประจำปีงบประมาณ
๑๒. ประพัฒน์ ตรีณรงค์. สารานุกรมวรรณคดี

ข้อ	ปัญหา	ชื่อหนังสือที่ใช้ตอบปัญหา
๑	มีผู้ต้องการทราบเรื่องประเพณีแต่งงาน ของชาวชวา มีหนังสือเล่มใดที่กล่าวถึงพิธีนี้ไว้	ประเพณีนานาชาติ
๒	อยากทราบว่าหนังสือของสงวน อึ้งคง ชื่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่าง ประเทศไทย กับ นานาชาติ พิมพ์ที่ไหน เมื่อใด และราคาเท่าไร จะรู้ได้จากหนังสือเล่มใด	บรรณพิภพ
๓	ต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการคมนาคมในประเทศไทย จะหาได้จากหนังสือเล่มใด	แผนที่ชุดภูมิศาสตร์ประเทศไทย
๔	มีผู้อยากทราบว่าเขาได้รับเลื่อนชั้นเป็นชั้นโทแล้ว หรือไม่ เมื่อใด ท่านจะแนะนำให้เขาดูจากหนังสือเล่มใด	ราชกิจจานุเบกษา
๕	อยากทราบเรื่องราวโดยละเอียดของ กาลิเลโอ เป็นภาษาไทย จะรู้ได้จากหนังสือเล่มใด	สารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๖	มีผู้มาขอรู้แผนที่อาณาจักรสุโขทัย ท่านจะแนะนำให้ดูในหนังสือเล่มใด	แผนที่ชุดภูมิศาสตร์ประเทศไทย

ข้อ	ปัญหา	ข้อหนังสือที่ใช้ตอบปัญหา
๗	ต้องการทราบว่า กระทรวงศึกษาธิการ แบ่ง หน่วยราชการออกเป็น กรม กอง อะไรบ้าง จะรู้ได้จากหนังสือเล่มใด	คู่มือการจัดองค์การของรัฐบาลไทย
๘	อยากทราบว่า “ปรัก” อ่านว่าอย่างไร และ แปลว่าอะไร จะหาได้จากหนังสือเล่มใด	พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๙	มีผู้อยากทราบว่า มีสถานที่น่าเที่ยวอะไรบ้าง ในจังหวัดนครราชสีมา ท่านจะแนะนำให้เขา หาอ่านจากหนังสือเล่มใด	ละออง ศรีสุคนธ์. เที่ยวเมืองไทย ฯ
๑๐	มีผู้อยากทราบว่า คำว่า “อธิการ” นั้นเป็น อย่างไร ใช้ได้ในกรณีใดบ้าง ต้องการตัวอย่าง ประกอบอย่างสั้น ๆ	พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ข. ภาคปฏิบัติ (เวลา ๒ ชั่วโมง ๘๐ คะแนน)

๑. ถ้าม จงจัดหมู่หนังสือต่าง ๆ ดังข้างล่างนี้ เรียงเข้าตามที่ได้กรอกใส่ในตารางที่ขีดไว้
ให้ เรียงลำดับจากซ้ายไปขวา ตามที่ลูกศรชี้ เมื่อแถวที่ ๑ เต็มแล้ว ก็ขึ้นต้นแถว
ต่อไปตามลำดับจากซ้ายไปขวาเช่นกัน

๐๕๐,	๐๘๐,	๐๒๐.๓,	๐๓๐.๕,	๐๔๐,	๐๔๐.๑๘,	๐๔๐.๑
๑๘๘,	๑๙๙,	๑๔๕.๑,	๑๓๓.๓๙,	๑๕๗.๐๑,	๑๕๘.๒๓,	๑๕๘.๓
๓๕๓,	๓๗๑.๓	๓๗๓,	๓๘๕.๕,	๓๗๑.๓๔,	๓๗๑.๐๑,	๓๘๕.๑๕
๔๕๓,	๔๙๙.๙๑,	๔๘๒.๐๑,	๔๙๙.๑๙,	๔๙๙.๙๑๒,	๔๘๒.๓๒,	๔๘๒
๕๔๓,	๕๑๐,	๕๘๕.๑,	๕๘๕.๑๕,	๕๙๕,	๕๓๔.๑	๕๘๔.๒
๖๓๐,	๖๖๖,	๖๖๖.๐๑,	๖๕๘.๓,	๖๕๘.๓๘,	๖๕๙,	๖๕๙.๘
๗๙๘,	๗๗๔,	๗๕๓.๑,	๗๕๕.๕๑,	๗๕๓.๑๒,	๗๕๓.๒,	๗๕๙
๘๓๔,	๘๘๐,	๘๙๕.๙,	๘๙๕.๙๑๒,	๘๔๐,	๘๔๒.๒๘,	๘๔๓
๙๑๗,	๙๑๕.๑,	๙๕๙.๗,	๙๑๕.๑๒,	๙๑๕.๒,	๙๕๙.๘,	๙๓๐

ตอบ

๑	๐๒๐.๓	๐๓๐.๕	๐๔๐	๐๕๐.๑	๐๕๐.๑๘	๐๕๐	๐๖๐
๒	๑๓๓.๓๙	๑๔๕.๑	๑๕๗.๐๑	๑๕๘.๒๓	๑๕๘.๓	๑๖๘	๑๙๙
๓	๒๒๐	๒๕๕.๑๕	๒๕๕.๒	๒๘๗	๒๙๙.๑๓	๒๙๙.๒๑	๒๙๙.๓
๔	๓๕๓	๓๗๑.๐๑	๓๗๑.๓	๓๗๑.๓๔	๓๗๓	๓๘๕.๑๕	๓๘๕.๕
๕	๔๕๔	๔๘๒	๔๘๒.๐๑	๔๘๒.๓๒	๔๙๙.๑๙	๔๙๙.๙๑	๔๙๙.๙๑๒
๖	๕๑๐	๕๓๔.๑	๕๔๓	๕๘๕.๑	๕๘๕.๑๕	๕๘๕.๒	๕๙๕
๗	๖๓๐	๖๕๘.๓	๖๕๘.๓๘	๖๕๙	๖๕๙.๘	๖๖๖	๖๖๖.๐๑
๘	๗๕๓.๑	๗๕๓.๑๒	๗๕๓.๒	๗๕๕.๕๑	๗๕๙	๗๗๔	๗๙๘
๙	๘๔๓	๘๔๐	๘๔๒.๒๘	๘๔๓	๘๘๐	๘๙๕.๙	๘๙๕.๙๑๒
๑๐	๙๑๕.๑	๙๑๕.๑๒	๙๑๕.๒	๙๑๗	๙๓๐	๙๕๙.๗	๙๕๙.๘

๒. ถาม จงลงทะเบียนหนังสือเรื่อง “หูกน้อย” โดยกรอกข้อความลงในช่องข้างล่างนี้
 เรื่องหูกน้อย โดยสุนิต ประภาสวัต จัดพิมพ์โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๕.

เลขทะเบียน	ผู้แต่ง	ชื่อเรื่อง	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	วันซื้อ	ราคา
๐๐๑	สุนิต ประภาสวัต	หูกน้อย	สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	๒๕๐๕ ๑๑ พ.ค. ๐๖	๑.๐ ๐๖	

๓. ถาม จงทำบัตรยืม และ บัตรขอเรื่อง สำหรับหนังสือข้างล่างนี้ กรอกรายการลงในช่องสี่เหลี่ยมขนาดบัตรที่ขีดไว้ให้แล้ว

เรื่องมหาบุรุษ เรียบเรียงโดยหลวงวิจิตรวาทการ พิมพ์ครั้งที่ ๖ จัดพิมพ์จำหน่ายโดยห้างหุ้นส่วนแพรวพิทยา พิมพ์ที่โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์ พระนคร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘ มีความยาว ๑๘๔ หน้า.

๐ ๕ ๙
บุตรชนพน

১৫

គ្រាប់

ഭിന്നം

จิตรวาฑการ, หลวง

٦

มหาบุรุษ. พิมพ์ครั้งที่ ๖. พระนคร, แพร่พิทยา, ๒๔๙๘.
๑๘๔ หน้า.

๑. จีวประวัติ. (๑) ชื่อเรื่อง.

44
67

๐ ๕ ๕
บทแรกของเรื่อง

11

มหาบวร

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ

วิจิตรวาทการ, หลวง

٦

มหาบุรุษ. พิมพ์ครั้งที่ ๖. พระนคร, แพร่วิทยา, ๒๔๙๘.
๑๙๔ หน้า.

37

๕. ถาม เขียนตอบในกระดาษคำตอบของท่าน

จงเขียนบทวิจารณ์หนังสือเรื่อง "หุคน้อย" ให้มีความยาวไม่ต่ำกว่า ๓๐ บรรทัด

ตอบ ขอนี้ให้ไปดูหนังสือเรื่อง "หุคน้อย" การวิจารณ์แล้วแต่ทัศนะของแต่ละคน แต่ข้อสำคัญที่ไม่ควรลืมในการวิจารณ์คือ ชื่อผู้แต่ง รวมทั้งประวัติโดยย่อด้วย ถ้าทราบ ชื่อเรื่อง สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ราคาจำหน่าย การใช้กระดาษและตัวอักษร ภาพประกอบ ข้อดีข้อเสีย เป็นต้น

๕. ถาม จงร่างโปสเตอร์ลงในกระดาษเขียนตอบของท่าน ให้โปสเตอร์มีขนาด ๕x๗ นิ้ว เป็นโปสเตอร์ชักชวนให้เห็นความสำคัญของการอ่านหนังสือ

ตอบ ตีกรอบโปสเตอร์สี่เหลี่ยมขนาด ๕x๗ นิ้วเสียก่อน แล้วแบ่งโปสเตอร์ออกเป็น ๒ ส่วนตามความเหมาะสม ให้ส่วนหนึ่งเป็นที่เขียนภาพหรือรูปประกอบ อีกส่วนหนึ่งเป็นที่เขียนข้อความ ให้ภาพและข้อความมีความหมายเข้ากันเป็นการชักจูงให้คนอ่านหนังสือ เช่น คนจะฉลาดได้ก็ด้วยการอ่าน เป็นต้น (เทคนิคการจัดทำขอให้ศึกษาจากห้องสมุดที่ใกล้เคียง บริษัทและร้านค้าต่าง ๆ ใน น.ส.พ และ วารสารต่าง ๆ)

ตำนานพิมพ์คลังวิทยา

๑๒๔ วังบูรพา โทร. ๒๔๕๕๖ พระนคร

จัดพิมพ์หนังสือต่าง ๆ คือ

ชุดวรรณคดี และพระราชพงศาวดาร ฉบับหอสมุดแห่งชาติ, พงศาวดารจีนชุดมาตรฐานสำนวนเดิม, พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.), พระนิพนธ์พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์, ชุดของเสวยรโกเศศ, ชุดของสวามีสัตยานันตปุรี, สารคดีธรรมชุดของภิกขุ ปัญญานันทะ และ พ.อ. ปิ่น มุกขนัต, นอกจากนี้ยังมีชุดสารคดีความรู้ทั่วไป, ประวัติศาสตร์และท้องถิ่น, ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ, นิทาน และ คำราวีวิชาการเป็นจำนวนมาก ซึ่งเหมาะสำหรับนักศึกษา และห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง.

ท่านบรรณารักษ์ โปรดติดต่อขอรายชื่อหนังสือได้จากตำนานพิมพ์คลังวิทยา โดยตรง และยินดีแลกเปลี่ยนให้เป็นพิเศษ.

บรรณาธิการแถลง

วารสารประจำปี ๒๕๐๘ ที่ลาจากว่าปกติเช่นนี้ มีความจริงใคร่เรียนต่อท่านสมาชิก
ดังต่อไปนี้

๑. พอรับมอบงานจากบรรณาธิการคนก่อน บรรณาธิการคนใหม่ก็ต้องประดับ
อุบัตินะ! ต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นเวลาจำ ๒ เดือน

๒. การแต่งตั้งบรรณาธิการ จะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๗๔ ซึ่ง
จะต้องนำตัวบรรณาธิการไปติดต่อกับเจ้าพนักงานการพิมพ์ กรมตำรวจ เมื่อได้รับ
อนุญาตแล้ว จึงดำเนินการได้ แต่บรรณาธิการคนใหม่บ่เคยเสีย

๓. กองบรรณาธิการ ขาดแคลนวัตถุดิบ คือ เรื่องที่จะนำลงในวารสาร

จึงหวังว่าคงจะให้ภัย ฉบับต่อไปจะเร่งให้ดำเนินไปเร็วขึ้น

ในฉบับหน้าเรื่องที่น่าสนใจหลายเรื่อง และมีผู้เขียนสมัครแก้การพิจารณาทางต้น
ฉบับจึงไม่ควรข้ามไปเสีย

โดยเฉพาะ เถลยปัญหาข้อสอบปีเก่า ๆ นั้น จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือ ผู้สมัคร
และผู้ต้องการสอบวิชาครู ป.กศ. ชั้น หรือ พ.กศ. ให้เป็นแนวทางในการตอบ ข้อถาม
นั้นจะมีต่อไปอีก ถ้าได้รับความร่วมมือจากท่านสมาชิกโดยส่งข้อสงสัยต่าง ๆ มายังกอง
บรรณาธิการ นี่เป็นจุดประสงค์ของวารสารที่วางไว้เพื่อท่านสมาชิก

วารสารเล่มบรรณฉบับนี้ ด้วยความสามารถในการดำเนินงานของคุณชาติ ดิยะฉัตร
ประจำกองบรรณาธิการ จึงขอแถลงให้ทราบทั่วกัน